משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר קדשים

ברטנורא על משנה זבחים

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה זבחים

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-זבחים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 6
פרק ב 7
משנה א 7
משנה ב 9
משנה ג 9
משנה ד 10
משנה ה 10
פרק ג 10
משנה א 10
משנה ב 11
משנה ג 11
משנה ד 11
משנה ה 11
משנה ו 12
פרק ד 12
משנה א 12
משנה ב 13
משנה ג 13
משנה ד 14
משנה ה 15
משנה ו 15
פרק ה 16
משנה א 16
משנה ב 17
משנה ג 17
משנה ד 18
משנה ה 19
משנה ו 19
משנה ז 20
משנה ח 20
פרק ו 21
משנה א 21
משנה ב 21
משנה ג 22
משנה ד 22
משנה ה 23
משנה ו 23
משנה ז 24
פרק ז 24
משנה א 24
משנה ב 24
משנה ג 25
משנה ד 25
משנה ה 25
משנה ו 26
פרק ח 27
משנה א 27
משנה ב 27
משנה ג 28
משנה ד 29
משנה ה 29
משנה ו 29
משנה ז 30
משנה ח 30
משנה ט 31
משנה י 31
משנה יא 31
משנה יב 32

פרק ט 33
משנה א 33
משנה ב 33
משנה ג 34
משנה ד 34
משנה ה 34
משנה ו 34
משנה ז 35
פרק י 36
משנה א 36
משנה ב 36
משנה ג 36
משנה ד 36
משנה ה 37
משנה ו 37
משנה ז 37
משנה ח 37
פרק יא 38
משנה א 38
משנה ב 38
משנה ג 38
משנה ד 39
משנה ה 39
משנה ו 40
משנה ז 40
משנה ח 41
פרק יב 41
משנה א 41
משנה ב 42
משנה ג 42
משנה ד 42
משנה ה 43
משנה ו 43
פרק יג 44
משנה א 44
משנה ב 44
משנה ג 44
משנה ד 45
משנה ה 45
משנה ו 46
משנה ז 46
משנה ח 47
פרק יד 47
משנה א 47
משנה ב 48
משנה ג 48
משנה ד 49
משנה ה 49
משנה ו 49
משנה ז 50
משנה ח 50
משנה ט 50
משנה י 50

פרק א

משנה א

כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן. כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁחֲטָה עוֹלָה לְשֵׁם שְׁלָמִים:

כְּשֵׁרִים. וְיוֹרֵק דָּמָן וַיַּקְטִיר אֵמוּרֵיהֶן לִשְׁמָן. דִּבְקִדֵּשְׁתַּיְהוּ קָיְמוּ וְאָסוּר לְשַׁנּוֹיֵי בְּהוּ:

אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה. וְצָרִיךְ לְהָבִיא אַחֵר לְחוֹבָתוֹ אוֹ לִנְדָרוֹ וְיִשְׁחָטֶנּוּ לִשְׁמוֹ. דְּאָמַר קְרָא (דברים כג) מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַה' אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה, אִם נְדָבָה אֵינוֹ נֶדֶר, וְאִם נֶדֶר אֵינוֹ נְדָבָה, אֶלָּא הֲכִי קָאָמַר, אִם כְּמָה שֶׁנִּדַּרְתָּ עָשִׂיתָ, שֶׁנִּשְׁחַט לְשֵׁם נֶדֶר וּלְשֵׁם הַבְּעָלִים, יְהֵא נֶדֶר וְיֵצֵא הַבַּעַל יְדֵי חוֹבַת נִדְרוֹ. וְאִם לָאו, שֶׁלֹּא נִשְׁחַט הַזֶּבַח לְשֵׁם בְּעָלִים, יְהֵא נְדָבָה, כְּלוֹמַר כָּשֵׁר הוּא כְּאִלּוּ הֻבִיאוֹ לִנְדָבָה, אֲבָל לֹא יָצָא יְדֵי נִדְרוֹ, שֶׁלֹּא עָלָה לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה. וְדַוְקָא קָרְבַּן יָחִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּעָלִים, אֲבָל קָרְבְּנוֹת צִבּוּר שֶׁנִּשְׁחֲטוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, עָלוּ לַצִּבּוּר לְשֵׁם חוֹבָה, שֶׁהַשְּׁחִיטָה מוֹשַׁכְתָּן לְמַה שֶּׁהֵן רְאוּיִין לוֹ. וְדַוְקָא כְּשֶׁשְּׁחָטָן בְּפֵרוּשׁ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אֲז אָמְרִינַן דְּלֹא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה. אֲבָל שְׁחָטָן סְתָם, עָלוּ לַבְּעָלִים לְחוֹבָה:

חוּץ מִן הַפֶּסַח. דִּבַּפֶּסַח כְּתִיב (שם טז) וְעָשִׂיתָ פֶּסַח, עַד שֶׁיִּהוּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו לְשֵׁם פֶּסַח, וְעוֹד כְּתִיב (שמות יב) וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא, שֶׁתְּהֵא זְבִיחָה לְשֵׁם פֶּסַח, וְהַנָּהוּ תְּרֵי קְרָאֵי, חַד לְפָסֵל אִם נַעֲשָׂה שֶׁלֹּא לְשֵׁם פֶּסַח, וְחַד לְפָסֵל אִם נַעֲשָׂה שֶׁלֹּא לְשֵׁם בְּעָלִים:

וְחַטָּאת. דִּבְחַטָּאת נַמִּי כְּתִיבִי תְּרֵי קְרָאֵי, כְּתִיב (ויקרא ד) וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת, שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָה לְשֵׁם חַטָּאת, וּכְתִיב (שם) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת, עַד שֶׁתְּהֵא קַבָּלַת הַדָּם וּזְרִיקָתוֹ לְשֵׁם חַטָּאת, וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן, עָלָיו וְלֹא עַל חֲבֵרוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁתְּהֵא לְשֵׁם בְּעָלִים, מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, שֶׁתְּהֵא לְשֵׁם אוֹתוֹ הַחֵטְא. וְלֹא אֲמָרָן דְּחַטָּאת שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ פָּסוּל, אֶלָּא כְּשֶׁשְּׁחָטוֹ לְשֵׁם קָדָשִׁים אֲחֵרִים, אֲבָל שְׁחָט לְשֵׁם חֻלִּין, כָּשֵׁר, וְלֹא עָלָה לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, דִּכְתִיב (שם כב) וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, קָדָשִׁים מְחַלְּלִין קָדָשִׁים, וְאֵין חֻלִּין מְחַלְּלִין קָדָשִׁים:

הַפֶּסַח בִּזְמַנּוֹ. פָּסוּל שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ כָּל זְמַן שְׁחִיטָתוֹ, דְּהַיְנוּ מֵחֲצוֹת הַיּוֹם שֶׁל עֶרֶב פֶּסַח עַד הָעֶרֶב. אֲבָל קֹדֶם לָכֵן וְאַחַר מִכָּן, קָיְמָא לַן פֶּסַח בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׁלָמִים הָוֵי, וְכָל דִּינוֹ כִּשְׁלָמִים:

אַף הָאָשָׁם. כְּדִמְפָרֵשׁ טַעֲמָא וְאָזֵיל, הַחַטָּאת בָּאָה עַל הַחֵטְא וְכוּ' וּכְתִיב כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם. וְרַבָּנָן סְבְרֵי, חַטָּאת דִּכְתִיב בֵּיהּ מְעוּטָא, פָּסוּל. אָשָׁם דְּלֹא כְתִיב בֵּיהּ מְעוּטָא, כָּשֵׁר. וְאִם תֹּאמַר, אָשָׁם נַמִּי כְתִיב בֵּיהּ אָשָׁם הוּא, הַאי לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא לְאַחַר הַקְטָרַת אֵמוּרִין, וְאִם

בָּא לְמַעֵט שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ דְּפָסוּל, קוֹדֶם הַקְטָרַת אֵמוּרִין הָיָה צָרִיךְ לְכָתְבוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

משנה ב

הַנִּשְׁחָטִים לְשֵׁם פֶּסַח. כָּל שְׁאָר זְבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסָן לְשֵׁם פֶּסַח, פְּסוּלִים, וְכֵן שֶׁנִּזְבְּחוּ לְשֵׁם חַטָּאת בְּכָל זְמַן, פְּסוּלִים, כִּי הֵיכִי דְּאִינְהוּ פְּסוּלִים לְשֵׁם אֲחֵרִים. וּפְלִיג אַתַּנָּא קַמָּא דְּמַתְנִיתִין דְּאָמַר כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִים. וְאָמַר אִיהוּ, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִשְׁחָטֵם לְשֵׁם פֶּסַח וְלֹא לְשֵׁם חַטָּאת:

שִׁמְעוֹן אֲחִי עֲזַרְיָה. נִקְרָא כֵּן, עַל שֵׁם שֶׁעֲזַרְיָה עָסַק בִּפְרַקְמַטְיָא וְהָיָה מְסַפֵּק צָרְכֵי שִׁמְעוֹן אָחִיו שֶׁהָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהִתְנוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁיְּהֵא חֵלֶק לַעֲזַרְיָה בִּשְׂכַר תַּלְמוּדוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן:

שְׁחָטָן. לִשְׁאָר זְבָחִים:

לְשֵׁם גְּבוֹהַּ מֵהֶן. כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל. כְּשֵׁרִים:

לְשֵׁם נָמוּךְ מֵהֶן. לְשֵׁם זֶבַח שֶׁהוּא פָּחוּת מֵהֶן בִּקְדֻשָּׁה:

פְּסוּלִים. דִּכְתִיב (ויקרא כב) וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַה', בְּמוּרָם מֵהֶם אֵין מִתְחַלְּלִים, בְּנָמוּךְ מֵהֶם מִתְחַלְּלִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בֶּן חוֹנִי, וְלֹא כְּשִׁמְעוֹן אֲחִי עֲזַרְיָה:

בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. נְמוּכִין מִשְּׁלָמִים, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁלָמִים טְעוּנִים מַתָּן אַרְבַּע, כְּלוֹמַר שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וּסְמִיכָה וּנְסָכִים, וּתְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּבְכוֹר וּבְמַעֲשֵׂר דְּדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת, וְאֵין סְמִיכָה וּנְסָכִים נוֹהֶגֶת בָּהֶן, וְלֹא תְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק:

משנה ג

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַכְשִׁיר. דַּחֲשִׁיב לֵיהּ כְּפֶסַח בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, הוֹאִיל וְאֵין זְמַנּוֹ עַד בֵּין הָעַרְבַּיִם:

בֶּן בְּתֵירָא פּוֹסֵל. הוֹאִיל וּמִקְצַת הַיּוֹם רָאוּי הָיָה לֵיהּ כְּפֶסַח בִּזְמַנּוֹ. וְהֲלָכָה כְּבֶן בְּתֵירָא:

שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זָקֵן. לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁבִּישִׁיבָה אַחַת הָיוּ יוֹשְׁבִים וְכֻלָּן הוֹרוּ כְּאִישׁ אֶחָד, לְכָךְ תְּנֵי זָקֵן וְלֹא תָּנָא זְקֵנִים:

כָּל הַזְּבָחִים הַנֶּאֱכָלִים. אֲבָל עוֹלָה לֹא:

וְלֹא הוֹסִיף בֶּן עַזַּאי. עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים לְפָסֵל חוּץ מִפֶּסַח וְחַטָּאת, אֶלָּא עוֹלָה:

משנה ד

קִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק. אוֹ אוֹ קָתָנֵי. שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ קִבֵּל הַדָּם בַּמִּזְרָק, אוֹ הוֹלִיךְ הַדָּם לַמִּזְבֵּחַ, אוֹ זָרַק. כָּל אַחַת מֵאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ שֶׁעָשָׂה שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, בַּפֶּסַח וּבַחַטָּאת פָּסַל, וּבִשְׁאָר זְבָחִים, לֹא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה. וַאֲפִלּוּ עָשָׂה אַחַת מֵאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ

לִשְׁמָן וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָן יַחַד, בֵּין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת לִשְׁמָן לְמַחֲשֶׁבֶת שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, בֵּין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת שֶׁלֹּא לִשְׁמָן לְמַחֲשֶׁבֶת לִשְׁמָן, בְּכָל עִנְיָן פָּסוּל:

אֲבָל אָפְשָׁר שֶׁלֹּא בְּהִלּוּךְ. הִלְכָּךְ לָא חֲשִׁיבָא לְמִפְסַל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַף עַל גַּב דְּאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא בְּהִלּוּךְ, מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בָּהּ, דַּעֲבוֹדָה שֶׁאֶפְשָׁר לְבַטְלָהּ שְׁמָהּ עֲבוֹדָה, וְהוֹלְכַת הַדָּם עֲבוֹדָה הִיא, שֶׁהֲרֵי פְּסוּלָה בְּזָר, דִּכְתִיב וְשָׁחַט וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים, מִקַּבָּלָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהֻנָּה:

הַמְהַלֵּךְ בִּמְקוֹם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַלֵּךְ. הוֹלְכָה זוֹ, מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בָּהּ. כֵּיצַד, קִבְּלוֹ בַּחוּץ לְהַלֵּן מִן הַמִּזְבֵּחַ וְהִכְנִיסוֹ בִּפְנִים, שֶׁקֵּרְבוֹ לְצַד הַמִּזְבֵּחַ, זֶהוּ הִלּוּךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּךְ וּמַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בּוֹ. קִבְּלוֹ בִּפְנִים סָמוּךְ לַמִּזְבֵּחַ וְהוֹצִיאוֹ לַחוּץ, זֶהוּ הִלּוּךְ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ, וְאֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בּוֹ. חָזַר וְהִכְנִיסוֹ, זֶהוּ הִלּוּךְ הַצָּרִיךְ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְלֹא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק ב

משנה א

כָּל הַזָּבָחִים שֶׁקִּבֵּל דָּמָן זָר. שֶׁאֵינוֹ כֹּהֵן, פָּסוּל. דִּכְתִיב (ויקרא כב) וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ, לִמֵּד עַל הַזָּר שֶׁעָבַד, שֶׁחִלֵּל אֶת הַקָּדָשִׁים:

אוֹנֵן. מִי שֶׁמֵּת לוֹ אֶחָד מִן הַקְּרוֹבִים שֶׁהוּא חַיָּב לְהִתְאַבֵּל עֲלֵיהֶם, כָּל יוֹם הַמִּיתָה קָרוּי אוֹנֵן, וְאָסוּר לֶאֱכֹל בְּקָדָשִׁים. וְאִם עָבַד חִלֵּל. חוּץ מִכֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא מַקְרִיב אוֹנֵן:

טְבוּל יוֹם. שֶׁאֵין טָהֳרָתוֹ נִגְמֶרֶת עַד שֶׁיַּעֲרִיב שִׁמְשׁוֹ כְּדִכְתִיב (שם) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר:

וּמְחֻסַּר בְּגָדִים. כֹּהֵן הֶדְיוֹט שֶׁשִּׁמֵּשׁ בְּפָחוֹת מֵאַרְבָּעָה בְגָדִים. וְכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁשִּׁמֵּשׁ בְּפָחוֹת מִשְּׁמֹנָה. וּכְשֶׁשִּׁמְחֵסַר בְּגָדִים פָּסוּל, כְּךָ מְיֻתָּר בְּגָדִים פָּסוּל. וְכֵן אִם הָיָה דָּבָר חוֹצֵץ בֵּין בְּשָׂרוֹ לַכְּתֹנֶת אוֹ לַמִּכְנָסַיִם, פָּסוּל, דְּרַחֲמָנָא אָמַר (שם ו) יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ, שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּין הַבְּגָדִים לִבְשָׂרוֹ. הִלְכָּךְ כֹּהֵן בִּשְׁעַת עֲבוֹדָה לֹא הָיָה מַנִּיחַ תְּפִלִּין שֶׁל יָד, לְפִי שֶׁהֵן חוֹצְצִים בֵּין הַבֶּגֶד לִבְשָׂרוֹ. אֲבָל תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ הָיָה מֵנִיחַ, לְפִי שֶׁהֵן מֻנָּחִין עַל שְׂעָרוֹ שֶׁהוּא נִרְאֶה בֵּין צִיץ לְמִצְנֶפֶת:

וּמְחֻסַּר כִּפּוּרִים. כְּגוֹן זָב וְזָבָה וּמְצֹרָע וְיוֹלֶדֶת שֶׁנִּגְמְרָה טָהֳרָתָן וְלֹא הֵבִיאוּ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם. וְאַשְׁכְּחַן דִּכְתַב רַחֲמָנָא בְּיוֹלֶדֶת (שם יב) וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה, מִכְּלָל שֶׁעַד כָּאן טְמֵאָה הִיא. וְהוּא הַדִּין לְכָל שְׁאָר טְמֵאִים הַטְּעוּנִים קָרְבָּן, שֶׁהֵן בְּטֻמְאָתָן עַד שֶׁיָּבִיאוּ כַּפָּרָתָן לְעִנְיַן אֲכִילַת קָדָשִׁים וְלָבֹא בַּמִּקְדָּשׁ:

וְשֶׁלֹּא רָחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם חֻקַּת עוֹלָם, וְנֶאֱמַר בְּבִגְדֵי כְהֻנָּה חֻקַּת עוֹלָם, מַה בִּגְדֵי כְהֻנָּה אִם עָבַד מְחֻסַּר בְּגָדִים פָּסַל, אַף אִם עָבַד שֶׁלֹּא רָחוּץ יָדָיו

וְרַגְלָיו פָּסַל. וְסֶדֶר קִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, לֹא עוֹמֵד וְלֹא יוֹשֵׁב אֶלָּא מֻטֶּה, וּמֵנִיחַ יָדוֹ הַיְמָנִית עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ הַיְמָנִית וְיָדוֹ הַשְּׂמְאלִית עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ הַשְּׂמְאלִית, וּמְשַׁפְשֵׁף רַגְלָיו בְּיָדָיו בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְקַדֵּשׁ. וְאֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ הַכִּיּוֹר עַצְמוֹ, אֶלָּא מִן הַמַּיִם שֶׁיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ל) וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ, וְלֹא בְּתוֹכוֹ. וְכָל הַמַּיְמוֹת כְּשֵׁרִים לְקִדּוּשׁ. וַאֲפִלּוּ שֶׁאֵינָן מַיִם חַיִּים:

וְעָרֵל. אִם עָבַד פָּסַל. דִּכְתִיב (ביחזקאל מד) כָּל בֶּן נֵכָר עֲרַל לֵב וַעֲרַל בָּשָׂר, הִקִּישׁ עָרֵל לְבֶן נֵכָר, מַה בֶּן נֵכָר אִם עָבַד פָּסַל, אַף עָרֵל כֵּן:

יוֹשֵׁב. דִּכְתִיב (דברים יח) לַעֲמֹד לְשָׁרֵת, שֶׁלֹּא יְהֵא שֵׁרוּת אֶלָּא מְעֻמָּד:

עוֹמֵד עַל גַּבֵּי כֵלִים. הוֹאִיל וְרִצְפַּת הָעֲזָרָה מְקַדֶּשֶׁת, וּכְלֵי שָׁרֵת מְקַדְּשִׁין הַדָּבָר הַנּוֹגֵעַ בָּהֶן, מַה כְּלֵי שָׁרֵת צָרִיךְ שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לַכְּלֵי שָׁרֵת, אַף רִצְפָּה לֹא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לְבֵין הָרִצְפָּה. וְלֹא מִבַּעְיָא כֵּלִים שֶׁאֵינָן מִין בְּשָׂר דְּוַדַּאי חָיְצִי, אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּהֵמָה שֶׁהִיא מִין בָּשָׂר. וְלֹא מִבַּעְיָא בְּהֵמָה שֶׁאֵינָהּ מִין אָדָם, אֶלָּא אֲפִלּוּ רַגְלֵי חֲבֵרוֹ שֶׁהֵן מִין אָדָם חוֹצְצִים:

קִבֵּל בַּשְּׁמֹאל פָּסָל. דִּכְתִיב (ויקרא ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן, מְלַמֵּד שֶׁלֹּא תְהֵא קַבָּלַת הַדָּם וְלֹא נְתִינָה אֶלָּא בִּימִין. דְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר יָד אוֹ אֶצְבַּע אֵינוֹ אֶלָּא בִּימִין, דְּיֶלֶיף מִמִּצְרָע דִּכְתִיב בֵּיהּ (שם יד) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית:

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר. סָבַר מִקְרָא נִדְרָשׁ לְאַחֲרָיו וְלֹא לְפָנָיו, הִלְכָּךְ אֶצְבַּע אוֹנָתָן דִּכְתִיב בַּתְרֵיהּ קָאֵי, וְלֹא אַוְלָקַח דִּכְתִיב לְקַמֵּיהּ. וְרַבָּנָן סָבְרֵי מִקְרָא נִדְרָשׁ לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו, וְכִי כְּתִיב אֶצְבַּע אַתַּרְוַיְהוּ קָאֵי, אַלְקִיחָה דִּלְפָנָיו וְאַנְּתִינָה דְּאַחֲרָיו. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

נִשְׁפַּךְ עַל הָרִצְפָּה. שֶׁלֹּא נִתְקַבֵּל הַדָּם בִּכְלִי:

וַאֲסָפוֹ פָּסוּל. דִּכְתִיב (שם טז) וְלָקַח מִדַּם הַפָּר, מַאי מִדַּם הַפָּר, אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ וַאֲפִלּוּ מִקְצָת דָּם, וְהָא כְתִיב (שם ד) וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ, אַלְמָא צָרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּל כָּל הַדָּם. אֶלָּא קְרֵי בֵּיהּ וְלָקַח דָּם מֵהַפָּר, מִן הַפָּר יְקַבְּלֶנּוּ וְלֹא מִן הָאָרֶץ. שֶׁגּוֹרְעִין אוֹת מִתֵּבָה זוֹ וּמוֹסִיפִין אוֹתָהּ עַל תֵּבָה אַחֶרֶת וְדוֹרְשִׁים אוֹתָהּ:

נָתְנוֹ עַל הַכֶּבֶשׁ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַיְסוֹד פָּסוּל. וּמִכָּל מָקוֹם נִתְכַּפְּרוּ הַבְּעָלִים. אֶלָּא שֶׁהַבָּשָׂר אֵינוֹ נֶאֱכָל. דְּאָמַר רַחֲמָנָא גַּבֵּי דָּם (שם יז) וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ דָּם לַמִּזְבֵּחַ נִתְכַּפְּרוּ הַבְּעָלִים:

נָתַן אֶת הַנִּתָּנִין לְמַטָּה. מִחוּט הַסִּיקְרָא שֶׁהָיָה חָגוּר לַמִּזְבֵּחַ בָּאֶמְצַע. וְהַדְּמִים הַנִּתָּנִין בְּחֻמֵּשׁ אַמּוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת שֶׁהֵן לְמַעְלָה מִן הַחוּט נִקְרָאִים הַנִּתָּנִים לְמַעְלָה, וְהַנִּתָּנִין בְּחֻמֵּשׁ אַמּוֹת תַּחְתּוֹנוֹת שֶׁהֵן לְמַטָּה מִן הַחוּט נִקְרָאִים הַנִּתָּנִים לְמַטָּה:

הַנִּתָּנִים בִּפְנִים. שֶׁדָּמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל מִזְבַּח הַזָּהָב:

בַּחוּץ. עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן:
פָּסוּל. וְאָסוּר בַּאֲכִילָה:
וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הָאוֹכֵל מִבְּשַׂר הַקֳּדָשִׁים שֶׁנִּפְסַל דָּמוֹ בַּפְּסוּלִים הַלָּלוּ, אֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת:

משנה ב

הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח. שְׁלָמִים אוֹ שְׁאָר הַנֶּאֱכָלִים:
כַּזַּיִת מֵעוֹר הָאַלְיָה. הָא קָמַשְׁמַע לָן דְּעוֹר הָאַלְיָה לָאו כְּאַלְיָה דָּמֵי, וְהֲוֵי מְחַשֵּׁב לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל, וּלְפִיכָךְ פָּסוּל. דְּאִי כְּאַלְיָה דָּמֵי, הֲוֵי מְחַשֵּׁב לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר וְלֹא הָיָה פָּסוּל, כְּדִתְנַן לְקַמָּן בְּסָמוּךְ, לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל, לְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, פָּסוּל:
וְאֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת. הָאוֹכֵל. וַאֲפִלּוּ בַּחוּץ אֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת:
לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרוֹ לְמָחָר. הָא לֵיכָּא לְאוֹקְמָא בִּשְׁלָמִים, אֶלָּא בְּתוֹדָה וְחַטָּאת. דְּאִלּוּ בִּשְׁלָמִים זְמַנּוֹ הוּא. אֲבָל לִזְרֹק דָּמוֹ אוֹ לְהַקְטִיר אִמּוּרָיו, אֲפִלּוּ בִּשְׁלָמִים הֲוֵי לְמָחָר חוּץ לִזְמַנּוֹ:
פִּגּוּל וְחַיָּבִים עָלָיו כָּרֵת. הָאוֹכְלוֹ, וַאֲפִלּוּ בִּזְמַנּוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת:

משנה ג

הַשּׁוֹחֵט וְהַמְקַבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ וְהַזּוֹרֵק. אִם כְּשֶׁהוּא עָסוּק בְּאַחַת מֵאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ חָשַׁב עַל הַזֶּבַח לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל דְּהַיְנוּ הַבָּשָׂר, אוֹ לְהַקְטִיר מִמֶּנּוּ דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר דְּהַיְנוּ אֵמוּרִים, חוּץ לִמְקוֹמוֹ, הַבָּשָׂר אָסוּר בַּאֲכִילָה, וְהָאוֹכְלוֹ אֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת. וְאִם חָשַׁב עַל הַזֶּבַח לֶאֱכֹלוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ, הַזֶּבַח פִּגּוּל, וְהָאוֹכְלוֹ אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת, דִּכְתִיב (ויקרא ז) וְאִם הַאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֶחְשֶׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה, וּבִמְחַשֵּׁב לֶאֱכֹל מִזְבְּחוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אוֹ אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶלָּא בְּאוֹכֵל מִזִּבְחוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, אָמַרְתָּ, אַחַר שֶׁהֶכְשֵׁר יַחֲזֹר וְיִפָּסֵל, בְּתָמְיָה. וְעוֹד, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר לֹא יֵחָשֵׁב, בְּמַחֲשָׁבָה הוּא נִפְסָל וְאֵינוֹ נִפְסָל בַּשְּׁלִישִׁי. וּמִדְּקָאָמַר קְרָא הָאֹכֵל יֵאָכֵל, דְּרִשִׁינַן דִּבְשְׁתֵּי אֲכִילוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אַחַת אֲכִילַת אָדָם דְּהַיְנוּ הַבָּשָׂר, וְאַחַת אֲכִילַת מִזְבֵּחַ דְּהַיְנוּ הָאֵמוּרִין. וְעַל שְׁתֵּיהֶן הוּא אוֹמֵר לֹא יֵחָשֵׁב פִּגּוּל יִהְיֶה:
וּבִלְבַד שֶׁיִּקָּרֵב הַמִּתִּיר. הַדָּם שֶׁהוּא מַתִּיר:
כְּמִצְוָתוֹ. [כְּאִלּוּ הָיָה כָּשֵׁר] שֶׁלֹּא יְהֵא בּוֹ פְּסוּל אַחֵר. אֲבָל אִם יֵשׁ בּוֹ פְּסוּל מַחֲשָׁבָה אַחֶרֶת, יָצָא מִידֵי פִּגּוּל, כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל. דְּגַבֵּי פִּגּוּל כְּתִיב לֹא יֵרָצֶה, כְּדִכְתִיב גַּבֵּי כָּשֵׁר, לוֹמַר לְךָ כְּהַרְצָאַת כָּשֵׁר כָּךְ הַרְצָאַת פִּגּוּל. מָה הַרְצָאַת כָּשֵׁר לֹא קָרֵי לַהּ הַרְצָאָה אֶלָּא בַּזְּרִיקָה שֶׁהִיא סוֹף אַרְבַּע עֲבוֹדוֹת הַמַּתִּירוֹת, אַף פִּגּוּל אֵינוֹ קָבוּעַ וּלְעוֹלָם הוּא תָּלוּי וְעוֹמֵד עַד שֶׁיִּזָּרֵק הַדָּם שֶׁהוּא סוֹף כָּל הַמַּתִּירִין:

משנה ד

בִּשְׁתִּיקָה. בְּלֹא מַחֲשָׁבָה הַפּוֹסֶלֶת:

הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן. מוֹצִיאִין מִידֵי פִּגּוּל. אֲבָל שְׁאָר זְבָחִים אֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן מוֹצִיאִין מִידֵי פִּגּוּל, דְּהָא כְּשֵׁרִים הֵן בְּשֶׁלֹּא לִשְׁמָן:

משנה ה

לֶאֱכֹל כַּזַּיִת בַּחוּץ וְכַזַּיִת לְמָחָר. הַיְנוּ הַךְ דַּאֲמַרַן, אֶלָּא דְּרֵישָׁא אֵירֵי בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת, שֶׁשָּׁחַט עַל מְנָת לֶאֱכֹל כַּזַּיִת בַּחוּץ, וְקִבֵּל עַל מְנָת לֶאֱכֹל כַּזַּיִת לְמָחָר. וְכָאן בַּעֲבוֹדָה אַחַת, שֶׁשָּׁחַט עַל מְנָת לֶאֱכֹל כַּזַּיִת לְמָחָר וְכַזַּיִת בַּחוּץ:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כו'. אַכָּלַהּ מַתְנִיתִין פָּלֵיג. דְּלֵית לֵיהּ דְּמַחֲשֶׁבֶת שְׁאָר פְּסוּלִים מוֹצִיאָה מִידֵי פִּגּוּל, אֶלָּא אִם כֵּן קָדַם פְּסוּלוֹ לְפִגּוּלוֹ. וּבַעֲבוֹדָה אַחַת נַמִּי פָּלֵיג, דְּאִית לֵיהּ תִּפֵּס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

לֶאֱכֹל כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת. וּשְׁנֵיהֶן חוּץ לִזְמַנּוֹ אוֹ חוּץ לִמְקוֹמוֹ:

כְּשֵׁר שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין. לְפָסְלוֹ. דְּהָכָא לֵיכָּא שְׁעוּרָא וְהָכָא לֵיכָּא שְׁעוּרָא:

פרק ג

משנה א

כָּל הַפְּסוּלִין שֶׁשְּׁחָטוּ שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה. וְהוּא הַדִּין דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה שׁוֹחֲטִין. דִּכְתִיב (ויקרא א) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם, מִקַּבָּלָה וָאֵילָךְ מִצְוַת כְּהֻנָּה, לְמֵד עַל הַשְּׁחִיטָה שֶׁכְּשֵׁרָה בְּזָרִים וּבִפְסוּלִים. וְלֹא קָתָנֵי שֶׁשְּׁחָטוּ דְּמִשְׁמַע דִּיעֲבַד אִין לְכַתְּחִלָּה לֹא, אֶלָּא מִשּׁוּם טְמֵאִים בִּלְבָד, דְּטָמֵא לְכַתְּחִלָּה לֹא יִשְׁחֹט, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִגַּע בַּבָּשָׂר. וְטָמֵא שֶׁשְּׁחַט בְּקָדָשִׁים וּכְשֵׁרִים לֹא מַשְׁכַּחַת לַהּ אֶלָּא בְּסַכִּינָא אֲרִיכָא, וּכְגוֹן שֶׁהוּא עוֹמֵד חוּץ לָעֲזָרָה וְשׁוֹחֵט הַבְּהֵמָה שֶׁבְּתוֹךְ הָעֲזָרָה, דְּהָא שְׁחִיטַת קָדָשִׁים בָּעֲזָרָה הַוְיָא, וְאֵין טָמֵא נִכְנָס לָעֲזָרָה. וּבִנְטָמֵא בְּשֶׁרֶץ, שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַסַּכִּין, דְּלָאו אַב הַטֻּמְאָה הוּא. אוֹ בְּטָמֵא מֵת וּכְגוֹן שֶׁבְּדַךְ קְרוּמִית שֶׁל קָנֶה וְשָׁחַט בָּהּ, אֲבָל בְּסַכִּין לֹא, שֶׁטָּמֵא מֵת מְטַמֵּא אֶת הַסַּכִּין לִהְיוֹת אַב הַטֻּמְאָה כַּיּוֹצֵא בוֹ, וְהַסַּכִּין מְטַמֵּא אֶת הַבָּשָׂר:

לְפִיכָךְ הֵן פּוֹסְלִים אֶת הַקָּרְבָּן בְּמַחֲשָׁבָה. הוֹאִיל וּרְאוּיִין לַעֲבוֹדָה זוֹ מַחֲשַׁבְתָּן מַחֲשָׁבָה וּפוֹסֶלֶת:

וְכֻלָּן. הַפְּסוּלִים:

שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַדָּם. עַל מְנָת לֶאֱכֹל וּלְהַקְטִיר חוּץ לִזְמַנּוֹ אוֹ חוּץ לִמְקוֹמוֹ:

אִם יֵשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ. עוֹד בַּבְּהֵמָה, יַחֲזֹר הַכָּשֵׁר לַעֲבוֹדָה וִיקַבֵּל וְיִזְרֹק, וְהַזָּבַח כָּשֵׁר. שֶׁאֵין מַחֲשַׁבְתָּן שֶׁל אֵלּוּ פּוֹסַלְתָּן בְּקַבָּלָה, לְפִי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לָהּ, וְאֵין הַמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁרָאוּי לַעֲבוֹדָה, וּבַדָּבָר הָרָאוּי, וּבַמָּקוֹם הָרָאוּי לַעֲבֹד, דִּכְתִיב (ויקרא ז) הַמַּקְרִיב אוֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב, בָּרָאוּי לְהַקְרָבָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר:

משנה ב

יַחֲזִיר לַכָּשֵׁר. וְלֹא מִפְסִיל בְּמַה שְׁנָּתַן אוֹתוֹ לְפָסוּל:

נָתְנוּ. פָּסוּל:

עַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׁ שֶׁלֹּא כְנֶגֶד הַיְסוֹד. דְּהַוְיָא נְתִינָה שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמָהּ. אוֹ שֶׁנָּתַן אֶת הַנְּתָחִים לְמַטָּה לְמַעְלָה, יַחֲזֹר הַכָּשֵׁר וִיקַבֵּל. וּצְרִיכָה לְאַשְׁמְעִינַן בְּכֻלְּהוּ דְּאִית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא בַּהֲזָרָה. דְּאִי אַשְׁמְעִינַן בָּרִישָׁא, הָוֶה אָמֵינָא הָנָךְ דַּהֲזוּ לַעֲבוֹדַת צִבּוּר כְּגוֹן טָמֵא דַּהֲזִי לְכַתְּחִלָּה בְּצִבּוּר, הִלְכָךְ גַּבֵּי יָחִיד אִיכָּא תַּקָּנְתָּא בַּהֲזָרָה, אֲבָל שְׁמֹאל דְּלֹא חַזְיָא לַעֲבוֹדַת צִבּוּר אֵימָא דְּלֵית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא בַּהֲזָרָה. וְאִי אַשְׁמְעִינַן שְׁמֹאל, הָוֶה אָמֵינָא שְׁמֹאל אִית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא בַּהֲזָרָה, שֶׁכֵּן יֵשׁ בָּהּ הֶכְשֵׁר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל נוֹטֵל אֶת הַמַּחְתָּה בִּימִינוֹ וְאֶת הַכַּף בִּשְׂמֹאלוֹ, אֲבָל כְּלִי חֹל אֵימָא לֹא. וְאִי אַשְׁמְעִינַן כְּלִי חֹל, מִשּׁוּם דַּהֲזוּ לְקַדְּשִׁינְהוּ, אֲבָל הָנָךְ אֵימָא לֹא, צְרִיכָא:

משנה ג

לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל. חוּץ לִזְמַנּוֹ אוֹ חוּץ לִמְקוֹמוֹ:

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

משנה ד

קִיפָּה. תַּבְלִין וְדַק דַּק שֶׁבְּשׁוּלֵי קְדֵרָה:

אֶלָּל. שִׁיּוּרֵי הַבָּשָׂר הַנִּדְבָּקִים בָּעוֹר בִּשְׁעַת הֶפְשֵׁט. פֵּרוּשׁ אַחֵר, גִּיד הַצַּוָּאר שֶׁהוּא קָשֶׁה וְאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה שֶׁקּוֹרִין קַפִּיל"וֹ בְּלַעַ"ז:

הַקַּרְנַיִם וְהַטְּלָפַיִם. וַאֲפִלּוּ מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּהֶן קָרוֹב לַבָּשָׂר שֶׁכְּשֶׁחוֹתְכִין אוֹתוֹ יוֹצֵא מִמֶּנּוּ דָּם, לֹא חָשִׁיב כְּבָשָׂר:

וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל. אִם הָיָה הַזָּבַח פִּגּוּל, שֶׁחָשַׁב עַל בְּשָׂרוֹ לְאָכְלוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְאָכַל מֵאֵלּוּ, פָּטוּר:

וְטָמֵא. אִם אָכַל מֵאַחַת מֵאֵלֶּה בְּטֻמְאַת הַגּוּף מְזֻבָּח כָּשֵׁר, אֵינוֹ חַיָּב מִשּׁוּם אוֹכֵל קָדְשִׁים בְּטֻמְאַת הַגּוּף:

משנה ה

הַשּׁוֹחֵט אֶת הַמֻּקְדָּשִׁין. כָּל הֵיכָא דְּנָקֵט הַאי לִישָׁנָא מִירֵי בִּנְקֵבוֹת:

לֶאֱכֹל שָׁלִיל. שֶׁבְּמֵעֶיהָ:
אוֹ שִׁלְיָא. הָעוֹר הַחוֹפֶה אֶת הַוָּלָד. אֵין מַחֲשָׁבָה זוֹ פּוֹסֶלֶת אֶת הַזֶּבַח. דִּשְׁלִיל וְשִׁלְיָא לָאו גּוּפָא דְּזִבְחָא הוּא:
לֹא פִּגֵּל. הָכִי קָאָמַר, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַמֻּקְדָּשִׁין לֶאֱכֹל שְׁלִיל אוֹ שִׁלְיָא חוּץ לִמְקוֹמוֹ, לֹא פָּסַל. וְאִם חָשַׁב לֶאֱכֹל מֵהֶן חוּץ לִזְמַנּוֹ, לֹא פִּגֵּל:
חֲלֵב הַמֻּקְדָּשִׁין וּבֵיצֵי תּוֹרִין אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל. אִם פִּגֵּל בַּזֶּבַח וְאָכַל מֵחֶלֶב שֶׁבְּדַדֶּיהָ, לֹא מְחַיֵּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם פִּגּוּל, דְּלָאו גּוּפָא דְּזִבְחָא הוּא:

משנה ו

לְהַנִּיחַ אֶת דָּמוֹ אוֹ אֶת אֵמוּרָיו לְמָחָר. לֹא שִׁיְּקְטִירֵם לְמָחָר, דְּהַאי מַחֲשָׁבַת חוּץ לִזְמַנּוֹ הִיא וּפִגּוּל גָּמוּר הָוֵי. אֶלָּא עַל מְנָת שֶׁיְּנִיחַ הַכֹּל לְמָחָר וְלֹא יַקְטִירֵם:
רַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. הוֹאִיל וּמִפְסֵל בְּהוֹצָאָה וּבְהַנּוּחַ, מִפְסֵל נַמִּי בְּמַחֲשֶׁבֶת הוֹצָאָה וְהַנּוּחַ. וּכְשֵׁם שֶׁאִם הִנִּיחָן לְמָחָר פָּסוּל, דְּדָם נִפְסָל בִּשְׁקִיעַת הַחַמָּה, כָּךְ אִם חָשַׁב עֲלֵיהֶן לְהַנִּיחָם לְמָחָר, פָּסַל:
וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִין. הוֹאִיל וְלֹא חָשַׁב לֹא לְהַקְטִיר וְלֹא לִזְרֹק וְלֹא לֶאֱכֹל חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְכֵן לֹא חָשַׁב לֹא לְהַקְטִיר וְלֹא לִזְרֹק וְלֹא לֶאֱכֹל חוּץ לִמְקוֹמוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁחָשַׁב לְהַנִּיחַ לְמָחָר אוֹ לְהוֹצִיא חוּץ לִמְקוֹמוֹ, לֹא פָּסַל. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְהָא דְּלֹא פָּסַל רַבִּי יְהוּדָה בְּמַחֲשֵׁב בַּדָּמִים הַנִּתָּנִין לְמַטָּה לָתֵת אוֹתָם לְמַעְלָה הוֹאִיל וְאִם עָשָׂה כֵּן פָּסַל, מִשּׁוּם דְּסָבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה שֶׁהַחוֹשֵׁב לִזְרֹק הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמוֹ כְּאִלּוּ חָשַׁב לִזְרֹק בִּמְקוֹמוֹ, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַחֲשֹׁב לִזְרֹק חוּץ לָעֲזָרָה:

פרק ד

משנה א

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים כָּל הַנִּתָּנִין עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן. יֵשׁ מֵהֶן שֶׁטְּעוּנִין אַרְבַּע מַתָּנוֹת. וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁטְּעוּנִין שְׁתַּיִם שֶׁהֵם אַרְבַּע. וְיֵשׁ שֶׁטְּעוּנִים מַתָּנָה אַחַת, כְּדִתְנַן בְּאֵידָךְ פִּרְקִין. וְהַשְׁתָּא קָאָמַר דְּכֻלָּן שֶׁלֹּא נָתַן אֶלָּא מַתָּנָה אַחַת בְּדִיעֲבַד כְּפֵר, דִּכְתִיב (דברים יב) וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ, שְׁפִיכָה אַחַת מַשְׁמַע, מִדְּלֹא כְתִיב סָבִיב דְּמַשְׁמַע שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע:
וּבְחַטָּאת שְׁתֵּי מַתָּנוֹת. שֶׁלֹּשׁ פָּרָשִׁיּוֹת נֶאֱמְרוּ בַּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת בְּוַיִּקְרָא, אַחַת בְּשָׂעִיר נָשִׂיא, וּשְׁתַּיִם בְּחַטַּאת יָחִיד, אַחַת בִּכְבָשָׂה וְאַחַת בְּשָׂעִירָה. בְּשִׁתַּיִם כְּתִיב עַל קַרְנֹת חָסֵר, וְהָאַחַת מָלֵא. וּבֵית שַׁמַּאי יֵשׁ לָהֶן יֵשׁ אֵם לְמִקְרָא, הֲרֵי כָּאן שִׁשָּׁה, וְאֵין בַּמִּזְבֵּחַ אֶלָּא אַרְבַּע, וְהַשְּׁתַּיִם יִתֵּרוֹת לֹא נֶאֶמְרוּ אֶלָּא שֶׁשְּׁנָאָן הַכָּתוּב לְעַכֵּב. וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי אַהֲנֵי מִקְרָא

דְּמַשְׁמַע שֵׁשׁ, וְאַהֲנֵי מַסֹּרֶת דְּמַשְׁמַע אַרְבַּע, הִלְכָךְ טְפֵי חָדָא אַמַּסֹּרֶת וּבְצַר חָדָא מִמִּקְרָא וְהָווּ לְהוּ חָמֵשׁ, אַרְבַּע לְמִצְוָה וְחַד לְעַכֵּב, וְאִם נָתַן מַתָּנָה אַחַת כִּפֵּר:

לְפִיכָךְ. חַטָּאת וְכָל הַזְּבָחִים לְבֵית הִלֵּל, וּלְבֵית שַׁמַּאי שְׂאָר הַזְּבָחִים חוּץ מֵחַטָּאת, נָתַן אֶת הָרִאשׁוֹנָה כְּתִקְנָהּ וְאֶת הַשְּׁנִיָּה בְּמַחֲשֶׁבֶת אֲכִילַת בָּשָׂר חוּץ לִזְמַנָּהּ, כִּפֵּר, וְכָשֵׁר הַקֶּרֶבָּן לִקָּרֵב עַל יְדֵי מַתָּנָה רִאשׁוֹנָה, דְּאֵין הַשְּׁנִיָּה מַתֶּרֶת הַבָּשָׂר, שֶׁהֲרֵי הֶתֵּר עַל יְדֵי מַתָּנָה רִאשׁוֹנָה, הִלְכָךְ אֵינָהּ מְפַגֶּלֶת:

נָתַן אֶת הָרִאשׁוֹנָה חוּץ לִזְמַנָּהּ כו' פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. שֶׁאֵין מַחֲשֶׁבֶת חוּץ לִמְקוֹמוֹ דִּשְׁנִיָּה מוֹצִיאָתוֹ מִידֵי פִּגּוּל, שֶׁהֲרֵי הַקִּבַּע בָּרִאשׁוֹנָה שֶׁקֵּרְבוּ כָּל מַתִּירָיו:

משנה ב

אִם חִסַּר אַחַת מִכָּל הַמַּתָּנוֹת לֹא כִפֵּר. דִּבְפֵר הֶעְלֵם דָּבָר כְּתִיב (ויקרא ד) וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ, וּמִקְרָא שֶׁאֵין צָרִיךְ הוּא, שֶׁהֲרֵי כָּל עֲבוֹדוֹתָיו נִתְפָּרְשׁוּ בּוֹ, אֶלָּא לְכִפּוֹל בְּאַזְהָרַת הַזָּאוֹת שֶׁבּוֹ הוּא דְּאָתָא. וְהָכִי מַשְׁמַע, וְעָשָׂה לוֹ כַּאֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְךָ עֲשִׂיּוֹתָיו, וְשָׁנָה עֲלֵיהֶם לְעַכֵּב שֶׁאִם חִסַּר אַחַת מִן הַמַּתָּנוֹת לֹא כִפֵּר:

לְפִיכָךְ. הוֹאִיל וְכֻלָּן מַתִּירוֹת, אֵין זוֹ מַתֶּרֶת בְּלֹא זוֹ וְאֵין זוֹ מְפַגֶּלֶת בְּלֹא זוֹ:

אִם נְתָנָן כֻּלָּן כְּתִקָּנָן וְאַחַת שֶׁלֹּא כְתִקָּנָהּ. בְּמַחֲשֶׁבֶת חוּץ לִזְמַנּוֹ:

פָּסוּל. שֶׁלֹּא הֶתֵּר בָּרִאשׁוֹנוֹת:

וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. שֶׁאֵין מְפַגְּלִים בַּחֲצִי מַתִּיר:

משנה ג

אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִים עֲלֵיהֶם. כָּרֵת בַּאֲכִילָתָן מִשּׁוּם פִּגּוּל:

הַקֹּמֶץ. אִם קָמַץ עַל מְנָת לֶאֱכֹל שִׁירַיִם לְמָחָר, וְנִתְפַּגְּלָה הַמִּנְחָה שֶׁאֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְיוֹם וְלַיְלָה, אֵין הָאוֹכֵל אֶת הַקֹּמֶץ בְּכָרֵת, שֶׁאֵין פִּגּוּל חָל אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲחֵרִים. דְּפִגּוּל מִשְׁלָמִים יָלְפִינַן לֵיהּ דִּכְתִיב (ויקרא ז) וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו וְגוֹ', מַה שְׁלָמִים מְיֻחָדִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַתִּירִין בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, שֶׁהָדָם מַתִּיר לְהַקְטִיר הָאֵמוּרִין לַמִּזְבֵּחַ, וְהָאֵמוּרִין מַתִּירִין הַבָּשָׂר לָאָדָם, וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל, אַף כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל, לַאֲפוֹקֵי כָּל הָנָךְ דַּחֲשִׁיב בְּמַתְנִיתִין, שֶׁאֵין לָהֶם מַתִּירִין אֶלָּא הֵן עַצְמָן מַתִּירִין לַאֲחֵרִים, שֶׁהָאוֹכֵל מֵהֶן אֵינוֹ חַיָּב מִשּׁוּם פִּגּוּל:

וְהַלְּבוֹנָה. אֵין אַחֵר מַתִּירָהּ. אֶלָּא הִיא מַתֶּרֶת אֶת הַמִּנְחָה, כְּמוֹ הַקֹּמֶץ:

מִנְחַת נְדַבַת כֹּהֲנִים. כְּלָהּ כְּלִיל וְאֵינָהּ נִקְמֶצֶת. הִלְכָךְ אֵין אַחֵר מַתִּירָהּ:

מִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ. דְּהֵינוּ חֲבִתֵּי כֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהִיא קְרֵבָה בְּכָל יוֹם מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעֶרֶב:

וּמִנְחַת נְסָכִים. לֹא גָּרְסִינַן דְּהָא מַפְלִיג פְּלִיגֵי בָּהּ. וְיֵשׁ חִלּוּק בֵּין בָּאָה עִם הַזֶּבַח לְבָאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ:

וְהַדָּם. הוּא הַמַּתִּיר:

וְהַנְּסָכִים הַבָּאִים בִּפְנֵי עַצְמָן. כְּגוֹן שֶׁהִתְנַדֵּב מִנְחַת נְסָכִים בִּלֹא זֶבַח, כִּדְאָמְרִינַן בְּמְנָחוֹת מִתְנַדֵּב אָדָם מִנְחַת נְסָכִים בִּפְנֵי עַצְמָהּ. אִי נַמִּי הֲבִיאָהּ בִּשְׁבִיל הַזֶּבַח, אֶלָּא שֶׁהֵבִיא זִבְחוֹ הַיּוֹם וּנְסָכָיו לְמָחָר, דְּאָמַר מַר וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם, אֲפִלּוּ לְמָחָר. אֲבָל אִם הֵבִיאָן עִם זִבְחוֹ וּפִגֵּל בַּזֶּבַח, נִתְפַּגְּלוּ הַנְּסָכִים:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף הַבָּאִים עִם הַבְּהֵמָה. דְּכֵיוָן דְּיָכוֹל לְהַקְרִיב נְסָכִים לְמָחָר, נִמְצָא שֶׁאֵין הַזֶּבַח מַתִּירָן לִקָּרֵב, אֶלָּא הֵן מַתִּירִין אֶת עַצְמָן. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

לֹג שֶׁמָּן שֶׁל מְצֹרָע. שְׁיָרָיו נֶאֱכָלִין:

אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל. אִם פִּגֵּל בָּאָשָׁם לֹא נִפְגַּל הַלֹּג. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַלֹּג תְּלוּי בָּאָשָׁם, דִּכְתִיב (שם יד) עַל דַּם הָאָשָׁם, דְּאִם לֹא נָתַן מִדַּם הָאָשָׁם תְּחִלָּה אֵין נִתִּינַת הַשֶּׁמֶן כְּלוּם, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן דְּאָדָם מֵבִיא אֲשָׁמוֹ עַכְשָׁיו וְלֹגוֹ עַד עֲשָׂרָה יָמִים, נִמְצָא שֶׁאֵין הָאָשָׁם מַתִּירוֹ. וְכֵיוָן דְּאֵין לוֹ מַתִּירִים, אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל:

וְרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לֹג הַבָּא עִם הָאָשָׁם בּוֹ בַּיּוֹם, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל אִם פִּגֵּל בָּאָשָׁם. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ. אוֹ לָזֶה אוֹ לָזֶה:

משנה ד

הָעוֹלָה דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַמִּזְבֵּחַ. דִּכְתִיב (שם א) וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם, וְהֶדֶר וְעָרְכוּ:

וְאֶת עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. דִּכְתִיב (שם ז) עוֹר הָעוֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב, אֵין לוֹ אֶלָּא לְאַחַר זְרִיקָה:

חַטַּאת הָעוֹף. שֶׁהִיא נֶאֱכֶלֶת לַכֹּהֲנִים. נִפְקָא לָן מִדִּכְתִיב לְכָל חַטָּאתָם, לְרַבּוֹת חַטַּאת הָעוֹף, דְּלֹא תֵּימָא נְבֵלָה הִיא:

פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים. פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ וּפַר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר וּפַר יוֹם הַכִּפּוּרִים:

וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים. שְׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁכָּל אֵלּוּ דָּמָן טָעוּן הַזָּיָה לִפְנִים, וְאֵמוּרֵיהֶן קְרֵבִין עַל מִזְבַּח הָעוֹלָה וּשְׁאָר הַבָּשָׂר נִשְׂרָף בְּבֵית הַדֶּשֶׁן. וְהוֹאִיל וְדָמָן מַתִּיר אֶת אֲמוּרֵיהֶן לִקָּרֵב, אִם פִּגֵּל בָּהֶן וְאָכַל אֶת אֲמוּרֵיהֶן חַיָּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל:

כֹּל שֶׁאֵינוֹ עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן כְּשֶׁלָּמִים. דְּפִגּוּל, בְּשֶׁלָּמִים הוּא דִּכְתִיב, מַה שְּׁלָמִים מְיֻחָדִים שֶׁמַּתַּן דָּמָן עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, אַף כָּל שֶׁדָּמָן נָתוּן עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. לַאֲפוֹקֵי פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שֶׁדָּמָן טָעוּן הַזָּיָה וּמַתַּן דָּמִים בִּפְנִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ה

קָדְשֵׁי נְכָרִים. שֶׁהַנְּכָרִים נוֹדְרִים נְדָרִים וּנְדָבוֹת כְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב בְּפָרָשַׁת אֱמוֹר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם, וְדָרְשִׁינַן אִישׁ, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ אִישׁ, לְרַבּוֹת אֶת הַגּוֹיִם שֶׁנּוֹדְרִים נְדָרִים וּנְדָבוֹת כְּיִשְׂרָאֵל:

אֵין חַיָּבִין מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. דִּפְגוּל יָלִיף מִנּוֹתָר בְּגֶזֵרָה שָׁוָה דְּעָוֹן עָוֹן, וְנוֹתָר יָלִיף מִטָּמֵא בְּגֶזֵרָה שָׁוָה דְּחִלּוּל חִלּוּל, וּבְטָמֵא כְּתִיב (ויקרא כב) וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִקָּדְשֵׁי נָכְרִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל. כְּגוֹן הַקֹּמֶץ וְהַקְּטֹרֶת וְכָל הַשְּׁנוּיִין בְּמִשְׁנָתֵנוּ:

חַיָּבִין מִשּׁוּם טֻמְאָה. הָאוֹכְלָן בְּטֻמְאַת הַגּוּף חַיָּב כָּרֵת:

חוּץ מִן הַדָּם. דְּמִעֻטֵיהּ קְרָא, דִּכְתִיב (שם יז) וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם, שֶׁלָּכֶם יְהֵא כְּשְׁאָר חֻלִּין, וְלֹא קָדְשִׁים. וְעוֹד כְּתִיב (שם) עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר, לְכַפָּרָה נְתַתִּיו וְלֹא לִמְעִילָה. הִלְכָךְ אֵין חַיָּבִין עָלָיו לֹא מִשּׁוּם טֻמְאָה וְלֹא מִשּׁוּם נוֹתָר וְלֹא מִשּׁוּם פִּגּוּל, אֶלָּא מִשּׁוּם אוֹכֵל דָּם גְּרִידָא:

בְּדָבָר שֶׁדַּרְכָּן לְהֵאָכֵל. שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְאָכְלָן, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִן הַנְּקְטָרִים, כְּגוֹן קֹמֶץ וּמִנְחַת כֹּהֲנִים וְהַדּוֹמִים לָהּ. אֲבָל לְבוֹנָה וְעֵצִים וּקְטֹרֶת אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם טֻמְאָה. וְרַבָּנָן פְּלִיגִי עֲלֵיהּ וּמְרַבּוּ לְהוּ לְטֻמְאָה מִקְּרָא דִּכְתִיב (שם ז) וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא, וְהַבָּשָׂר יִתֵּרָא, לְרַבּוֹת עֵצִים וּלְבוֹנָה. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים דְּעֵצִים וּלְבוֹנָה נַמִּי יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם טֻמְאָה. וְאֵין לְךָ עֵצִים דְּמִטַּמְּאִין אֶלָּא עֵצִים שֶׁל קָרְבָּן בִּלְבָד, שֶׁאִם נִגְּעָה בָהֶן טֻמְאָה אָסוּר לְשָׂרְפָן עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ:

משנה ו

לְשֵׁם זָבַח. לַאֲפוּקֵי שְׁנוּי קֹדֶשׁ, כְּגוֹן לְשֵׁם זֶבַח אַחֵר:

לְשֵׁם זוֹבֵחַ. לַאֲפוּקֵי שְׁנוּי בְּעָלִים. כִּדְיָלְפִינַן לְעֵיל בְּרֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא מִמּוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַה' אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה כו':

לְשֵׁם אִשִּׁים. לַאֲפוּקֵי אִם שְׁחָטוֹ עַל מְנָת לַעֲשׂוֹתוֹ חֲתִיכוֹת צְלוּיוֹת בְּגֶחָלִים:

לְשֵׁם רֵיחַ. לַאֲפוּקֵי אִם צָלָאן תְּחִלָּה חוּץ לַמַּעֲרָכָה, דְּתוּ לֹא מַסְקֵי רֵיחָא:

לְשֵׁם הַנַּחַת רוּחַ. נַחַת רוּחַ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁאָמַר וְנַעֲשָׂה רְצוֹנוֹ. וְכָל הָנֵי יָלְפִינַן לְהוּ מִדִּכְתִיב אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ:

לְשֵׁם חַטָּא. לְשֵׁם חֶטְאוֹ שֶׁהוּא מְבִיאוֹ עָלָיו:

אַף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ. אֶלָּא שְׁחָטוֹ סְתָם, כָּשֵׁר:

שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין. שֶׁיִּשְׁחֹט סְתָם וְלֹא לֵימָא לִשְׁמָן, דִּלְמָא אָתֵי לְמֵימַר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן:

שֶׁאֵין הַמַּחְשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד. הִלְכָּךְ אִי הֲוָה אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִשְׁמָן אַף כִּי אָמְרוּ הַבְּעָלִים לִשְׁמָן, לָאו מִידֵי הוּא, דְּלָאו בְּדִידְהוּ תַּלְיָא מִלְּתָא, דִּכְתִיב (ויקרא ז) הַמַּקְרִיב אוֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

פרק ה

משנה א

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים, קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. עוֹלוֹת חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת:

שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. עוֹלָה, בְּהֶדְיָא כְּתִיב בֵּיהּ (שם א) וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה. חַטָּאת, כְּתִיב בֵּיהּ (שם ו) בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת. אָשָׁם, כְּתִיב בֵּיהּ (שם ז) בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעוֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָאָשָׁם:

שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. וְהָא דְּלָא תָּנֵי הָכָא וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, אַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ קַבָּלַת דָּמָן בַּצָּפוֹן בְּמָקוֹם שְׁחִיטָה, דְּסָמוּךְ לַשְּׁחִיטָה כְּתִיב וְלָקַח מִדַּם הַפָּר, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִיכָּא אֲשָׁמוֹ שֶׁל מְצֹרָע שֶׁהַכֹּהֵן הָיָה מְקַבֵּל מִקְצָת דָּמוֹ בְּכַפּוֹ, דִּכְתִיב (שם יד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן, מַה נִּתְּנָה בְּעַצְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן, בְּאֶצְבָּעוֹ, אַף לְקִיחָה בְּעַצְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן, מִשּׁוּם הָכִי לֹא כָּתַב הָכָא וְקִבּוּל דָּמָן, שֶׁאֵין קִבּוּל דָּמָן שָׁוֶה. וּמִשּׁוּם דְּלֹא סַגִּי לֵיהּ בְּלֹא קַבָּלַת כְּלִי, שֶׁלְּאַחַר שֶׁקִּבֵּל כֹּהֵן אֶחָד לְמַקְצַת דָּם בְּיָדוֹ הָיָה כֹּהֵן אַחֵר מְקַבֵּל הַדָּם בַּכְּלִי, מִשּׁוּם הָכִי הַדַּר תָּנֵי בְּהֶדְיָא אֲשָׁם מְצֹרָע אָשָׁם תָּלוּי שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן:

פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים. אַף עַל גַּב דְּצָפוֹן בְּעוֹלָה הוּא דִּכְתִיב, הִקְדִּים תַּנָּא לְחַטָּאוֹת בָּרִישָׁא, דְּאֵידֵי דְּאָתְיָא מִדְּרָשָׁא חֲבִיבָא לֵיהּ. וְחַטָּאוֹת פְּנִימִיּוֹת אֵידֵי דְּנִכְנַס דָּמָן לִפְנֵי וְלִפְנִים חֲבִיבָא לֵיהּ וְאַקְדְּמִינְהוּ לִשְׁאָר חַטָּאוֹת. וְאֵינְהוּ נַמֵּי שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, דִּכְתִיב (שם ד) וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בְּמָקוֹם הָעוֹלָה, וּקְרָא יְתֵרָא הוּא, דְּהָא כְּתִיב בְּמָקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת, אֶלָּא זֶה בָּנָה אָב לְכָל הַחַטָּאוֹת שֶׁיִּהוּ טְעוּנוֹת צָפוֹן:

וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת. דִּכְתִיב בְּעוֹלַת סִינַי (שמות כד) וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת, וּמִמֶּנּוּ לָמְדוּ כָּל הַזְּבָחִים לִהְיוֹת טְעוּנִים כְּלִי:

הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים. עוֹמֵד בֵּין שְׁנֵי בַדֵּי אָרוֹן וּמַזֶּה אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה כְּנֶגֶד עָבְיָהּ שֶׁל כַּפֹּרֶת, וְלֹא הָיוּ נוֹגְעִים בָּהּ:

וְעַל הַפָּרֹכֶת. דִּכְתִיב (ויקרא טז) וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד:

וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. כְּדִכְתִיב וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ. בְּסֵדֶר עֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּפָרָשַׁת אַחֲרֵי מוֹת:

מַתְּנָה אַחַת מְעַכֶּבֶת. כְּדַאֲמַרַן בְּפֶרֶק בֵּית שַׁמַּאי [דַּף לו] דִּבְפַר הֶעְלֵם דָּבָר כְּתִיב וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ, וּקְרָא יְתֵרָא הוּא, לְעַכֵּב שֶׁאִם חִסַּר אַחַת מִן הַמַּתָּנוֹת לֹא כִּפֵּר. וְדָרְשִׁינַן וְעָשָׂה לַפָּר, זֶה פַּר יוֹם הַכִּפּוּרִים, דִּבְדִידֵיהּ נַמִּי מַתָּנָה אַחַת מְעַכֶּבֶת כְּמוֹ פַּר הֶעְלֵם דָּבָר:

שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי. כְּדִכְתִיב (ויקרא ד) אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְאֹהֶל מוֹעֵד לְמַעֲרְבוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הָיָה:

אִם לֹא נָתַן. שְׁיָרֵי הַדָּם לַיְסוֹד, לֹא עִכֵּב הַכַּפָּרָה. דְּבָתַר הַזָּאוֹת וּמַתַּן דָּמִים לִפְנִים כְּתִיב (שם טז) וְכִלָּה מְכַפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ, דְּמַשְׁמַע שֶׁכְּבָר שָׁלְמוּ כָּל הַכַּפָּרוֹת כֻּלָּן:

משנה ב

פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים. פַּר הֶעְלֵם וּפַר כֹּהֵן מָשִׁיחַ, שֶׁאֵין נֶאֱכָלִים לַכֹּהֲנִים אֶלָּא נִשְׂרָפִים חוּץ לִירוּשָׁלַיִם:

וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים. שְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה. שֶׁהֻקְּשׁוּ לְפַר הֶעְלֵם לְכָל דִּבְרֵיהֶם:

הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת. שֶׁבַע הַזָּיוֹת עַל הַפָּרֹכֶת. אֲבָל בֵּין הַבַּדִּים לֹא כְתִיב בְּהוּ הַזָּיָה כְּמוֹ בְּפַר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים דִּכְתִיב בֵּיהּ (שם) וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת:

אֵלּוּ וְאֵלּוּ. שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים וּשְׂאָר הַנִּשְׂרָפִים:

נִשְׂרָפִים בְּבֵית הַדֶּשֶׁן. לִמְקוֹם שֶׁמּוֹצִיאִים שָׁם אֶת הַדֶּשֶׁן שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, דִּכְתִיב בֵּיהּ (שם ו) וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. וּבְפָרִים הַנִּשְׂרָפִים כְּתִיב (שם ד) אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף:

משנה ג

אֵלּוּ הֵן חַטֹּאוֹת הַצִּבּוּר. שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְהַזְכִּירָם, שֶׁהֲרֵי הַפְּנִימִיּוֹת כְּבָר נִשְׁנוּ:

שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת. שֶׁהֵן עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן:

שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. שֶׁהֲרֵי לְמַדְנוּ בְּבִנְיָן אָב לְכָל הַחַטָּאוֹת שֶׁהֵן טְעוּנוֹת צָפוֹן:

עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב. מִפְּנֵי שֶׁדָּמָהּ נִתָּן עַל הַקְּרָנוֹת וּבְאֶצְבַּע, צָרִיךְ לַעֲמוֹד עַל גַּבֵּי סוֹבֵב. אֲבָל בְּכָל שְׁאָר הַדָּמִים שֶׁהֵן הַתַּחְתּוֹנִים מִן הַחוּט וּלְמַטָּה, עוֹמֵד עַל הָרִצְפָּה אֵצֶל זָוִית הַמִּזְבֵּחַ וְזוֹרֵק מִן הַכְּלִי, וְכָל מָקוֹם שֶׁיַּגִּיעַ לַמִּזְבֵּחַ כָּשֵׁר:

וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. שֶׁבָּהּ הוּא פּוֹגֵעַ רִאשׁוֹן, כִּדְקָיְמָא לָן [יוֹמָא דַּף טו] כָּל פִּנּוֹת שֶׁאַתָּה פּוֹנֶה לֹא יְהֵיוּ אֶלָּא דֶּרֶךְ יָמִין, וְהַכֶּבֶשׁ בַּדָּרוֹם, וּכְשֶׁעוֹלֶה בּוֹ וּפָנָיו לַמִּזְבֵּחַ נִמְצָא יְמִינוֹ לַמִּזְרָח, וּפוֹנֶה לִימִינוֹ לַמִּזְרָח וּבָא לוֹ לְאוֹתָהּ הַקֶּרֶן, וְהוֹלֵךְ וּמַקִּיף בַּסּוֹבֵב דֶּרֶךְ יָמִין וּפָנָיו לַמִּזְבֵּחַ מִן הַדָּרוֹם לַמִּזְרָח וּמִמִּזְרָח לַצָּפוֹן וּמִצָּפוֹן לַמַּעֲרָב דְּהַיְנוּ דֶּרֶךְ יָמִין. וְאַמָּה עַל אַמָּה בְּרוּם אַמָּה הַנָּתוּן בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ בְּכָל זָוִית וְזָוִית שֶׁבָּהּ, קְרוּי קֶרֶן:

עַל יְסוֹד דְּרוֹמִית. דְּיָלְפִינַן יְרִידָתוֹ מִן הַכֶּבֶשׁ בַּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת וּשְׁיָרֵי הַדָּם בְּיָדוֹ, מִיצִיאָתוֹ מִן הַהֵיכָל וְשִׁירַיִם הַפְּנִימִית בְּיָדוֹ, מַה יְצִיאָתוֹ מִן הַהֵיכָל הָיָה נוֹתֵן שְׁיָרֵי הַדָּם בְּסָמוּךְ לוֹ שֶׁהוּא יְסוֹד מַעֲרָבִי כְּדִכְתִיב (ויקרא ד) אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, דְּהַיְנוּ לְצַד מַעֲרָב שֶׁהוּא סָמוּךְ לַהֵיכָל, אַף יְרִידָתוֹ מִן הַכֶּבֶשׁ נוֹתֵן הַשִּׁירַיִם בְּסָמוּךְ לוֹ, דְּהַיְנוּ יְסוֹד דְּרוֹמִי סָמוּךְ לַכֶּבֶשׁ, שֶׁהַכֶּבֶשׁ בַּדָּרוֹם:

לִפָּנִים מִן הַקְּלָעִים. לְפִי שֶׁבַּמִּשְׁכָּן הָיוּ קְלָעִים הֶקֵּף לַחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד, וּבְחַטָּאת כְּתִיב (שם ו) בְּמָקוֹם קָדֹשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד. וּבְבֵית עוֹלָמִים הָיְתָה חוֹמַת הָעֲזָרָה בִּמְקוֹם הַקְּלָעִים:

לִזְכְרֵי כְהֻנָּה. דְּגַבֵּי חַטָּאת וְאָשָׁם וּמִנְחָה כְּתִיב כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אוֹתָהּ:

בְּכָל מַאֲכָל. מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי בַּפֶּסַח דְּאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי, תָּנָא בְּכֻלְּהוּ בְּכָל מַאֲכָל:

לְיוֹם וְלַיְלָה. דִּכְתִיב (שם ז) וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל, לָמַדְנוּ לְתוֹדָה שֶׁנֶּאֱכֶלֶת לְיוֹם אֶחָד. חַטָּאת וְאָשָׁם מִנַּיִן, תַּלְמוּד לוֹמַר זֶבַח:

עַד חֲצוֹת. סְיָג עָשׂוּ חֲכָמִים לַתּוֹרָה לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הָעֲבֵרָה. דְּהָא קְרָא לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר קָאָמַר:

משנה ד

הָעוֹלָה קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. הִיא. לִפְסֹל בְּיוֹצֵא, וּבְטִבּוּל יוֹם, וּבְמִחֲסַר כִּפּוּרִים, וּמוֹעֲלִים בָּהּ. וּמִשּׁוּם דְּלֹא כְתִיב בָּהּ בַּקְּרָא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִיא כְּמוֹ בְּחַטָּאת וְאָשָׁם, אַשְׁמְעִינַן תַּנָּא הָכָא דְּהִיא נַמִּי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים כְּחַטָּאת וְאָשָׁם, שֶׁהֲרֵי הִיא שָׁוָה לָהֶם לִמְקוֹם שְׁחִיטָתָן וְקַבָּלַת דָּמָן:

שְׁתֵּי מַתָּנוֹת. בְּקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, וּבְקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית שֶׁבְּנֶגְדָּהּ בַּאֲלַכְסוֹן. וְטַעֲמָא, מִשּׁוּם דְּקֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית לֹא הָיָה לוֹ יְסוֹד לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין שֶׁנִּתְנַבֵּא יַעֲקֹב עָלָיו (בראשית מט) בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד, בְּאַחֲסַנְתֵּיהּ יִתְבְּנֵי מִקְדָּשָׁא, דְּבָר הַמְקֻדָּשׁ לְדָמִים לֹא יְהֵא אֶלָּא בְּחֶלְקוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין, וְאוֹתוֹ הַקֶּרֶן לֹא הָיָה בְּחֶלְקוֹ, שֶׁהַמִּזְבֵּחַ הָיָה תּוֹפֵס בְּחֶלְקוֹ שֶׁל יְהוּדָה אַמָּה בְּמִזְרָחוֹ וְאַמָּה בִּדְרוֹמוֹ כָּל אֹרֶךְ מִזְרָח וְדָרוֹם בָּעֲבִי אַמָּה, אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיְתָה אַמָּה שֶׁבַּמִּזְרָח עַל פְּנֵי כָּל הַמִּזְרָח, שֶׁכְּשֶׁמַּגִּיעַ לְקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית הָיְתָה כֻּלָּהּ בְּתוֹךְ אַמָּה לַקֶּרֶן, וְכֵן אֲכִילַת הָאַמָּה הַדְּרוֹמִית לֹא הָיְתָה מְהַלֶּכֶת עַל פְּנֵי כָּל הַדָּרוֹם, שֶׁכְּשֶׁמַּגִּיעַ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית הָיְתָה כֻּלָּהּ סָמוּךְ לַקֶּרֶן אַמָּה. נִמְצָא יְסוֹד לִשְׁלֹשׁ הַקְּרָנוֹת. הִלְכָּךְ הָיָה מַתְחִיל בְּקֶרֶן צְפוֹנִית מִזְרָחִית. הוֹאִיל וְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית אֵין לָהּ יְסוֹד לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל טוֹרֵף שֶׁנִּתְנַבֵּא עָלָיו יַעֲקֹב. וְעוֹלָה טְעוּנָה תְּחִלַּת מַתַּן דָּמָהּ כְּנֶגֶד הַיְסוֹד, הִלְכָּךְ בָּעֵי הָנָךְ תַּרְתֵּי דַּאֲמַרַן. דִּשְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע בָּעִינַן, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא

מַתַּן הַדָּם בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַמִּזְבֵּחַ, דִּכְתִיב (ויקרא א) וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב, אִי וְזָרְקוּ יָכוֹל יְזָרְקֶנּוּ בִּזְרִיקָה אַחַת, תַּלְמוּד לוֹמַר סָבִיב, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַקִּיף בִּזְרִיקָה אַחַת. אִי סָבִיב יָכוֹל יַקִּיפֶנּוּ כְּחוּט, תַּלְמוּד לוֹמַר וְזָרְקוּ, וְאֵין זְרִיקָה אֶלָּא מֵרָחוֹק, וּכְחוּט אִי אֶפְשָׁר לְהַקִּיף אֶלָּא בְּאֶצְבַּע. הָא כֵּיצַד, נוֹתֵן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע:

וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ. כְּדִכְתִיב (שם) וְהִפְשִׁיט אֶת הָעוֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ:

וְכָלִיל לָאִשִּׁים. כֻּלָּהּ נִשְׂרֶפֶת עַל גַּבֵּי הָאֵשׁ:

משנה ה

זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר. כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת:

אֲשַׁם גְּזֵלוֹת. הָאָמוּר בִּשְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן:

אֲשַׁם מְעִילוֹת. הַנֶּהֱנֶה מִן הַהֶקְדֵּשׁ:

אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה. הַבָּא עַל שִׁפְחָה שֶׁחֶצְיָהּ שִׁפְחָה וְחֶצְיָהּ בַּת חוֹרִין הַמְיֻעֶדֶת לְעֶבֶד עִבְרִי שֶׁמַּתָּר בְּשִׁפְחָה וּבְבַת חוֹרִין:

אֲשַׁם נָזִיר. שֶׁנִּטְמָא בְּמֵת, דִּכְתִיב בֵּיהּ (במדבר ו) וְהִזִּיר לַה' אֶת יְמֵי נִזְרוֹ [וְגוֹ']:

אָשָׁם תָּלוּי. סָפֵק שָׁגַג בְּדָבָר שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת, סָפֵק לֹא שָׁגַג. וְהוּא כְּתִיב בְּוַיִּקְרָא אֵצֶל אֲשַׁם מְעִילוֹת:

אָשָׁם וַדַּאי. לֹא גָּרְסִינַן. שֶׁכָּל אֵלּוּ אָשָׁם וַדַּאי הֵן, חוּץ מֵאָשָׁם תָּלוּי:

שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. דִּבְאָשָׁם נַמִּי כְּתִיב זְרִיקָה וּכְתִיב סָבִיב:

וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים. דִּכְתִיב בְּאָשָׁם (במדבר יח) בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ. וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר סָמַךְ אוֹתָן הַכָּתוּב לְחַטָּאת דִּכְתִיב (ויקרא כג) וַעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֶבַח שְׁלָמִים, לוֹמַר לְךָ שֶׁדִּינָן כַּחַטָּאת, שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין אֶלָּא לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים וּלְזִכְרֵי כְהֻנָּה. אֲבָל אֵין טְעוּנִים אַרְבַּע מַתָּנוֹת כַּחַטָּאת, שֶׁאֵין לְךָ בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת מִי שֶׁטָּעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת אֶלָּא חַטָּאת בִּלְבָד:

משנה ו

הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים. אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן:

שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם. אֵין טְעוּנִין שְׁחִיטָה בַּצָּפוֹן:

וְנֶאֱכָלִים בְּכָל הָעִיר. דְּגַבֵּי חַטָּאת כְּתִיב (שם י) וַאֲכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ, וְאֵין שְׁלָמִים בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ אֶלָּא בְּמָקוֹם טָהוֹר, דְּהַיְנוּ בְּכָל הָעִיר שֶׁהוּא מָקוֹם טָהוֹר מִלְּכָנֵס שָׁם מְצֹרָעִים:

לְכָל אָדָם. לְזָרִים:

לְיוֹם וְלַיְלָה. בְּתוֹדָה כְתִיב (שם ז) בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר. וְתַנְיָא, תּוֹדַת שְׁלָמָיו, לְרִבּוֹת שַׁלְמֵי נָזִיר:

הַמּוּרָם מֵהֶם. חָזֶה וְשׁוֹק שֶׁנָּתַן מֵהֶן לַכֹּהֵן כִּשְׁאָר שְׁלָמִים, דְּתוֹדָה לִשְׁלָמִים אִתְקוּשׁ דִּכְתִיב (שם) וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְגוֹ' אִם עַל תּוֹדָה וְגוֹ'. וְאַרְבַּע חַלּוֹת מֵאַרְבַּע מִינִים שֶׁבָּהּ כְּדִכְתִיב (שם) אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן לַכֹּהֵן הַזּוֹרֵק וְגוֹ', וּמוּרָם מֵאֵיל נָזִיר, זְרוֹעַ בְּשֵׁלָה וְחָזֶה וְשׁוֹק וְחַלַּת מַצָּה אַחַת וּרְקִיק אֶחָד:

כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. נֶאֱכָלִים בְּכָל הָעִיר לְיוֹם וְלַיְלָה:

לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם. כְּדִכְתִיב (שם י) וְאֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְגוֹ' תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ:

משנה ז

שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה. שֹׁשׁ פָּרָשִׁיוֹת נֶאֱמְרוּ בִּשְׁחִיטַת שְׁלָמִים, חֲדָא בְּבֶן בָּקָר, וַחֲדָא בְּכֶשֶׂב, וַחֲדָא בְּעֵז. בְּקַמַּיְתָא כְתִיב וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וּבְתַרְתֵּי בָּתְרַיְתָא כְתִיב לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד, לְהַכְשִׁיר אֶת כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבָּעֲזָרָה, דִּלְפָנַי מַשְׁמַע כָּל שֶׁלִּפְנֵי הַהֵיכָל:

לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. דִּהְכִי כְתִיב בִּשְׁלָמִים (שם ז) וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף:

משנה ח

וְהַמַּעֲשֵׂר. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה:

וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת. דְּלֹא כְתִיב בְּהוּ סָבִיב, אֶלָּא וְאֶת דָּמָם תִּזְרוֹק כְּתִיב גַּבֵּי בְּכוֹר. וְהָנָךְ נַמֵּי מֵהָתָם יָלְפִינַן, מִדְּלֹא כְתִיב וְאֶת דָּמוֹ אֶלָּא וְאֶת דָּמָם:

כְּנֶגֶד הַיְסוֹד. בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ יְסוֹד תַּחְתָּיו, לְמַעוֹטֵי מִזְרָחִית דְּרוֹמִית שֶׁאֵין שָׁם יְסוֹד כְּדַאֲמַרַן. וּבְכוֹר וּמַעֲשֵׂר וּפֶסַח טְעוּנִים יְסוֹד, דְּיָלְפִינַן זְרִיקָה זְרִיקָה לְגְזֵרָה שָׁוָה מֵעוֹלָה, וּבְעוֹלָה כְתִיב (ויקרא ד) אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה:

שְׁנֵה בַאֲכִילָתָן. זֶה מִזֶּה. אַף עַל פִּי שֶׁהַשָּׁוָה אוֹתָן לְמַתַּן דָּמִים:

הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. כְּדִכְתִיב (במדבר יח) וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לָךְ:

וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם. שֶׁלֹּא מָצִינוּ בְּכָל הַתּוֹרָה שֶׁיִּהְיֶה לַכֹּהֲנִים חֵלֶק בּוֹ:

וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר. דִּכְתִיב (דברים יב) וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה עוֹלוֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֶת מַעְשְׂרֹתֵיכֶם. וְתַנְיָא, בִּשְׁנֵי מַעֲשְׂרוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, חַד מַעְשַׂר בְּהֵמָה, וְחַד מַעְשַׂר דָּגָן. וּכְתִיב בְּהַהוּא קְרָא וּבְכוֹרוֹת בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם, וּמִדְּלֹא קָבַע לְהוּ מְחִצָּה שְׁמַע מִנַּהּ דְּמַעֲשֵׂר וּבְכוֹר נֶאֱכָלִים בְּכָל הָעִיר:

לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. דְּבִבְכוֹר הוּא אוֹמֵר וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לְךָ כַּחֲזֵה הַתְּנוּפָה וּכְשׁוֹק הַיָּמִין, הִקִּישׁוֹ הַכָּתוּב לְחָזֶה וְשׁוֹק, מַה חָזֶה וְשׁוֹק שֶׁל שְׁלָמִים לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד, אַף בְּכוֹר לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד, וּמַעֲשֵׂר כִּבְכוֹר:

לְמִנּוּיָו. לְאוֹתָם שֶׁנִּמְנוּ בְּדָמֵי לְקִיחָתוֹ, כְּדִכְתִיב (שמות יב) אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ תָּכֹסּוּ:

פרק ו

משנה א

קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. כְּאִלּוּ נִשְׁחֲטוּ בַּצָּפוֹן. דִּכְתִיב (שם כ) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ, כְּלוֹ כְּשֵׁר לְעוֹלָה וְכֻלּוֹ כָּשֵׁר לִשְׁלָמִים, וְאַף עַל גַּב דְּעוֹלָה טְעוּנָה צָפוֹן וְאֵין שְׁלָמִים טְעוּנִים צָפוֹן:

מַחֲצִי הַמִּזְבֵּחַ וְלַצָּפוֹן כַּצָּפוֹן. דְּמַשְׁמַע לֵיהּ חֶצְיוֹ לְעוֹלוֹתֶיךָ וְחֶצְיוֹ לִשְׁלָמֶיךָ. דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כֻּלּוֹ לְעוֹלָה כָּשֵׁר, הַשְׁתָּא כֻּלּוֹ לְעוֹלָה אָמַרְתְּ דְּכָשֵׁר, כֻּלּוֹ לִשְׁלָמִים שֶׁשְּׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם מִיבַּעְיָא. וְאִידָךְ, אִצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא עוֹלָה דְּדָחֵיק לָהּ מָקוֹם, שֶׁלֹּא הֻכְשְׁרוּ לָהּ שְׁאָר הָרוּחוֹת, וּפְעָמִים שֶׁהָעוֹלוֹת מְרֻבּוֹת וְצַר לָהֶם הַמָּקוֹם, לְפִיכָךְ הִכְשִׁיר לָהֶם רֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל שְׁלָמִים דְּלֹא דָחֵיק לְהוּ הַמָּקוֹם לֹא הִכְשִׁיר לָהֶם רֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, קָא מַשְׁמַע לָן. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

הָיוּ נִקְמָצוֹת בְּכָל מָקוֹם. וְאֵינָם טְעוּנוֹת צָפוֹן. דְּלֹא קָבַע הַכָּתוּב מָקוֹם לְקֻמִּיצָה:

לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לִזְכְרֵי כְהֻנָּה. דִּכְתִיב (במדבר יח) לְכָל קָרְבָּנָם וּלְכָל מִנְחָתָם, וּסְמִיךְ לֵיהּ בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל זָכָר יֹאכַל אוֹתוֹ:

לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת. דְּיָלְפִינַן מִמִּנְחַת לַחְמֵי תוֹדָה:

משנה ב

חַטַּאת הָעוֹף הָיְתָה נַעֲשֵׂית בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. מִשּׁוּם דְּמִנְחַת חוֹטֵא קְרוּיָה חַטָּאת, דִּכְתִיב בְּמִנְחַת חוֹטֵא (ויקרא ה) לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבוֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא. וּמַשְׁמַע נַמִּי שֶׁהַחַטָּאת קְרוּיָה מִנְחָה. דְּחַטָּאת נֶהְפְּכָה לִהְיוֹת מִנְחָה בְּדַלֵּי דַלּוּת, וּמִנְחָה מָצִינוּ שֶׁטְּעוּנָה הַגָּשָׁה בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית דִּכְתִיב (שם ו) הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי ה' אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ, אֵיזֶהוּ רוּחַ שֶׁהוּא לִפְנֵי ה' וְאֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ, הֱוֵי אוֹמֵר זוֹ רוּחַ מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, דִּלְפְנֵי ה' הוּא מַעֲרָב, וּפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הוּא הַדָּרוֹם שֶׁשָּׁם הָיָה הַכֶּבֶשׁ, וּמַה מִּנְחָה טְעוּנָה הַגָּשָׁה בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, אַף חַטַּאת הָעוֹף עֲבוֹדָתָהּ בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. וְהַזְאַת דָּמָהּ הִיא עִקַּר עֲבוֹדָתָהּ:

בְּכָל מָקוֹם הָיְתָה כְשֵׁרָה. לְמִלִּיקָתָהּ:

אֶלָּא זֶה הָיָה מְקוֹמָהּ. לְהַזָּאָתָהּ. וְהָכִי מְפָרֵשׁ לַהּ בַּגְּמָרָא:
מִלְמַטָּה. לְמַטָּה מִחוּט הַסִּקְרָא:
הַגָּשׁוֹת. שֶׁל מְנָחוֹת קוֹדֶם קְמִיצָתָן, כְּדִכְתִיב (שם ב) וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:
וּשְׁיָרֵי הַדָּם. שֶׁל חַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת הָיָה שׁוֹפֵךְ אֶל יְסוֹד דְּרוֹמִי. כִּדְיָלְפִינַן בְּפֶרֶק אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן:
נְסוּךְ הַמַּיִם. בְּחַג הַסֻּכּוֹת:
וְהַיַּיִן. בְּכָל יוֹם. שֶׁשָּׁם הָיוּ הַשִּׁיתִין וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְנַסֵּךְ כִּי אִם שָׁם:
וְעוֹלַת הָעוֹף כְּשֶׁהִיא רַבָּה בַּמִּזְרָח. דְּעִקַּר מְקוֹמָהּ בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית מִפְּנֵי שֶׁקִּרוֹבָה לְבֵית הַדֶּשֶׁן לְזָרֹק שָׁם מֵרָאָה וְנוֹצָה, כְּדִכְתִיב (שם א) וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ וְגוֹ' אֶל מְקוֹם הַדֶּשֶׁן. וּכְשֶׁהִיא רַבָּה שָׁם שֶׁיֵּשׁ כֹּהֲנִים הַרְבֵּה בְּאוֹתָהּ הַקֶּרֶן עֲסוּקִים בְּעוֹלוֹת וְאֵין לָזֶה מָקוֹם לַעֲמֹד בַּסּוֹבֵב דְּעוֹלַת הָעוֹף נַעֲשֵׂית לְמַעְלָה, בָּא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית, שֶׁאַף הִיא סְמוּכָה לְבֵית הַדֶּשֶׁן יוֹתֵר מִשְּׁאָר שְׁתֵּי קְרָנוֹת, שֶׁבֵּית הַדֶּשֶׁן סָמוּךְ לַכֶּבֶשׁ הָיָה בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ וְלִדְרוֹמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ:

משנה ג

וּמַקִּיפִים דֶּרֶךְ שְׁמֹאל. מַקִּיפִים אֶת הַמִּזְבֵּחַ בִּשְׁבִיל צָרְכֵי עֲבוֹדָה. כְּגוֹן לְמַתַּן דְּמֵי חַטָּאוֹת וּלְסִדּוּר מַעֲרָכָה אוֹ לְהַפִּךְ אֵבָרִים בְּצִנּוֹרָא, וְיוֹרְדִים בְּמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ שֶׁהִיא שְׂמֹאל הָעוֹלִין לַמִּזְבֵּחַ בַּעֲלִיָּתָן:
חוּץ מִן הָעוֹלָה לִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ. הַנַּעֲשִׂים בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, שֶׁהֵן נְסוּךְ הַמַּיִם וְהַיַּיִן וְעוֹלַת הָעוֹף, שֶׁכְּשֶׁהוּא עוֹלֶה לַמִּזְבֵּחַ פּוֹנֶה לַסּוֹבֵב לִשְׂמֹאל בְּאוֹתָהּ הַקֶּרֶן, וּכְשֶׁגָּמַר חוֹזֵר עַל עֲקֵב דֶּרֶךְ עֲלִיָּתוֹ. בְּנִסּוּךְ הַמַּיִם וְהַיַּיִן, שֶׁמָּא יִתְעַשְּׁנוּ בַּעֲשַׁן הַמִּזְבֵּחַ בְּעוֹד שֶׁהוּא פּוֹנֶה דֶּרֶךְ יָמִין וּמַקִּיף לִשְׂמֹאל וְיִפְּיגוּ טַעֲמָן וְרֵיחָן, וַאֲנַן בָּעֵינַן תְּמִימִים יִהְיוּ לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם, שֶׁיִּהְיוּ הַנְּסָכִים תְּמִימִים. וְעוֹלַת הָעוֹף נַמִּי שֶׁמָּא תִּתְעַשֵּׁן וְתָמוּת:

משנה ד

הָיָה מוֹלֵק אֶת רֹאשָׁהּ. אוֹחֵז שְׁתֵּי גַּפֶּיהָ בִּשְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו זֶרֶת וּקְמִיצָה שֶׁל יָדוֹ הַשְּׂמָאלִית, וְהָעוֹף עַל גַּבֵּי יָדוֹ וּפָנָיו שֶׁל עוֹף לְצַד גַּב יָדוֹ שֶׁיִּהְיֶה הָעֹרֶף לְמַעְלָה, וּמוֹתֵחַ צַוָּארוֹ הַגָּרוֹן עַל רֹחַב שֶׁל שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו אֶצְבַּע וְאֶמָּה. וּמוֹלֵק בְּצִפָּרְנוֹ. וְזוֹ אַחַת מֵעֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת שֶׁבְּמִקְדָּשׁ:
וְאֵינוֹ מַבְדִּיל. הָרֹאשׁ מִן הַגּוּף. אֶלָּא חוֹתֵךְ שִׁדְרָה וּמַפְרֶקֶת וְרֹב בָּשָׂר עִמּוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַוֶּשֶׁט אוֹ לַקָּנֶה וְנוֹטֵל סִימָן אֶחָד לְבַדּוֹ וּמוֹלֵק, כְּדִכְתִיב וְלֹא יַבְדִּיל:
וּמַזֶּה מִדָּמָהּ. אוֹחֵז בָּעוֹף וּמַזֶּה. שֶׁלֹּא הָיָה מַזֶּה לֹא בִּכְלִי וְלֹא בְּאֶצְבַּע אֶלָּא בְּגוּפוֹ שֶׁל עוֹף:

הָיָה מִתְמַצֶּה. שֶׁמְּקָרֵב בֵּית מְלִיקָתוֹ לַמִּזְבֵּחַ וְדוֹחֲקוֹ בַּקִּיר וְהַדָּם מִתְמַצֶּה וְיוֹרֵד לַיְסוֹד. דִּבְחַטַּאת הָעוֹף כְּתִיב (ויקרא ה) וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ, אֵיזֶהוּ קִיר שֶׁהַשִּׁירַיִם שָׁלוֹ מִתְמַצִּין לַיְסוֹד, הֱוֵי אוֹמֵר זֶה קִיר הַתַּחְתּוֹן, דְּהַיְנוּ מִן הַחוּט וּלְמַטָּה. דְּאִי קִיר הָעֶלְיוֹן, דְּהַיְנוּ מִן הַחוּט וּלְמַעְלָה, פְּעָמִים שֶׁהָיָה מִתְמַצֶּה לַסּוֹבֵב, כֵּיוָן שֶׁעוֹשֶׂה לְמַעְלָה מִן הַסּוֹבֵב, שֶׁהַחוּט לְמַטָּה מִן הַסּוֹבֵב אַמָּה:

משנה ה

עָלָה בַכֶּבֶשׁ. לְפִי שֶׁעוֹלַת הָעוֹף נַעֲשֵׂית לְמַעְלָה, דְּלֹא כְתִיב בְּעוֹלַת הָעוֹף יְסוֹד, אֶלָּא בְּחַטַּאת הָעוֹף בִּלְבָד. וּבְבְהֵמָה אִפְּכָא, דְּחַטַּאת בְּהֵמָה נַעֲשֵׂית לְמַעְלָה דִּכְתִיב בָּהּ קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ, וְעוֹלַת בְּהֵמָה לְמַטָּה דִּכְתִיב (שם ד) אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה, תָּלָה הַיְסוֹד בָּעוֹלָה:

בָּא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. לְפִי שֶׁהִיא קְרוֹבָה לְבֵית הַדֶּשֶׁן שֶׁשָּׁם מַשְׁלִיךְ הַמַּרְאָה וְהַנּוֹצָה:

מְמוּל עָרְפָּהּ. מוּל הָרוֹאֶה אֶת עָרְפָּהּ. וְהוּא אֲחוֹרֵי הַצָּוָאר. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בְּעוֹלָה מוּל עֹרֶף, לָמְדְנוּ בָּהּ מוּל עֹרֶף מֵחַטָּאת:

וּמַבְדִּיל. חוֹתֵךְ שְׁנֵי סִימָנִים. דְּמִדְּכְתִיב בְּחַטַּאת הָעוֹף וְלֹא יַבְדִּיל, לָמְדְנוּ שֶׁבְּעוֹלַת הָעוֹף מַבְדִּיל:

וְהִקְרִיב בֵּית מְלִיקָתוֹ לַמִּזְבֵּחַ. מְקָרֵב וְדוֹחֵק בֵּית הַמְּלִיקָה בְּקִיר הַמִּזְבֵּחַ כְּדֵי שֶׁיִּתְמַצֶּה הַדָּם:

וּסְפָגוֹ בְּמֶלַח. לְשׁוֹן שְׂאִיבָה וּלְקִיחָה, כְּמוֹ סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים. אַף כָּאן נוֹתֵן עָלָיו מֶלַח כְּדֵי שֶׁיִּהֶא הָרֹאשׁ מוֹשֵׁךְ וּמְקַבֵּל הַמֶּלַח. פֵּרוּשׁ אַחֵר, סְפָגוֹ בְּגִימַ"ל כְּמוֹ סוֹפְקוֹ בְּקוּ"ף, לְשׁוֹן וַיִּסְפּוֹק אֶת כַּפָּיו (במדבר כד):

מַרְאָה. זֶפֶק:

נוֹצָה. קוֹדֶר בּוֹ כְּמִין אֲרֻבָּה וְנוֹטֵל כָּל הָעוֹר וְהַנּוֹצָה שֶׁכְּנֶגֶד הַזֶּפֶק עִם הַזֶּפֶק וּמַשְׁלִיךְ:

שִׁסַּע. אֶת הָעוֹף בֵּין אֲגַפִּים וְלֹא הָיָה מַבְדִּיל:

משנה ו

הַבְדִּיל בַּחַטָּאת. שֶׁמָּלַק שְׁנֵי סִימָנִים בַּחַטָּאת:

אוֹ לֹא הַבְדִּיל בָּעוֹלָה. שֶׁמָּלַק בָּהּ סִימָן אֶחָד:

פָּסוּל. דְּכָל שִׁנּוּי שֶׁהוּא לִפְנֵי עֶבוֹדַת הַדָּם פָּסוּל:

וְלֹא מִצָּה דַּם הַגּוּף פְּסוּלָה. דְּעִקַּר דָּמִים בַּגּוּף הוּא דִּשְׁכִיחֵי:

משנה ז

חַטַּאת הָעוֹף שֶׁמְּלָקָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. מְלִיקָה בָּעוֹף בְּמָקוֹם שְׁחִיטָה בַּבְּהֵמָה. וּמְצוּי בָּעוֹף בְּמָקוֹם זְרִיקַת הַדָּם בַּבְּהֵמָה. וְהַמַּחֲשָׁבָה הַפּוֹסֶלֶת בִּשְׁחִיטָה וּזְרִיקַת דָּם בַּבְּהֵמָה, פּוֹסֶלֶת בַּמְּלִיקָה וּבְמִצּוּי הַדָּם בָּעוֹף. אֲבָל קַבָּלָה וְהִלּוּךְ אֵין בָּעוֹף:

עוֹלַת הָעוֹף כְּשֵׁרָה. כְּדִתְנַן בְּרֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא גַּבֵּי בְּהֵמָה, כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִים אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, חוּץ מִן הַפֶּסַח וּמִן הַחַטָּאת:

לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל. חַטַּאת הָעוֹף:

לְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר. עוֹלַת הָעוֹף:

שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. אֵין מוֹצִיא עוֹלָה מִידֵי פִּגּוּל, לְפִי שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. וְכֻלַּהּ מַתְנִיתִין מְפֹרֶשֶׁת לְעֵיל פֶּרֶק ב':

פרק ז

משנה א

חַטַּאת הָעוֹף שֶׁעֲשָׂאָהּ לְמַטָּה. מִחוּט הַסִּקְרָא, כְּהִלְכָתָהּ שֶׁהִיא נַעֲשֵׂית לְמַטָּה, כְּדַאֲמַרַן בְּפִרְקִין דִּלְעֵיל:

כְּמַעֲשֵׂה חַטָּאת. בְּהַזָּאָה וּמְצוּי:

לְשֵׁם חַטָּאת. אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁנָּה בְּסֵדֶר מְלִיקָה, כְּגוֹן שֶׁמָּלַק וְהִבְדִּיל, וּבְחַטָּאת נֶאֱמַר וְלֹא יַבְדִּיל:

כְּשֵׁרָה. הוֹאִיל וְנַעֲשֵׂית לְמַטָּה וּבִשְׁאָר עֲבוֹדוֹת כְּהִלְכָתָהּ:

כְּמַעֲשֵׂה חַטָּאת לְשֵׁם עוֹלָה וְכוּ' פְּסוּלָה. דְּחַטָּאת שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ פְּסוּלָה:

כְּמַעֲשֵׂה כֻלָּם. כְּלוֹמַר כְּמַעֲשֵׂה אֶחָד מִכֻּלָּם הָאֲמוּרִים כָּאן, וַאֲפִלּוּ כְּמַעֲשֵׂה חַטָּאת לְשֵׁם חַטָּאת, הוֹאִיל וַעֲשָׂאָהּ לְמַעְלָה פְּסוּלָה:

משנה ב

עוֹלַת הָעוֹף שֶׁעֲשָׂאָהּ לְמַעְלָה. כְּהִלְכָתָהּ שֶׁהִיא נַעֲשֵׂית לְמַעְלָה:

כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם עוֹלָה. אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁנָּה בִּמְלִיקָתָהּ שֶׁלֹּא הִבְדִּיל, וּמִן הַדִּין הָיָה לוֹ לְהַבְדִּיל, אֲפִלּוּ הָכִי כְּשֵׁרָה:

כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם חַטָּאת כְּשֵׁרָה. דְּכָל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִים אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, חוּץ מִן הַפֶּסַח וּמִן הַחַטָּאת:

עֲשָׂאָהּ לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה כֻלָּן. כְּמַעֲשֵׂה אֶחָד מִכֻּלָּן, וַאֲפִלּוּ כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה לְשֵׁם עוֹלָה:

פְּסוּלָה. הוֹאִיל וַעֲשָׂאָהּ לְמַטָּה פְּסוּלָה:

משנה ג

וְכֻלָּן אֵינָן מְטַמְּאוֹת בְּבֵית הַבְּלִיעָה. אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְסְלוּ, מְלִיקָתָן מְטַהֲרָתָן מִידֵי נְבֵלָה, וְאֵין מְטַמְּאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה כִּדְיָן נִבְלַת עוֹף טָהוֹר שֶׁהָאוֹכְלָהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע בָּהּ כְּגוֹן שֶׁתְּחָבָהּ לוֹ חֲבֵרוֹ בְּבֵית הַבְּלִיעָה נִטְמָא טֻמְאָה חֲמוּרָה לְטַמֵּא בְּגָדִים שֶׁעָלָיו, אֲבָל אֵלּוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְלִיקָתָן מַתִּירָתָן בַּאֲכִילָה מִפְּנֵי הַפְּסוּל שֶׁאֵרַע בָּהֶן, מִכָּל מָקוֹם מְטַהֲרָתָן וּמוֹצִיאָתָן מִידֵי נְבֵלָה:

וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. הַנֶּהֱנֶה מֵהֶן בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה מֵבִיא קָרְבַּן מְעִילָה כְּדִין כָּל נֶהֱנֶה מִן הַהֶקְדֵּשׁ. וַאֲפִלּוּ חַטָּאת, הוֹאִיל וְנִפְסְלָה וְלֹא הָיָה בָּהּ שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים, לֹא יָצְאָה מִידֵי מְעִילָה:

חוּץ מֵחַטַּאת הָעוֹף שֶׁעָשָׂאהּ לְמַטָּה כְּמַעֲשֵׂה חַטָּאת לְשֵׁם חַטָּאת. דִּכְשֵׁרָה הִיא וְיֵשׁ בָּהּ שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים, וְשׁוּב אֵין בָּהּ מְעִילָה אֲפִלּוּ לְזָר:

משנה ד

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹעֲלִים בָּהּ. דְּהָא עוֹלָה הִיא וּמִי הוֹצִיאָהּ מִמְּעִילָתָהּ, וַהֲלֹא שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים לֹא הָיָה לָהּ:

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אֵין מוֹעֲלִים בָּהּ. דְּכֵיוָן דְּשִׁנָּה שְׁמָהּ וּמַעֲשֶׂיהָ וּמְקוֹמָהּ לְשֵׁם חַטָּאת, נַעֲשֵׂית חַטָּאת:

וּמַה חַטַּאת הָעוֹף שֶׁאֵין מוֹעֲלִים בָּהּ. כְּשֶׁשָּׁחֲטָהּ לִשְׁמָהּ, שֶׁהֲרֵי נֶאֱכֶלֶת לַכֹּהֲנִים:

שִׁנָּה אֶת שְׁמָהּ. נִפְסְלָה וְלֹא בָאָה לִכְלַל הֶתֵּר:

מוֹעֲלִים בָּהּ. דְּהָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ גּוּפֵיהּ לֹא פָּלֵיג עָלֶיהָ:

לְדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְעִילָה. לְשֵׁם עוֹלָה:

שֶׁשָּׁחֲטָן בַּדָּרוֹם. לְשֵׁם שְׁלָמִים, יוֹכִיחוּ:

שֶׁשִּׁנָּה שְׁמָן וּמַעֲשֵׂיהֶן לְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ מְעִילָה. שֶׁקָּדְשׁוּ קָלִים אֵין מְעִילָה אֶלָּא בְּאֵמוּרֵיהֶן:

וּמוֹעֲלִים בָּהֶן. מִפְּנֵי שֶׁנִּפְסְלוּ בְּשִׁנּוּי מְקוֹמָן וְלֹא הוֹצִיאָתָן זְרִיקָתָן מִידֵי מְעִילָה:

אִסּוּר וְהֶתֵּר. קָדְשֵׁי קָלִים יֵשׁ בְּאֵמוּרֵיהֶן מִשּׁוּם מְעִילָה וְאֵין בִּבְשָׂרָן מִשּׁוּם מְעִילָה:

בְּדָבָר שֶׁכָּלוּ הֶתֵּר. בְּחַטַּאת הָעוֹף שֶׁאֵין בּוֹ צַד מְעִילָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה ה

מָלַק בִּשְׂמֹאל. דִּמְלִיקָתוֹ פְּסוּלָה. שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֶצְבַּע וּכְהֲנָה אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁל יָמִין:

אוֹ בַלַּיְלָה. דְּאֵין מְלִיקָה בַּלַּיְלָה, דִּרְחָמָנָא אָמַר בְּיוֹם צַוֹּתוֹ:

אֵינָן מְטַמְּאִין. הוֹאִיל וּפְסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ וְאַהֲנֵי מְלִיקָה דִּידְהוּ שֶׁאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ:

שָׁחַט חֻלִּין בְּפָנִים וְקָדָשִׁים בַּחוּץ אֵין מְטַמְּאִין בְּבֵית הַבְּלִיעָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֲסוּרִים בַּאֲכִילָה:

מָלַק בְּסַכִּין. לָאו מְלִיקָה הִיא וְלָאו שְׁחִיטָה הִיא, דְּהָא מְלִיקָה בְּצִפָּרֶן הִיא בְּעַצְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן:

מָלַק חֻלִּין בִּפְנִים. דְּלֹא שַׁיָּךְ מְלִיקָה בְּחֻלִּין אֶלָּא בְּקָדָשִׁים בִּפְנִים, וְהַמּוֹלֵק חֻלִּין בְּכָל מָקוֹם אוֹ קָדָשִׁים בַּחוּץ הָוֵי כְּאִלּוּ נוֹחֵר אוֹ מְעַקֵּר, וְאֵין אוֹתָהּ מְלִיקָה מוֹצִיאָה מִידֵי נְבֵלָה:

תּוֹרִין שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּן. תּוֹרִים גְּדוֹלִים כְּשֵׁרִים, קְטַנִּים פְּסוּלִים. בְּנֵי יוֹנָה, קְטַנִּים כְּשֵׁרִים, גְּדוֹלִים פְּסוּלִים:

וְשֶׁיָּבֵשׁ גַּפָּהּ. דְּמֻחָסָּר אֲבָר פָּסוּל אַף בָּעוֹפוֹת. דְּהָא דְּקָיְמָא לָן אֵין תַּמּוּת וְזִכְרוּת בָּעוֹפוֹת, הָנֵי מִלֵּי כְּגוֹן דּוֹקִין שֶׁבָּעַיִן שֶׁאֵין מוּמָן נִכָּר, אֲבָל מְחֻסַּר אֲבָר, הַקְּרִיבֵהוּ נָא לְפֶחָתֶךָ:

מְטַמֵּא בְּבֵית הַבְּלִיעָה. דְּלֹא מַהֲנֵי מְלִיקָה דִּידְהוּ לְמִידִי, שֶׁאֲפִלּוּ עָלוּ יֵרְדוּ:

כֹּל שֶׁאֵין פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ. שֶׁנִּפְסְלוּ קֹדֶם שֶׁבָּאוּ לָעֲזָרָה. וְכָל שֶׁאֵין פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ אָמְרִינַן לְקַמָּן בְּפֶרֶק הַמִּזְבֵּחַ מְקֻדַּשׁ, דְּאִם עָלָה יֵרֵד. אֲבָל אוֹתָן שֶׁפְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ כְּגוֹן הַקֳּדָשִׁים הָרְאוּיִין אֶלָּא שֶׁנִּפְסְלוּ בַּעֲבוֹדוֹתֵיהֶן, אֵין מְטַמְּאִין, דְּהָא אַהֲנֵי לְהוּ מְלִיקָה דְּאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ:

כָּל הַפְּסוּלִים. כְּגוֹן זָר וְאוֹנֵן וּטְבוּל יוֹם וּמְחֻסַּר כִּפּוּרִים וְכָל אוֹתָן הַשְּׁנוּיִין בְּרֵישׁ פֶּרֶק ב':

וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת בְּבֵית הַבְּלִיעָה. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְלִיקָתָן מַתֶּרֶת קָדָשִׁים בַּאֲכִילָה, מִכָּל מָקוֹם מוֹצִיאָתָן מִידֵי נְבֵלָה:

משנה ו

אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה. דִּמְלִיקָתָהּ מְטַהַרְתָּהּ מִידֵי נְבֵלָה:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְטַמְּאָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה. דִּסְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה דְּלָא אַהֲנֵי שְׁחִיטָה בְּעוֹף שֶׁל חֻלִּין וְלֹא מְלִיקָה בְּקָדָשִׁים בִּטְרֻפָה בָּעוֹף לְהוֹצִיאָהּ מִידֵי נְבֵלָה:

אֵינוֹ דִּין שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָה כּוּ'. וְכֵיוָן דְּיָלְפִינַן שֶׁשְּׁחִיטָה מְטַהֵר אֶת הַטְּרֻפָה בָּעוֹף בְּחֻלִּין מִקַּל וָחֹמֶר יָלְפִינַן מְלִיקַת קָדָשִׁים מִנַּהּ בְּבִנְיַן אָב, מַה מְּצִינוּ בִּשְׁחִיטָה כּוּ' אַף מְלִיקָה הַמַּכְשֶׁרֶת בַּאֲכִילָה תְּטַהֵר טְרֵיפָתָהּ מִטֻּמְאָתָהּ:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר דַּיָּהּ כּוּ'. כֵּיוָן דְּלֹא אַשְׁכְּחַן בְּהֶדְיָא דִּשְׁחִיטָה מוֹצִיאָה מִידֵי נְבֵלָה בָּעוֹף, אֶלָּא מִקַּל וָחֹמֶר מִנְּבֵלַת בְּהֵמָה אַתָּה בָא לִלְמֹד, דַּיָּהּ שֶׁתְּהֵא כְּנִבְלַת בְּהֵמָה שֶׁשְּׁחִיטָתָהּ מְטַהַרְתָּהּ מִידֵי נְבֵלָה וְלֹא מְלִיקָתָהּ, דְּדַיְּיקִינַן לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן. וְשָׁלֹשׁ מַחֲלוֹקוֹת בַּדָּבָר, רַבִּי מֵאִיר סָבַר, אֶחָד שְׁחִיטָה וְאֶחָד מְלִיקָה מוֹצִיאָה בָּעוֹף מִידֵי נְבֵלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר, בֵּין שְׁחִיטָה בֵּין מְלִיקָה לֹא מַהֲנֵי בִּטְרֻפָה בָּעוֹף לְהוֹצִיאָהּ מִידֵי נְבֵלָה. וְרַבִּי יוֹסֵי סָבַר, שְׁחִיטָה מְהַנְיָא, מְלִיקָה לֹא מְהַנְיָא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

פרק ח

משנה א

כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּחַטָּאוֹת הַמֵּתוֹת. הֲכִי קָאָמַר, כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ בָּהֶם חַטָּאוֹת הַמֵּתוֹת, אוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל:

אֲפִלּוּ אַחַת בְּרִבּוֹא יְמוּתוּ כֻּלָּן. דְּכֵיוָן דְּנִתְעָרְבוּ בְּאִסּוּרֵי הֶנָאָה אֵין תַּקָּנָה לִפְדּוֹתָם דְּנֵימָא יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ. וְלֹא בָּטְלֵי בְּרֻבָּא, דְּבַעֲלֵי חַיִּים חֲשִׁיבֵי וְלֹא בָּטְלֵי. וְחַטָּאוֹת הַמֵּתוֹת הֵן חֲמִשָּׁה, וְאֵלּוּ הֵן, וְלַד חַטָּאת, וּתְמוּרַת חַטָּאת, וְחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ, וְשֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ בְּאַחֶרֶת, וְשֶׁעָבְרָה שְׁנָתָהּ. אֵלּוּ חֲמֵשׁ חַטָּאוֹת מַנִּיחִין אוֹתָן בְּמָקוֹם סָגוּר עַד שֶׁיָּמוּתוּ מֵאֲלֵיהֶן, וְהֵן נִקְרָאִין חַטָּאוֹת הַמֵּתוֹת:

בְּשׁוֹר שֶׁנֶּעְבְּדָה בּוֹ עֲבֵרָה. שֶׁהוּא נִפְסָל בָּהּ לְהַקְרִיבָהּ. כְּגוֹן שֶׁהֵמִית אֶת הָאָדָם עַל פִּי עֵד אֶחָד שֶׁאֵינוֹ אָסוּר לְהֵדְיוֹט, לְפִי שֶׁאֵינוֹ נִסְקָל אֶלָּא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים:

אוֹ עַל פִּי הַבְּעָלִים. שֶׁבָּאוּ בְּעָלִים לְבֵית דִּין וְהוֹדוּ שֶׁהֵמִית, דְּאִפְּטַר לֵיהּ מִסְקִילָה, דְּמוֹדֶה בְּקִנָּס פָּטוּר, אֲבָל לְגָבוֹהַּ נֶאֱסָר, דְּקָיְמָא לָן, וּמִן הַצֹּאן, לְהוֹצִיא אֶת הַנּוֹגֵחַ:

וְרוֹבֵעַ וְנִרְבָּע. עַל פִּי עֵד אֶחָד, אוֹ עַל פִּי הַבְּעָלִים, אוֹ קֹדֶם שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה אוֹתוֹ שֶׁהֵמִית וְהָרוֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע [שֶׁל] נָכְרִי. שֶׁנֶּאֱסָר לְגָבוֹהַּ וְלֹא לְהֶדְיוֹט:

מֻקְצֶה. שֶׁהִפְרִישׁוּהוּ לְקָרְבָּן לַעֲבוֹדָה זָרָה, וְנֶעֱבַד נַמִּי, שְׁנֵיהֶם מַתִּירִים לְהֶדְיוֹט:

וּבְאָתְנַן וּבְמַחִיר. כָּל הָנֵי חֲלִין נִינְהוּ, וְזֶבַח אֶחָד מֵעֹרֶב בָּהֶן, כֻּלָּן יִרְעוּ. שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁחֹט אֶחָד מֵהֶם בְּלֹא מוּם, שֶׁמָּא זֶהוּ הַזֶּבַח, וְהַשּׁוֹחֵט קָדְשִׁים בַּחוּץ חַיָּב כָּרֵת. וּלְמָכְרָן לְצָרְכֵי עוֹלוֹת אִי אֶפְשָׁר, שֶׁהֲרֵי פְּסוּלִים:

וְיָבִיא בְּדָמֵי הַיָּפֶה שֶׁבָּהֶן מֵאוֹתוֹ הַמִּין. אִם חַטָּאת חַטָּאת וְאִם עוֹלָה עוֹלָה. וְיִקַּח מֵעוֹת כְּשִׁעוּר דְּמֵי הַיָּפֶה שֶׁבְּכֻלָּן וְיֹאמַר, כָּל מָקוֹם שֶׁהוּא הַזֶּבַח יִהֵא מְחֻלָּל עַל הַמָּעוֹת הַלָּלוּ:

נִתְעָרֵב. זֶבַח אֶחָד בְּחֻלִּין כְּשֵׁרִים הַרְבֵּה:

יִמָּכְרוּ הַחֻלִּין. כֻּלָּן:

לְצָרְכֵי אוֹתוֹ הַמִּין שֶׁהָיָה הַזֶּבַח שֶׁנִּתְעָרֵב בָּהֶן. וְנִמְצְאוּ כֻּלָּן קָדְשִׁים מִמִּין אֶחָד אֶלָּא שֶׁאֵין יָדוּעַ מִי בְּעָלָיו שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁהֲרֵי הַזֶּבַח הָרִאשׁוֹן שָׁם בְּעָלָיו עָלָיו וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶהוּ. וְתַקָּנָתוֹ, שֶׁיַּקְרִיב כָּל אֶחָד לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא וְיֹאמַר כְּשֶׁיַּקְרִיב כָּל אֶחָד, הֲרֵי הוּא לְשֵׁם בְּעָלִים שֶׁלּוֹ:

משנה ב

מִין בְּמִינוֹ. חַטָּאת בְּחַטָּאת, עוֹלָה בְּעוֹלָה, שְׁלָמִים בִּשְׁלָמִים, אֶלָּא שֶׁהֵן שֶׁל בְּעָלִים הַרְבֵּה:

יַקְרִיב כָּל אֶחָד לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא. וְלֹא יַזְכִּיר שֵׁם אָדָם. וְהָנֵי מִלֵּי בְּקָרְבָּנוֹת שֶׁל נָשִׁים דְּלֹא בָּעֵי סְמִיכָה, דִּכְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְסָמַךְ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִים וְאֵין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל סוֹמְכוֹת. אֲבָל בְּקָרְבָּן אֲנָשִׁים דְּבָעֵי סְמִיכָה, לֹא:

מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ יִרְעוּ. שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּהַקְרָבָה, שֶׁחֲלוּדִּקִין בְּמַתַּן דָּמִים אוֹ בְּהַקְטָרָתָן אוֹ בַּאֲכִילָתָן:

וַיַּפְסִיד הַמּוֹתָר מִבֵּיתוֹ. שֶׁאִם מָכַר אֶחָד מֵהֶן בִּשְׁנַיִם וְהָאַחֵר בְּאֶחָד, צָרִיךְ לְהָבִיא מִכָּל מִין בִּשְׁנַיִם, כֵּיוָן שֶׁאֵין יָדוּעַ מֵאֵיזֶה מִין הוּא אוֹתוֹ שֶׁנִּמְכַּר בִּשְׁנַיִם, וְנִמְצָא מַפְסִיד אֶחָד מִבֵּיתוֹ:

נִתְעָרְבוּ בִּבְכוֹר וּבְמַעֲשֵׂר. בְּהֵמָה. שֶׁאֵין לָהֶם פִּדְיוֹן שֶׁתְּחוּל קְדֻשָּׁתוֹ עַל דְּמֵיהֶן וְיֵצְאוּ הֵן לְחֻלִּין, אֶלָּא נֶאֱכָלִין בְּמוּמָן, הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לַבְּעָלִים:

כֻּלָּן יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ. שֶׁיִּפֹּל בָּהֶן מוּם. וְיֹאמַר, כָּל מָקוֹם שֶׁהוּא הַזָּבַח יִתְחַלֵּל עַל הַמְּעוֹת הַלָּלוּ. וּמֻתָּרִים לְאָכְלָן, וּבִלְבָד שֶׁיֵּאָכְלוּ בְּתוֹרַת בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר, שֶׁלֹּא יִמְכְּרֵם בָּאִטְלִיז וְלֹא יִשְׁקְלֵם בַּלִּיטְרָא. וּמִדְּמֵי הַזָּבַח יַקְרִיב מִינוֹ שֶׁל זָבַח:

הַכֹּל יְכוֹלִים לְהִתְעָרֵב. כְּלוֹמַר אִם נִתְעָרְבוּ יֵשׁ סָפֵק בְּתַעֲרֻבְתָּן:

חוּץ מִן הַחַטָּאת עִם הָאָשָׁם. שֶׁהַחַטָּאת אֵינָהּ לְעוֹלָם אַיִל, וְאָשָׁם אֵינוֹ אֶלָּא אַיִל. וְאִי אֲשָׁם מְצֹרָע וַאֲשַׁם נָזִיר הוּא שֶׁהֵן בָּאִים כְּבָשִׂים, מִכָּל מָקוֹם הֵן זְכָרִים, וְהַחַטָּאת אֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא נְקֵבָה. אֲבָל חַטָּאת וְעוֹלָה מִתְעָרְבִים, כְּגוֹן שְׂעִיר נָשִׂיא בִּשְׂעִיר עוֹלַת נְדָבָה. וְכָל שֶׁכֵּן חַטָּאת וּשְׁלָמִים, שֶׁהַכֹּל קָרֵב שְׁלָמִים בֵּין זְכָרִים בֵּין נְקֵבוֹת. וְכֵן אַיִל שֶׁל עוֹלַת נְדָבָה בְּאָשָׁם:

משנה ג

אָשָׁם שֶׁנִּתְעָרֵב בִּשְׁלָמִים. שֶׁמַּתַּן דָּמוֹ שֶׁל אָשָׁם וּשְׁלָמִים שָׁוֶה:

שְׁנֵיהֶם יִשָּׁחֲטוּ בַּצָּפוֹן. דִּשְׁלָמִים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם וְיכוֹלִים נַמִּי לְשָׁחֳטָן בַּצָּפוֹן בְּמָקוֹם שֶׁשּׁוֹחֲטִים הָאָשָׁם:

כֻּלָּן שָׁבִין. לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה לְיוֹם וְלַיְלָה. וְלֹא כַּשְּׁלָמִים הַקַּלִּים שֶׁנֶּאֱכָלִים בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. וּבַעַל הַשְּׁלָמִים יָצָא יָדֵי נִדְרוֹ, דְּהָא שְׁלָמִים לִשְׁמָן הֵן קְרֵבִין, שֶׁמַּקְרִיב כָּל אֶחָד לְשֵׁם מִי שֶׁהוּא:

אֵין מְבִיאִין קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. שֶׁמְּמַעֵט אֶת אֲכִילַת שְׁלָמִים בֵּין בְּאוֹכְלֵיהֶן בֵּין בִּזְמַן אֲכִילָתָן וּמְבִיאָן לִידֵי נוֹתָר. אֶלָּא יִרְעוּ וְיִסְתָּאֲבוּ וְיִמָּכְרוּ כִּדְאָמְרִינַן גַּבֵּי קָדָשִׁים בְּקָדָשִׁים מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וְיָבִיא בִּדְמֵי הַיָּפֶה שֶׁבָּהֶן כוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

חֲתִיכוֹת בַּחֲתִיכוֹת. אִם נִתְעָרְבוּ חֲתִיכוֹת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים בַּחֲתִיכוֹת שֶׁל קָדָשִׁים קַלִּים, אוֹ חֲתִיכוֹת שֶׁל קָדָשִׁים קַלִּים הַנֶּאֱכָלִים לְיוֹם אֶחָד כְּגוֹן שַׁלְמֵי תוֹדָה עִם חֲתִיכוֹת שֶׁל קָדָשִׁים

קַלִּים הַנֶּאֱכָלִים לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד דְּהַיְנוּ שְׁאָר שְׁלָמִים, בְּהָא מוֹדוּ רַבָּנָן לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּיֵאָכְלוּ כֶּחָמוּר שֶׁבָּהֶן, דְּמַאי אִית לֵיהּ לְמֶעְבַּד:

משנה ד

אֵבְרֵי חַטָּאת. שֶׁבִּשְׂרָהּ נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים:

שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּאֵבְרֵי עוֹלָה. שֶׁכֻּלָּהּ כָּלִיל:

יִתֵּן לְמַעְלָן. יִתֵּן אֵבְרֵי הַתַּעֲרֹבוֹת כֻּלָּן עַל הָעֵצִים. וְטַעֲמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר קְרָא (ויקרא ב) כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַה', וְהָכִי מַשְׁמְעוּתָא דִּקְרָא, כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ, וְלֹא תַקְטִירוּ כָּל שֶׁמִּמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַה', דְּהַיְנוּ הַשִּׁירַיִם שֶׁל קָרְבָּן. קָרְבָּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ מִן הַשְּׂאֹר וְהַדְּבַשׁ לַה', שְׁתֵּי לֶחֶם מִן הַשְּׂאֹר וּדְבַשׁ מִן הַבִּכּוּרִים מִפְּרִי הָעֵץ שֶׁהֵם תְּאֵנִים וּתְמָרִים. וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ דְּרִשִׁינַן לֵיהּ בֵּין אַשְׂאֹר וּדְבַשׁ בֵּין אַשִּׁירַיִם, לְרֵיחַ נִיחוֹחַ אִי אַתָּה מַעֲלֶה אֲבָל אַתָּה מַעֲלֶה לְשֵׁם עֵצִים. וְהַיְנוּ דְּקָאָמַר וְרוֹאֶה אֲנִי אֶת בְּשַׂר חַטָּאת כְּאִלּוּ הֵן עֵצִים:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים תְּעֻבַּר צוּרָתָן. כְּלוֹמַר יַנִּיחַ אוֹתָן עַד שֶׁיִּפָּסְלוּ וְיֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה כִּשְׁאָר פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁים, וְאֵינוֹ מַעֲלָן לַמִּזְבֵּחַ, דְּהָא עָבַר מִשּׁוּם כָּל שֶׁמִּמֶּנּוּ לָאִשִּׁים הֲרֵי הוּא בְּבַל תַּקְטִירוּ, וְחַטָּאת דְּאִמּוּרָיו קְרֵבִים לָאִשִּׁים הֲרֵי הַבָּשָׂר בְּבַל תַּקְטִירוּ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ה

אֵבָרִים בְּאֵבְרֵי בַעֲלֵי מוּמִים. אֵבָרִים כְּשֵׁרִים שֶׁנִּתְעָרַב בָּהֶן אֵבֶר אֶחָד שֶׁל בַּעֲלֵי מוּמִין, וּבָא כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּתַעֲרֻבְתָּן וְהִקְרִיב אֶחָד מִן הָרְאשִׁין, יַקְרִיבוּ כָּל הָרְאשִׁין לְכַתְּחִלָּה, דְּתָלִינַן אִסּוּרָא בְּהַהוּא דְּקָרֵב, וְהָנָךְ כֻּלְּהוּ כְּשֵׁרִים נִינְהוּ. וּבְגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דְּלֹא שָׁרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא לְהַקְרִיבָן שְׁנַיִם שְׁנַיִם, דְּוַדַּאי חַד מֵהָנָךְ זוּג דְּהֶתֵּרָא הוּא וְנִתְּנָה הַקְּרָבָה זוֹ לְקֶרֶב מִשּׁוּם הַהוּא דְּהֶתֵּר. וְאִי מִשּׁוּם הַהוּא דְּסָפֵק אִסּוּר אֵיכָא לְמִתְלֵיהּ בְּאוֹתוֹ שֶׁקָּרֵב תְּחִלָּה קֹדֶם שֶׁנִּמְלַךְ. אֲבָל אֶחָד אֶחָד שֶׁמָּא לֹא נִתְּנָה הַקְּרָבָה זוֹ לְקֶרֶב אֲפִלּוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּלְמָא הַאי דְּאִסּוּרָא הוּא:

חוּץ מֵאֶחָד. חוּץ מִזּוּג אֶחָד. הָכִי מְפָרֵשׁ לֵיהּ בַּגְּמָרָא. דְּבְחַד גְּרִידָא מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּלֹא נִתְּנָה הַקְּרָבָה זוֹ לְקֶרֶב, כְּדַאֲמַרַן:

משנה ו

אִם יֵשׁ בּוֹ מַרְאֵה דָם כָּשֵׁר. וְהֵנֵי מִלֵּי כְּשֶׁנָּפְלוּ הַמַּיִם לְתוֹךְ דָּם שֶׁל קָדָשִׁים. אֲבָל אִם נָפַל דָּם שֶׁל קָדָשִׁים לְתוֹךְ מַיִם, אָמְרִינַן קַמָּא קַמָּא בָּטִיל, וַאֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ מַרְאֵה דָם פָּסוּל:

נִתְעָרֵב בְּיַיִן. שֶׁהוּא אָדוֹם:

רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא מַיִם. וְאִם הָיָה דָם זֶה נִכָּר בְּאוֹתָן הַמַּיִם, כָּשֵׁר:

בְּדַם בְּהֵמָה. שֶׁל חֻלִּין:
רוֹאִין אוֹתוֹ. דָּם שֶׁל חֻלִּין כְּאִלּוּ הוּא מַיִם, וְאִם הָיָה מַרְאֶה אַדְמוּמִית שֶׁל דָּם הַכָּשֵׁר נִכָּר בָּהֶם, כָּשֵׁר, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַדָּם הַפָּסוּל מֻרְבֶּה עָלָיו הַרְבֵּה:
אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם. דְּמִין בְּמִינוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה לֹא בָטִיל, וַאֲפִלּוּ טִפָּה לְתוֹךְ כְּלִי גָּדוֹל, אַף עַל פִּי שֶׁאִלּוּ הָיָה הַדָּם מַיִם אֵין הַדָּם הַכָּשֵׁר נִכָּר בָּהֶם, אֲפִלּוּ הָכִי כָּשֵׁר לִזְרִיקָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ז

נִתְעָרֵב בְּדַם הַפְּסוּלִים. כְּגוֹן בְּדָם שֶׁנִּשְׁחַט לְחוּץ לִזְמַנּוֹ:
יִשָּׁפֵךְ לָאֲמָּה. לְאַמַּת הַמַּיִם הָעוֹבֶרֶת בָּעֲזָרָה וְיוֹרֶדֶת לְנַחַל קִדְרוֹן. וְלֹא אָמְרִינַן רוֹאִים אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא מַיִם וְאִם דָּם הַכָּשֵׁר נִכָּר בָּהֶם יִזֶּרֶק, דְּגָזְרִינַן דִּלְמָא אָתֵי לְאַכְשׁוֹרֵי דַּם פְּסוּלִים בְּעֵינֵיהוּ. וְכֵן דַּם הַתַּמְצִית. דְּמִדְּאוֹרַיְתָא דַּם הַתַּמְצִית לֹא חָזֵי לְכַפָּרָה, דִּכְתִיב (ויקרא יז) כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר. דָּם שֶׁהַנֶּפֶשׁ יוֹצְאָה בּוֹ מְכַפֵּר, וְשֶׁאֵין הַנֶּפֶשׁ יוֹצְאָה בּוֹ אֵינוֹ מְכַפֵּר. וְגָזְרִינַן עַל דַּם הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּתְעָרֵב בְּדַם הַתַּמְצִית, דִּלְמָא אָתֵי לְאַכְשׁוֹרֵי בַּזְּרִיקָה דַּם הַתַּמְצִית בְּעֵינֵיהּ:
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. לְכַתְּחִלָּה בְּדַם הַתַּמְצִית שֶׁנִּתְעָרֵב עִם דַּם הַנֶּפֶשׁ. דְּסָבַר אֵין דַּם הַתַּמְצִית שֶׁל בְּהֵמָה מָצוּי לִהְיוֹת רַבֶּה עַל דַּם הַנֶּפֶשׁ, הִלְכָּךְ אַמַּאי נִגְזוֹר, הֲוָה לֵיהּ כְּנִתְעָרֵב דַּם הַחֻלִּין בְּדַם הַקֳּדָשִׁים דְּלֹא גָּזְרִינַן בֵּיהּ מִידֵי. וּכְשֶׁנִּתְעָרֵב בְּדַם פְּסוּלִין דְּמִלְּתָא דִשְׁכִיחָא, לֹא פָּלִיג רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְתַנָּא קַמָּא סָבַר פְּעָמִים שֶׁדַּם הַתַּמְצִית רַבֶּה עַל דַּם הַנֶּפֶשׁ, הִלְכָּךְ גָּזַר הֵיכָא דְּלֹא רַבָּה אַטּוּ הֵיכָא דְּרַבָּה. וּמֵיהוּ הֵיכָא דְּלֹא נִמְלַךְ הַכֹּהֵן בְּבֵית דִּין אִם יִתֵּן מִתַּעֲרֹבֶת זוֹ אִם לָאו וְנָתַן מֵאֵלָיו, מוֹדֶה תַּנָּא קַמָּא דְּכָשֵׁר, דִּגְזֵרָה בְּעָלְמָא הִיא וּבְדִיעֲבַד כָּשֵׁר. וְכִי אָתֵי לְאִמְלוֹכֵי, אָמְרִינַן לֵיהּ לְשׁוֹפְכוֹ לָאַמָּה מִשּׁוּם גְּזֵרָה. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ח

דַּם תְּמִימִים שֶׁנִּתְעָרֵב בְּדַם בַּעֲלֵי מוּמִין יִשָּׁפֵךְ לָאַמָּה. וּבְהָא לֹא פָּלִיג רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּעָבַר בִּזְרִיקָתָן מִשּׁוּם לֹא תַקְרִיבוּ:
נִתְעָרֵב כּוֹס בְּכוֹסוֹת. כּוֹס דָּם שֶׁל בַּעַל מוּם בְּכוֹסוֹת שֶׁל דָּם כָּשֵׁר, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶהוּ כּוֹס שֶׁל דַּם בַּעַל מוּם:
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם קָרַב אֶחָד מֵהֶם כּוּ'. כְּדֶרֶךְ שֶׁנֶּחְלְקוּ בְּאֵבָרִים וְאֵבְרֵי בַּעֲלֵי מוּמִין, כָּךְ נֶחְלְקוּ בְּכוֹסוֹת, וְכִדְפָרִישְׁנָא לְעֵיל. וּצְרִיכָא לְאַפְלוּגֵי בְּתַרְוַיְהוּ, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן בְּאֵבָרִים, בְּהָא קָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יִקָּרְבוּ מִשּׁוּם דְּאִתְעֲבִידָא כַּפָּרָתָן בְּהֶכְשֵׁר, דְּהֵינוּ זְרִיקַת דָּמָן שֶׁהִיא עִקַּר כַּפָּרָה, אֲבָל גַּבֵּי כּוֹס בְּכוֹסוֹת דְּעִקַּר כַּפָּרָה בְּקִלְקוּל, אֵימָא לֹא, צְרִיכָא:

משנה ט

הַנִּתָּנִין לְמַטָּה. מִחוּט הַסִּקְרָא. כְּגוֹן דַּם עוֹלָה וְאָשָׁם וּשְׁלָמִים וּבְכוֹר וּפֶסַח וּמַעֲשֵׂר, שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּדַם חַטָּאת שֶׁהוּא נִתָּן לְמַעְלָה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יִתֵּן לְמַעְלָה. מַתְנוֹת חַטָּאת. וְאַף עַל פִּי שֶׁדַּם הַתַּחְתּוֹנִים מְעֹרָב בּוֹ. הוֹאִיל וְאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לָתֵת הַתַּחְתּוֹנִים לְמַעְלָה רוֹאֶה אֲנִי אוֹתָם כְּאִלּוּ הֵם מַיִם. וּמִפְּנֵי שֶׁמִּצְוָה לְהַקְדִּים עֶלְיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים, שֶׁכָּל הַחַטָּאוֹת קוֹדְמוֹת לָעוֹלוֹת, הִלְכָּךְ נוֹתֵן לְמַעְלָה תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ לְמַטָּה, וּנְתִינַת מַטָּה תַּעֲלֶה לוֹ לִשְׁפִיכַת שִׁירַיִם שֶׁל חַטָּאת וּלְהַתְחָלַת מַתְנוֹת עוֹלָה:

יִשָּׁפְכוּ לָאַמָּה. דְּלֵית לְהוּ רוֹאִים:

וְאִם לֹא נִמְלַךְ וְנָתַן כָּשֵׁר. דְּהָא נִתַּן מִמֶּנּוּ לְמַעְלָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

משנה י

הַנִּתָּנִין בְּמַתָּנָה אַחַת. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ כְּגוֹן כּוֹס דַּם בְּכוֹר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּכוֹס דַּם מַעֲשֵׂר:

יְנָתְנוּ מַתָּנָה אֶחָת. מִכָּל כּוֹס וְכוֹס יִתֵּן מַתָּנָה אַחַת מִכּוֹס זֶה וּמַתָּנָה אַחַת מִכּוֹס זֶה:

מַתַּן אַרְבַּע בְּמַתַּן אַרְבַּע. כְּגוֹן דַּם עוֹלָה בְּדַם שְׁלָמִים אוֹ בְּדַם אָשָׁם, שֶׁשְּׁנֵיהֶם טְעוּנִים שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּשְׁנֵיהֶם תַּחְתּוֹנִים:

מַתַּן אַרְבַּע בְּמַתַּן אֶחָד. כְּגוֹן עוֹלָה בִּבְכוֹר שֶׁשְּׁנֵיהֶם תַּחְתּוֹנִים:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יְנָתְנוּ בְּמַתַּן אַרְבַּע. וְרוֹאֶה אֲנִי אֶת מַתְּנוֹת הַיְתֵרוֹת הַנִּתָּנוֹת מִדַּם הַבְּכוֹר כְּאִלּוּ הֵם מַיִם. וְאֵין זֶה בַּל תּוֹסִיף:

בְּמַתָּנָה אֶחָת. שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל בַּל תּוֹסִיף. וְיֵדֵי עוֹלָה יָצָא, דְּכָל הַנִּתָּנִים עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁנִּתָּנָן בְּמַתָּנָה אַחַת כִּפֵּר:

וְלֹא עָשִׂיתָ מַעֲשֶׂה בְיָדֶךָ. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה, לְיוֹשֵׁב וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאָסוּר בָּא מֵאֵלָיו. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה יא

הַנִּתָּנִין בְּפָנִים כו' יִשָּׁפְכוּ לָאַמָּה. דְּלֹא אָמְרִינַן רוֹאִים, וְאָסוּר לְשַׁנּוֹת אֶת אֵלּוּ מִפְּנֵי הֶכְשֵׁרָן שֶׁל אֵלּוּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּסָבַר אָמְרִינַן רוֹאִין, לֹא פָלֵיג הָכָא. דְּהֵיכִי לַעֲבִיד, נֵיתִיב לַחוּץ וַהֲדַר לִפְנִים, כְּשֵׁם שֶׁמִּצְוָה לְהַקְדִּים עֶלְיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים כָּךְ מִצְוָה לְהַקְדִּים פְּנִימִי לְחִיצוֹן, דִּפְנִימִי חָשׁוּב. נֵיתִיב בִּפְנִים וַהֲדַר נֵיתִיב בַּחוּץ, כֵּיוָן דְּאִיכָּא חַטָּאת וְאָשָׁם שֶׁאִם נִתְעָרֵב דָּמָם בַּדָּמִים הַפְּנִימִים לֹא מָצֵי לְמֵימַר יִתֵּן בִּפְנִים וְאַחַר כָּךְ יִתֵּן בַּחוּץ מִשּׁוּם דְּמִפַּסְלֵי חִיצוֹנִים, לֹא פְּסִיקָא לֵיהּ. וְאִם תֹּאמַר לְפָסְלִינְהוּ לַחִיצוֹנִים כְּדֵי לְהַכְשִׁיר פְּנִימִים.

לְמִפְסִילִינְהוּ בִּיְדַיִם לֹא קָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וּמוּטָב לְהַמְתִּין עַד שְׁקִיעַת הַחַמָּה וְיִפָּסְלוּ מֵאֲלֵיהֶן וְיִשָּׂפְכוּ לָאַמָּה:

נָתַן בַּחוּץ. כֹּהֵן שֶׁלֹּא נִמְלַךְ וְנָתַן מִתַּעֲרֹבֶת זוֹ בַּחוּץ, כָּשֵׁר:

רַבִּי עֲקִיבָא פּוֹסֵל. הַחִיצוֹן. שֶׁכָּל דָּמִים הַחִיצוֹנִים שֶׁנִּכְנְסוּ לִפְנִים נִפְסָלוּ:

וַחֲכָמִים מַכְשִׁירִים. בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת, חוּץ מֵחַטָּאת הַחִיצוֹנָה דְּמַפְסְלָא מִשּׁוּם וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא כו'. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה יב

יָצָא אַחַד מֵהֶן לַחוּץ. חוּץ לָעֲזָרָה:

הַפְּנִימִי כָּשֵׁר. וְנוֹתֵן מִמֶּנּוּ מַתָּנוֹתָיו וְהַקְּרָבָן כָּשֵׁר:

וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. דִּכְתִיב (ויקרא ו) אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ, וַאֲפִלּוּ מִקְצָת דָּמָהּ, פָּסוּל, מִדְּלֹא כְתִיב אֶת דָּמָהּ:

וּמָה אִם בְּמָקוֹם שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בַּחוּץ. כְּלוֹמַר, וּמַה חוּץ, שֶׁהוּא מָקוֹם שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בּוֹ, שֶׁאִם חָשַׁב בַּשְּׁחִיטָה עַל מְנָת לִזְרֹק דָּמָהּ לַחוּץ, פְּסוּלָה:

לֹא עָשָׂה. אֵצֶל מוֹצִיא מִקְצַת דָּמָהּ לַחוּץ אֶת הַמְשַׁיֵּר בִּפְנִים כַּיּוֹצֵא, כִּדְאָמְרִיתוּ הַפְּנִימִי כָּשֵׁר:

מָקוֹם שֶׁאֵין הַמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בִּפְנִים. כְּלוֹמַר הֵיכָל שֶׁהוּא מָקוֹם שֶׁאֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בּוֹ, שֶׁאִם שָׁחַט עַל מְנָת לִתֵּן אֶת הַנִּתָּנִים בַּחוּץ בִּפְנִים, כָּשֵׁר, אֵינוֹ דִין כו'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וְדַוְקָא בְּדָם הוּא דְּאָמְרִינַן דְּאִם יָצָא חוּץ לָעֲזָרָה אוֹ נִכְנַס בִּפְנִים לְהַזּוֹת מִמֶּנּוּ בַּהֵיכָל נִפְסַל. אֲבָל בְּשַׂר קָדְשִׁים נְהִי דְּאִם יָצָא לַחוּץ נִפְסַל וְאָסוּר בַּאֲכִילָה, דִּכְתִיב (שמות כב) וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה, בָּשָׂר שֶׁיָּצָא חוּץ לִמְחִצָּתוֹ, דְּהַיְנוּ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים חוּץ לָעֲזָרָה וְקָדָשִׁים קַלִּים מִחוּץ לָעִיר, נַעֲשָׂה כְּאִלּוּ הוּא בָּשָׂר בַּשָּׂדֶה וַהֲרֵי הוּא טְרֵפָה וְלֹא תֹאכְלוּ. מִכָּל מָקוֹם אִם נִכְנַס לִפְנִים אֶל תּוֹךְ הַהֵיכָל לֹא נִפְסַל בִּשְׁבִיל כֵּן וּמֻתָּר בַּאֲכִילָה, דְּאָמַר קְרָא אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ לֹא תֹאכַל, מִדָּמָהּ וְלֹא מִבְּשָׂרָהּ:

עַד שֶׁיְּכַפֵּר. בַּהֵיכָל:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כו'. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

וְאֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל הַיּוֹצֵא. וְאַף עַל גַּב דִּפְסוּלִים שֶׁעָלוּ לֹא יֵרְדוּ, אַרְצוֹיֵי מִיהָא לֹא אַרְצוֹ, דִּכְתִיב בַּצִּיץ (שם כח) וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים, וּבְפָרָשַׁת אֱמוֹר כְּתִיב כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכֶם אֶל הַקֳּדָשִׁים וְגוֹ' וְטָמְאָתוֹ עָלָיו, מַה קָּדָשִׁים הָאֲמוּרִים לְהַלָּן בְּטֻמְאָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אַף עֲוֹן קָדָשִׁים הָאֲמוּרִים בַּצִּיץ בְּטֻמְאָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר:

פרק ט

משנה א

הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶת הָרְאוּי לוֹ. וּפְלִיגֵי תַּנָּאֵי בְּפֵרוּשָׁא דְּמַתְנִיתִין מַאי נִיהוּ הָרְאוּי לוֹ:

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כָּל הָרְאוּי לְאִשִּׁים. לְהִשְׁתָּרֵף עַל גַּבֵּי הָאִשׁ, אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְסַל, אִם עָלָה לַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁוֹ הַמִּזְבֵּחַ וְנַעֲשָׂה לַחְמוֹ, וְאִם עָלָה לֹא יֵרֵד. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין רָאוּי לְאִשׁ, כְּגוֹן דָּם פָּסוּל וּנְסָכִים פְּסוּלִים, אֲפִלּוּ אִם עָלוּ יֵרְדוּ:

הֵיא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ. דָּבָר שֶׁהוּא לַמּוֹקֵד וְעֹלָה, הֲרֵי הוּא בַּהֲוָיָתוֹ וְלֹא יֵרֵד. הֵיא, מַשְׁמַע בַּהֲוָיָתָהּ תְּהֵא:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל הָרְאוּי לַמִּזְבֵּחַ. וַאֲפִלּוּ דָּם וּנְסָכִים שֶׁנִּפְסְלוּ, אִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. וְאֵין לְךָ לְמַעֵט אֶלָּא דָּבָר שֶׁלֹּא הוּבְרַר לְחֶלְקוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ מֵעוֹלָם, כְּגוֹן קְמָצִים שֶׁלֹּא קָדְשׁוּ בִּכְלִי אַחֵר קְמִיצָה, דְּאַף עַל גַּב דְּהַמִּנְחָה כֻּלָּהּ קָדְשָׁה בִּכְלִי אֵין זֶה חֵלֶק גָּבוֹהַּ בָּרוּר, שֶׁאֵין הַמִּנְחָה קְרֵבָה כֻּלָּהּ. וּבִקְמִיצָה בִּלֹּא מַתָּן כְּלִי, אֵין זֶה מְבֹרָר לַמִּזְבֵּחַ, וְאֵינוֹ מִתְקַדֵּשׁ אֲפִלּוּ עָלָה עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ:

אֶלָּא הַדָּם וְהַנְּסָכִים. שֶׁהֵם רְאוּיִים לַמִּזְבֵּחַ וְאֵינָם רְאוּיִם לְאִשִּׁים:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַזָּבַח כָּשֵׁר וְהַנְּסָכִים פְּסוּלִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ בְּנָסָכִים שֶׁל זֶבַח כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וּבְדָם וּבִנְסָכִים הַבָּאִים בִּפְנֵי עַצְמָן כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְלֹא מִמּוֹקְדָה יָלִיף, אֶלָּא מִקְּרָא דִּכְתִיב (שמות כט) כָּל הַנּוֹגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ, וּכְתִיב בַּתְרֵיהּ וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עוֹלָה, אֵין הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ אֶלָּא דּוּמְיָא דְּעוֹלָה, מָה עוֹלָה הַבָּאָה בִּגְלַל עַצְמָהּ, אַף כָּל הַבָּאִים בִּגְלַל עַצְמָן, יָצְאוּ נְסָכִים הַבָּאִים בִּגְלַל הַזֶּבַח. הִלְכָךְ בֵּין שֶׁהַזֶּבַח כָּשֵׁר וְהַנְּסָכִים פְּסוּלִים כְּגוֹן שֶׁיָּצְאוּ אוֹ נִטְמְאוּ, בֵּין שֶׁהַזֶּבַח פָּסוּל וְהַנְּסָכִים כְּשֵׁרִים, דְּהוֹאִיל וְהֵן בָּאִים בִּגְלָלוֹ נִפְסָלִים עִמּוֹ וּבְטֵלָה תּוֹרַת הֶקְדֵּשׁ מֵהֶן:

וַאֲפִלּוּ זֶה וְזֶה פְּסוּלִים הַזֶּבַח לֹא יֵרֵד. שֶׁהַמִּזְבֵּחַ מְקַדְּשׁוֹ:

וְהַנְּסָכִים יֵרֵדוּ. כֵּיוָן שֶׁאֵין בָּאִים בִּגְלַל עַצְמָן אֵינָן דּוּמְיָא דְּעוֹלָה וְאֵין מִזְבֵּחַ מְקַדְּשָׁן. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

משנה ב

הַלָּן. בֵּין דָּם בֵּין אֵמוּרִים שֶׁלָּנוּ לַיְלָה חוּץ לַמִּזְבֵּחַ:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁנִּשְׁחֲטָה בַלַּיְלָה כו' אִם עָלְתָה תֵּרֵד. דִּכְתִיב זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה, זֹאת הִיא הָעוֹלָה, הֲרֵי כָּאן שְׁלֹשָׁה מְעוּטִים, מְעַט נִשְׁחֲטָה בַלַּיְלָה וְשֶׁנִּשְׁפַּךְ דָּמָהּ וְשֶׁיָּצָא דָּמָהּ חוּץ לַקְּלָעִים, שֶׁאִם עָלְתָה תֵּרֵד:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא תֵרֵד. דְּדָרִישׁ זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, תּוֹרָה אַחַת לְכָל הָעוֹלִים, שֶׁאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ג

מַכְשִׁיר בְּבַעֲלֵי מוּמִין. דְּאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. וְדָוְקָא בְּדוֹקִין שֶׁבָּעַיִן וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן הִכְשִׁיר רַבִּי עֲקִיבָא, הוֹאִיל וְהֵן כְּשֵׁרִים לְכַתְּחִלָּה בְּעוֹפוֹת. אֲבָל בִּמְחֻסָּר אֵבֶר דְּפָסוּל בְּעוֹפוֹת, לֹא:

דּוֹחֶה הָיָה אַבָּא אָת בַּעֲלֵי מוּמִין. שֶׁאִם עָלוּ דּוֹחֶה הָיָה אוֹתָן כְּלְאַחַר יָד וְלֹא הָיָה מוֹרִידָן דֶּרֶךְ בִּזָּיוֹן בְּפַרְהֶסְיָא, וּבְהָא פָּלֵיג אַתַּנָּא קַמָּא דְּאָמַר יֵרְדוּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס:

משנה ד

כְּשֵׁם שֶׁאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. אַכָּל הָנָךְ פְּסוּלִין דִּתְנַן בְּהוּ לֹא יֵרְדוּ קָאֵי:

כָּךְ אִם יָרְדוּ. לְאַחַר שֶׁעָלוּ, לֹא יַעֲלוּ עוֹד:

וְכֻלָּן שֶׁעָלוּ חַיִּים בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ. רַבִּי עֲקִיבָא קָאָמַר לַהּ, דְּמַכְשִׁיר בְּבַעֲלֵי מוּמִין. וּמוֹדֶה שֶׁאִם עָלוּ חַיִּים בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ יֵרְדוּ, שֶׁאֵין הַמִּזְבֵּחַ מְקַדֵּשׁ בַּעֲלֵי מוּמִין חַיִּים:

עוֹלָה שֶׁעָלְתָה חַיָּה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ תֵּרֵד. בְּעוֹלָה כְּשֵׁרָה מַיְרֵי, וְדִבְרֵי הַכֹּל. וְלֹא נָקַט לַהּ אֶלָּא מִשּׁוּם סֵיפָא, לְלַמֶּדְךָ שֶׁרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ מָקוֹם רָאוּי לְהֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ הֵיכָא דְּעָבַר וּשְׁחָטָהּ בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ:

משנה ה

וְאֵלּוּ אִם עָלוּ יֵרְדוּ. וַאֲפִלּוּ הֵן כְּשֵׁרִים וּטְהוֹרִים. מִשּׁוּם דְּלֹא שַׁיְּךְ בְּהוּ מִזְבֵּחַ כְּלָל:

בְּשֹׁר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים כּוּ'. דִּלְאָכִילָה קָיְמֵי וְלֹא לְמִזְבֵּחַ:

וְהַקְּטֹרֶת. לֹא רְאוּיָה הִיא לַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן:

הַצָּמֶר שֶׁבְּרֹאשֵׁי כְּבָשִׂים. גְּרִסִינַן. וְרֵישָׁא דְּבָבָא אַחֲרִיתָא הִיא, וּבַהֲדֵי עֲצָמוֹת וְגִידִין קָתָנֵי לַהּ וּמִשְׁפָּט אֶחָד לָהֶם. הַצָּמֶר שֶׁבְּרֹאשֵׁי כְּבָשִׂים, שֶׁל עוֹלָה. שֶׁהָרֹאשׁ אֵינוֹ בִּכְלַל הָפְשֵׁט וְקָרֵב עִם עוֹרוֹ, וְהָכִי אָמְרִינַן בִּשְׁחִיטַת חֻלִּין [דַּף כז:], מִנַּיִן לְרַבּוֹת אֶת הָרֹאשׁ שֶׁכְּבָר הֻתַּז בִּשְׁחִיטָה שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ בִּכְלַל הָפְשֵׁט יֶשְׁנוֹ בִּכְלַל הַקְּטָרָה, תַּלְמוּד לוֹמַר אֶת הָרֹאשׁ. וְיֵשׁ צֶמֶר בְּגַבֵּהּ רֹאשׁוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ אֵצֶל עָרְפּוֹ, וְכֵן הַשֵּׂעָר שֶׁבִּזְקַן הַתְּיָשִׁים בִּזְמַן שֶׁהֵן מְחֻבָּרִים, כֻּלָּן עוֹלִים:

משנה ו

וְכֻלָּם. בֵּין פְּסוּלִים שֶׁעָלוּ דִּתְנַן בְּהוּ לֹא יֵרְדוּ, בֵּין עֲצָמוֹת וְגִידִין שֶׁהֶעֱלָן מְחֻבָּרִים וַאֲכָלָתַם הָאֵשׁ:

וּפָקְעוּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. לָאָרֶץ. אסקלטי"ר בְּלַעַ"ז:

לֹא יַחֲזִיר. אֵין צָרִיךְ לְהַחֲזִיר:

וְכֵן גַּחֶלֶת שֶׁפָּקְעָה. אֵין צָרִיךְ לְהַחֲזִיר:
אֵבָרִים שֶׁפָּקְעוּ כו'. אִי דְּאִית בְּהוּ מַמָּשׁ, שֶׁבְּשָׁרָם נִכָּר, אֲפִלּוּ לְאַחַר חֲצוֹת נַמִּי יַחֲזִיר, דְּלֹא הָוֵי עִכּוּל. וְאִי דְּלֵית בְּהוּ מַמָּשׁ, שֶׁנִּשְׂרְפוּ כֻּלָּן וְנַעֲשׂוּ גַּחֶלֶת, אֲפִלּוּ קֹדֶם חֲצוֹת לֹא יַחֲזִיר. אֶלָּא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, כְּגוֹן שֶׁנִּתְקַשּׁוּ מֵחֲמַת הָאֵשׁ שֶׁשָּׁלְטָה בְּכֻלָּן וְנִשְׂרְפוּ וְלֹא נַעֲשׂוּ פֶּחָם אֲבָל כְּעֵצִים יְבֵשִׁים הֵם מִתּוֹכָם:
קֹדֶם לַחֲצוֹת וּלְאַחַר חֲצוֹת. יֶלְפִּינַן מִקְּרָא דִּכְתִיב כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר, מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַלַּיְלָה אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁעַד הַבֹּקֶר, אֶלָּא תֵּן בֹּקֶר לְבָקְרוֹ שֶׁל לַיְלָה, שֶׁאֵין צְרִיכִין לִהְיוֹת עוֹד עַל הַמּוֹקֵד, וְאֵיזֶה בֹּקֶר נוֹסַף עַל בָּקְרוֹ שֶׁל לַיְלָה שֶׁאֵין צְרִיכִין לִהְיוֹת עוֹד עַל הַמּוֹקֵד, זֶה חֲצוֹת. דְּבֹקֶר שֶׁל לַיְלָה הוּא עַמּוּד הַשַּׁחַר:
וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. דְּאַכַּתִּי בְּנֵי מִזְבֵּחַ נִינְהוּ:
וְאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן. דְּכֵיוָן דַּהֲווּ מְעֻכָּלִים הָווּ לְהוּ דָּבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ וְאֵין מוֹעֲלִים בּוֹ:

משנה ז

הַכֶּבֶשׁ מְקַדֵּשׁ. דִּכְתִיב (שמות מ) וּמָשַׁחְתָּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְגוֹ', אֶת, לְרַבּוֹת אֶת הַכֶּבֶשׁ:
הַכֵּלִים מְקַדְּשִׁים. דִּבְכֵלִים נַמִּי כְּתִיב (שם ל) כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ:
כְּלֵי הַלַּח. קְעָרוֹת וּמִזְרָקוֹת לְדָם וּלְיַיִן וּלְשֶׁמֶן:
מִדּוֹת הַיָּבֵשׁ. שְׁתֵּי מִדּוֹת שֶׁל יָבֵשׁ הָיוּ שָׁם, עִשָּׂרוֹן, וַחֲצִי עִשָּׂרוֹן:
שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין וְהֵן שְׁלֵמִים. שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים כְּשֶׁהֵן שְׁלֵמִים. וּמִיהוּ כָּל כְּלֵי שָׁרֵת שֶׁנִּקְבוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁבְּרוּ אֵין מְתַקְּנִין שִׁבְרֵיהֶן אֶלָּא עוֹשִׂים אוֹתָן חֲדָשִׁים. וְכֵן סַכִּין שֶׁנִּפְגַּם אֵין מַשְׁחִיזִין אוֹתוֹ לְהַסִּיר הַפְּגָם. וּבִגְדֵי כְהֻנָּה שֶׁנִּתְלַכְלְכוּ אֵין מְכַבְּסִין אוֹתָן אֶלָּא עוֹשִׂים חֲדָשִׁים וּמַנִּיחִין אֵלּוּ לְצֹרֶךְ פְּתִילוֹת שֶׁל מְנוֹרָה וְשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. וְכָל כָּךְ לָמָּה, לְפִי שֶׁאֵין עֲנִיּוּת בְּמָקוֹם עֲשִׁירוּת. וּמִזְבֵּחַ שֶׁנִּפְגַּם פָּסוּל. וְכָל פְּגִימָה הַפּוֹסֶלֶת בְּסַכִּין שֶׁל שְׁחִיטָה, פּוֹסֶלֶת בַּמִּזְבֵּחַ. וְכָל זְמַן שֶׁהַמִּזְבֵּחַ פָּגוּם כָּל קָדָשִׁים הַנִּשְׁחָטִין בָּעֲזָרָה כֻּלָּם פְּסוּלִין, דִּכְתִיב (שם כ) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר מִקְרָא כְּמַשְׁמָעוֹ שֶׁהֲרֵי שְׁחִיטַת קָדָשִׁים בָּעֲזָרָה הִיא וְלֹא עַל הַמִּזְבֵּחַ, אֶלָּא עָלָיו, כְּלוֹמַר כָּל זְמַן שֶׁהוּא שָׁלֵם אַתָּה זוֹבֵחַ, וְאֵין אַתָּה זוֹבֵחַ כְּשֶׁהוּא פָּגוּם. וְכָל קָדָשִׁים הַנִּמְצָאִים בָּעֲזָרָה בְּשָׁעָה שֶׁהַמִּזְבֵּחַ פָּגוּם אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בְּכַשְׁרוּת, כֻּלָּם פְּסוּלִים. וַאֲפִלּוּ שִׁיֵּרֵי מְנָחוֹת אֵינָם נֶאֱכָלִים, דִּכְתִיב (ויקרא י) וְאִכְלוּהָ מַצּוֹת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ, מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לָמְדוּ בִּזְמַן שֶׁהַמִּזְבֵּחַ שָׁלֵם וְלֹא בִּזְמַן שֶׁהוּא פָּגוּם:

פרק י

משנה א

כֹּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵרוֹ קוֹדֶם אֶת חֲבֵרוֹ. דְּכְתִיב מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד. מִכְּדֵי כְּתִיב מִלְבַד עֹלַת הַבֹּקֶר, הָעֲשׂוּיָה כְבָר מַשְׁמַע, מִנַּיִן שְׁמְעִינַן דְּתָמִידִין קוֹדְמִין לְמוּסָפִין, אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד לָמָּה לִי, פְּשִׁיטָא דְּעֹלַת הַבֹּקֶר עוֹלַת הַתָּמִיד הִיא, אֶלָּא תֵּלָה לְךָ טַעַם הַקְּדָמָתָהּ בְּתָדִירוּת כְּדֵי שֶׁתִּלְמֹד לִשְׁאָר תְּדִירִין שֶׁיַּקְדִּימוּ. דְּמִשּׁוּם הִיא גּוּפָהּ לֹא הָוֶה צָרִיךְ לְפָרוּשֵׁי:

משנה ב

דַּם חַטָּאת קוֹדֵם לְדַם עוֹלָה. אִם שְׁנֵיהֶם שְׁחוּטִין וְעוֹמְדִין לִזְרֹק:

שֶׁהוּא מְרַצֶּה. מְכַפֵּר עַל חַיָּבֵי כְרֵתוֹת שֶׁצְּרִיכִים רִצּוּי גָּדוֹל:

אֵבְרֵי עוֹלָה קוֹדְמִין. בְּהַקְטָרָתָן:

לְאֵמוּרֵי חַטָּאת. אִם נִזְרְקוּ דְּמֵי שְׁנֵיהֶם:

מִפְּנֵי שֶׁהַן כְּלִיל. וְצַד רִבּוּי הוּא זֶה לַמִּזְבֵּחַ:

עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת. וְאִשָּׁם שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וְלֹא עַל הַקְּרָנוֹת:

וְעַל הַיְסוֹד. שְׁפִיכַת שִׁירַיִם וּבְאִשָּׁם לֹא מָצִינוּ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ:

מַתַּן אַרְבַּע. שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע, וּבְכוֹר אֵינוֹ טָעוּן אֶלָּא מַתָּנָה אַחַת, וְאֵינוֹ טָעוּן סְמִיכָה וּנְסָכִים וְלֹא תְנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק:

משנה ג

וְנֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים. וְהַמַּעֲשֵׂר אֵין לַכֹּהֲנִים חֵלֶק בּוֹ אֶלָּא כֻּלּוֹ נֶאֱכָל לַבְּעָלִים:

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִין זֶבַח. זְבִיחַת סַכִּין. וְעוֹף בִּמְלִיקָה. וּזְבָחִים חֲשִׁיבֵי:

וְיֵשׁ בּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּקָרְבַּן עוֹף כֻּלּוֹ קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אוֹ חַטָּאת אוֹ עוֹלָה, זְבָחִים יֵשׁ לָהֶן לְחֻלֶּק גָּבוֹהַּ שְׁנֵי דְבָרִים, דָּמוֹ וְאֵמוּרָיו, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְחַטַּאת הָעוֹף שֶׁאֵין לַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא דָּמָהּ, וְכֵיוָן דְּקוֹדֶמֶת לְחַטַּאת הָעוֹף, כָּל שֶׁכֵּן לְעוֹלַת הָעוֹף, דְּהָא חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף כִּדְמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל:

משנה ד

שֶׁהַן מִינֵי דָמִים. וּמִינֵי דָמִים כַּפָּרָתָן מְרֻבָּה:

חַטַּאת הָעוֹף קוֹדֶמֶת לְעוֹלַת הָעוֹף. דִּכְתִיב (ויקרא ה) וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה, בָּנָה בִּנְיַן אָב לְכָל הַחַטָּאוֹת שֶׁקּוֹדְמוֹת לָעוֹלָה, בֵּין בִּבְהֵמָה בֵּין בָּעוֹף:

וְכֵן בְּהֶקְדֵּשָׁהּ. כְּשֶׁהוּא מַפְרִישׁ קִנּוֹ, דְּהַיְנוּ שְׁתֵּי תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, קוֹרֵא שֵׁם לַחַטָּאת תְּחִלָּה:

משנה ה

קוֹדְמוֹת לָאֲשָׁמוֹת. אִם הָיָה מְחַיָּב חַטָּאת וְאָשָׁם וּמְבִיאָן, חַטָּאת קוֹדֶמֶת. כְּדִתְנַן שֶׁדָּמָהּ נִתָּן עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת וְעַל הַיְסוֹד:

מִפְּנֵי שֶׁהוּא בָּא לְהַכְשִׁיר. אֶת הַמִּצְרָע לְקָדְשִׁים וּלְבִיאַת מִקְדָּשׁ. הִלְכָּךְ חֲשִׁיבוּתָא הוּא לְגַבֵּיהּ, שֶׁהַטָּהֳרָה תְּלוּיָה בּוֹ:

וּבָאִים בְּכֶסֶף שְׁקָלִים. דִּכְתִיב (ויקרא ה) בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים, בַּאֲשָׁם מְעִילוֹת, וְאִתֵּי אָשָׁם תָּלוּי וַאֲשָׁם גְּזֵלוֹת בִּגְזֵרָה שָׁוָה בְּעֶרְכְּךָ בְּעֶרְכְּךָ, וַאֲשָׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה גָּמַר בְּאַיִל אַיִל:

חוּץ מֵאָשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצֹרָע. דִּכְתִיב בֵּהּ (במדבר ו) כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ. וּמִדְּאַיִל בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים בִּשְׁתֵּי סְלָעִים, כֶּבֶשׂ בֶּן שָׁנָה לָאו בִּשְׁתֵּי סְלָעִים הוּא:

משנה ו

כָּךְ הֵם קוֹדְמִים לַאֲכִילָה. אַכֻּלְּהוּ דִּבְנֵי אֲכִילָה קָאֵי, כְּגוֹן חַטָּאת לְאָשָׁם, וְאָשָׁם לְתוֹדָה, וְתוֹדָה לִשְׁלָמִים:

שְׁלָמִים. שֶׁל קָרְבַּן אֶמֶשׁ:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כּוּ'. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְתָדִיר וּמְקֻדָּשׁ, כְּגוֹן דַּם עוֹלַת תָּמִיד וְדַם חַטָּאת עוֹמְדִים, זֶה תָּדִיר וְזֶה מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ, דְּהָא אֲמַרַן דַּם חַטָּאת קֹדֶם לְדַם עוֹלָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַצֶּה. הָא מִלְּתָא מִבַּעְיָא בַּגְּמָרָא וְלֹא אִפְּשִׁיטָא, וְנִרְאֶה דְּתָדִיר קֹדֶם:

משנה ז

וּבְכֻלָּן. בְּכָל הַנֶּאֱכָלִים:

רַשָּׁאִים הַכֹּהֲנִים לְשַׁנּוֹת בַּאֲכִילָתָן. כְּגוֹן לְאָכְלָן צָלוּיִין מְבֻשָּׁלִין וּשְׁלוּקִין. דִּבְמַתְנוֹת כְּהֻנָּה כְּתִיב (שם יח) לְךָ נְתַתִּים לְמָשְׁחָה, לִגְדֻלָּה כִּדֶּרֶךְ שֶׁהַמְּלָכִים אוֹכְלִים צָלִי שָׁלוּק וּמְבֻשָּׁל וּבְמַטְעַמִּים וְתַבְלִין:

שֶׁלֹּא יָבִיא אֶת הַתְּרוּמָה לִידֵי פְּסוּל. לְפִי שֶׁהַתַּבְלִין שֶׁבָּלְעוּ טַעַם הַקֳּדָשִׁים אִם יָבֹאוּ לִידֵי נוֹתָר הֲרֵי הֵן בְּאַזְהָרָה מִשּׁוּם טַעַם הַקֳּדָשִׁים שֶׁבָּלוּעַ בָּהֶן:

משנה ח

שֶׁהוּא מִתְחַלֵּק. לְאָכִילַת כֹּהֲנִים:

מוֹתַר רְקִיקֵי מִנְחוֹת יִשְׂרָאֵל. מִנְחַת מַאֲפֶה שֶׁבָּאָה חַלּוֹת וּרְקִיקִין. חַלּוֹת בּוֹלְלָן, וּרְקִיקִין מוֹשְׁחָן. וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַסֶּכֶת מְנָחוֹת [דף עה] מוֹשְׁחָן כְּמִין כ"י [כַּ"ף יְוָנִית], וּשְׁאָר הַשֶּׁמֶן נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים:

מוֹתַר רְקִיקֵי מִנְחַת כֹּהֲנִים. דְּמִנְחַת כֹּהֲנִים כֻּלָּהּ כָּלִיל, הַשֶּׁמֶן שֶׁצָּף עַל גַּבָּהּ וְנוֹתָר שֶׁאֵינוֹ נִבְלָע בָּהּ, שׁוֹרְפִים אוֹתוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ:

וּמוֹתַר מִנְחַת כֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ. לְפִי שֶׁשִּׁמְּנָהּ מְרֻבֶּה, שְׁלֹשָׁה לֶגִין לְעִשָּׂרוֹן, וּמִתּוֹךְ שֶׁהִיא אֲפוּיָה תְּחִלָּה אֵין שַׁמְּנָהּ נִבְלָע בְּפִתִּיתֶיהָ וְצָרִיךְ לְהַקְטִיר הַמּוֹתָר בִּפְנֵי עַצְמוֹ:

שֶׁאֵין מִתְנַדְּבִים שָׁמֶן. לְפִיכָךְ לֹא יַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁיִּהֵא הַשֶּׁמֶן הַמִּתְחַלֵּק אוֹ הַנִּקְטָר נָדָבָה:

רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר מִתְנַדְּבִים שָׁמֶן. בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְאֵין פָּחוֹת מִלֹּג. וְנִשְׂרָף בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי טַרְפוֹן. וְכֵן הֲלָכָה שֶׁמִּתְנַדְּבִים יַיִן בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְאֵין מִתְנַדְּבִים פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לֶגִין, וְזוֹרְקִין אוֹתוֹ עַל גַּבֵּי הָאִשִּׁים וְנִשְׂרָף שָׁם. וְאַף עַל גַּב דְּהוּא מְכַבֶּה אֵשׁ הַמַּעֲרָכָה וְרַחֲמָנָא אָמַר לֹא תְכַבֶּה, הוֹאִיל וְאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לְכַבּוֹת שָׁרֵי, דִּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן קַיְמָא לַן דְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן מֻתָּר. וְלֹא הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ, דְּאֶפְשָׁר שֶׁתִּהְיֶה הָאֵשׁ גְּדוֹלָה וְחָזְקָה וּתְנַצַּח אֶת הַיַּיִן וְלֹא יְכַבֶּנָּה:

פרק יא

משנה א

דַּם חַטָּאת. טָעוּן כִּבּוּס. כְּדִכְתִיב (ויקרא ז) וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ וְגוֹ' תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ:

שֶׁנֶּאֱמַר בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל. וּבְהַהוּא עִנְיָנָא כְּתִיב:

וְאֶחָד הַפְּנִימִית. שֶׁדָּמָן טָעוּן הַזָּיָה בִּפְנִים שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלוֹת:

שֶׁנֶּאֱמַר תּוֹרַת הַחַטָּאת. בְּרִישָׁא דְּהַהוּא עִנְיָנָא כְּתִיב:

תּוֹרָה אַחַת לְכָל הַחַטָּאוֹת. וְדָוְקָא חַטַּאת בְּהֵמָה. אֲבָל דַּם חַטַּאת הָעוֹף אֵינוֹ טָעוּן כִּבּוּס, דִּבְהַהוּא עִנְיָנָא תִּשְׁחֵט הַחַטָּאת כְּתִיב, פְּרָט לְחַטַּאת הָעוֹף שֶׁאֵינָהּ נִשְׁחֶטֶת:

משנה ב

אֵין דָּמָהּ טָעוּן כִּבּוּס. דִּכְתִיב אֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ, מִדָּם כְּשֶׁרָה וְלֹא מִדָּם פְּסוּלָה:

שְׁעַת הַכֹּשֶׁר. לִזְרִיקָה:

שָׁלָנָה. שֶׁלֵּן דָּמָהּ:

וְשֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִין. גָּרְסִינַן. וְלֹא גָּרְסִינַן וְשֶׁזִּרְקוּ, דְּהָא אֲפִלּוּ חַטַּאת כְּשֵׁרָה שֶׁנִּתַּז דָּמָהּ עַל גַּבֵּי הַבֶּגֶד לְאַחַר זְרִיקַת הַדָּם אֵינוֹ טָעוּן כִּבּוּס, כִּדְאָמְרִינַן אֲשֶׁר יִזֶּה, פְּרָט לְזֶה שֶׁכְּבָר הֻזֶּה:

משנה ג

נִתַּז מִן הַצַּוָּאר. שֶׁל בְּהֵמָה עַל הַבֶּגֶד, אֵינוֹ טָעוּן כִּבּוּס. דִּכְתִיב אֲשֶׁר יִזֶּה, לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּרָאוּי לְהַזָּאָה:

מִן הַקֶּרֶן. שֶׁל מִזְבֵּחַ:

וּמִן הַיְסוֹד. מִן הַשִּׁירַיִם הָרְאוּיִים לִשָּׁפֵךְ עַל הַיְסוֹד, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִשְׁפְּכוּ עֲדַיִן. דְּמֵאַחַר שֶׁנִּתַּן מַתַּן דָּמָהּ אֵין שִׁירַיִם טְעוּנִים כִּבּוּס, דִּכְתִיב אֲשֶׁר יִזֶּה, פְּרָט לְזֶה שֶׁכְּבָר הֻזֶּה מִדָּמָהּ:

אֶלָּא הַדָּם שֶׁנִּתְקַבֵּל בִּכְלִי. מַה טַּעַם קָאָמַר, מַה טַּעַם נִשְׁפַּךְ עַל הָרִצְפָּה וַאֲסָפוֹ אֵין טָעוּן כִּבּוּס, לְפִי שֶׁאֵין טָעוּן כִּבּוּס אֶלָּא הַדָּם שֶׁנִּתְקַבֵּל בִּכְלִי:

וְרָאוּי לְהַזָּיָה. לְמַעוֹטֵי קִבֵּל פָּחוֹת מִכְּדֵי הַזָּאָה בִּכְלִי זֶה וּפָחוֹת מִכְּדֵי הַזָּאָה בִּכְלִי זֶה וְאַחַר כָּךְ עֵרְבָן, דְּלֹא קָדְשֵׁי וְאֵין טְעוּנִין כִּבּוּס:

עַד שֶׁלֹּא הֻפְּשַׁט אֵין טָעוּן כִּבּוּס. דִּכְתִיב עַל הַבֶּגֶד, מַה בֶּגֶד הָרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה, דְּאֵין לְךָ בֶּגֶד קָטָן שֶׁשִּׁמּוֹ בֶּגֶד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה אִם חָשַׁב עָלָיו לִכְלִי כְּמוֹת שֶׁהוּא, אַף כָּל הָרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה, וְעַד שֶׁלֹּא הֻפְּשַׁט אֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה, וּמִשֶּׁהֻפְּשַׁט הָוֵי רָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה אִם חָשַׁב עָלָיו לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ מִכְסֶּה לְמֶרְכָּבָה אוֹ לְכַסּוֹת בּוֹ אֶת הַמִּטָּה וְאֵינוֹ צָרִיךְ קִצּוּעַ:

אַף מִשֶּׁהֻפְּשַׁט. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְקַן לִהְיוֹת כְּלִי:

אֵין טָעוּן כִּבּוּס. דִּבְעִינַן דְּבַר הַמְקַבֵּל טֻמְאָה שֶׁאֵין מְחֻסָּר אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה:

אֶלָּא מְקוֹם הַדָּם. וְלֹא כָל הַבֶּגֶד:

וְרָאוּי לְקַבֵּל טֻמְאָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּחֻסָּר מַחֲשָׁבָה. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא מְחֻסָּר מְלָאכָה. וּסְתָמָא כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְכֵן הֲלָכָה:

וְרָאוּי לְכִבּוּס. לְמַעוֹטֵי כְּלִי עֵץ. דְּאַף עַל גַּב דִּמְקַבֵּל טֻמְאָה הוּא אֵינוֹ רָאוּי לְכִבּוּס, דְּבַר גְּרִידָה הוּא וְלֹא בַר כִּבּוּס:

משנה ד

בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. בָּעֲזָרָה:

וּשְׁבִירַת כְּלֵי חֶרֶס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. דְּבָתַר דִּכְתִיב תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ, כְּתִיב וּכְלִי חֶרֶס אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר, אִיתְקַשׁ שְׁבִירַת כְּלֵי חֶרֶס לְכִבּוּס, מַה כִּבּוּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ אַף שְׁבִירַת כְּלֵי חֶרֶס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ:

זֶה חֹמֶר. אַכִּבּוּס קָאֵי:

משנה ה

בֶּגֶד. שֶׁנִּתַּז עָלָיו דַּם חַטָּאת וְיָצָא חוּץ לַקְּלָעִים:

נִטְמָא חוּץ לַקְּלָעִים. לְאַחַר שֶׁיָּצָא. וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס טֻמְאָה לָעֲזָרָה:

קוֹרְעוֹ. בְּרֶבּוֹ. וְטָהוֹר מִטֻּמְאָה:

וְנִכְנָס וּמְכַבְּסוֹ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. וְאַף עַל גַּב דְּבֶגֶד שֶׁנִּטְמָא וּקְרָעוֹ בְּרֶבּוֹ עֲדַיִן הוּא בְּטֻמְאָתוֹ מִדְּרַבָּנָן עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בְּחִבּוּרוֹ כְּדֵי רֹחַב סוּדָר, הָכָא שָׁרֵי לְהַכְנִיסוֹ לָעֲזָרָה כְּדֵי לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוַת כִּבּוּס, כֵּיוָן דְּמִדְּאוֹרַיְתָא כְּשֶׁנִּקְרַע רֻבּוֹ טָהוֹר:

נוֹקְבוֹ. לְטַהֲרוֹ מִטֻּמְאָתוֹ וְדַוְקָא נָקֵב כִּשְׁעוּר שֹׁרֶשׁ קָטָן, דְּבָזֶה טָהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וַעֲדַיִן כְּלִי הוּא וּמְקַיֵּם בּוֹ מִצְוַת שְׁבִירָה בַּמִּקְדָּשׁ, אֲבָל אִם נִקַּב נָקֵב גָּדוֹל, דְּיָצָא מִתּוֹרַת כְּלִי, שׁוּב אֵינוֹ נִכְנָס וְשׁוֹבְרוֹ, דְּרַחֲמָנָא אָמַר וּכְלִי חֶרֶס אֲשֶׁר תִּבָּשֵׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר, בִּשְׁעַת שְׁבִירָה יִהְיֶה כְּלִי, וְהַאי בִּשְׁעַת שְׁבִירָה לֹא הָוֵי כְּלִי:

משנה ו

פּוֹחֲתוֹ. דִּכְלִי מַתָּכוֹת אֵינוֹ טָהוֹר מִטֻּמְאָתוֹ בְּנָקֵב כָּל שֶׁהוּא אֶלָּא בְּנָקֵב גָּדוֹל. וּמֵיהוּ אַחַר שֶׁפָּחָתוֹ, מַקִּישׁ עָלָיו בְּקֶרֶנֶס וּמְחַבְּרוֹ כְּדֵי שֶׁיַּחֲזוֹר שֵׁם כְּלִי עָלָיו. דְּבִשְׁעַת מְרִיקָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה כְּלִי:

משנה ז

וְאֶחָד שֶׁעֵרָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ. מִדִּכְתִיב (ויקרא ז) וּכְלִי חֶרֶס אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר, דְּסָמַךְ יִשָּׁבֵר אֵצֶל בּוֹ, וְלֹא כְתִיב וְאִם בִּכְלִי חֶרֶשׂ תְּבֻשַּׁל יִשָּׁבֵר, לְמִדְרַשׁ, אִם נִבְלַע בּוֹ מִכָּל מָקוֹם יִשָּׁבֵר:

קָדָשִׁים קַלִּים אֵינָן טְעוּנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּבָעוּ הַגְעָלָה בְּרוֹתְחִין, שֶׁהֲרֵי הַטַּעַם הַבָּלוּעַ נַעֲשָׂה נוֹתָר וּפוֹלְטוֹ לְאַחַר זְמָן בְּהֶתֵּר אִם לֹא יַגְעִילֶנּוּ. וּמִתּוֹרַת מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה הוּא דִּמְמַעֵט רַבִּי שִׁמְעוֹן לְקָדָשִׁים קַלִּים, דִּמְרִיקָה וּשְׁטִיפָה דְּקָדָשֵׁי קָדָשִׁים צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בְּמַיִם וְלֹא בְּיַיִן וְלֹא בְּמָזוּג, וְאִם בִּשֵּׁל בְּמִקְצָת כְּלִי טָעוּן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה כָּל הַכְּלִי, וּצְרִיכִים מְרִיקָה בְּחַמִּין וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן. וְאִלּוּ קָדָשִׁים קַלִּים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַגְעִילָן אֲפִלּוּ בְּיַיִן וַאֲפִלּוּ בְּמָזוּג רוֹתְחִים, דְּלֹא קְפִדִינַן אֶלָּא לְהַגְעִיל אִסּוּר הַנִּבְלָע, וְאֵין צָרִיךְ לְהַגְעִיל אֶלָּא מָקוֹם הַבִּשּׁוּל בִּלְבָד, וְאַחַר הַהַגְעָלָה אֵין צָרִיךְ שְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן, דְּכָל הָנָךְ גְּזֵרַת הַכָּתוּב נִינְהוּ בְּחַטָּאת וּבְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְלֹא בְּקָדָשִׁים קַלִּים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּדָוְקָא תְּרוּמָה מְמַעֲטִינַן מִכָּל הָנֵי דַּאֲמַרַן, דִּכְתִיב יֹאכַל אוֹתָהּ, וְתַנְיָא, אוֹתָהּ פְּרָט לִתְרוּמָה שֶׁאֵין לָהּ תּוֹרַת מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה כְּקָדָשִׁים. אֲבָל קָדָשִׁים קַלִּים שָׁוִין הֵן לְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים לְכָל תּוֹרַת מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה. וּבְפֵרוּשׁ מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה נֶחְלְקוּ תַּנָּאִים בַּבְּרַיְתָא, יֵשׁ שֶׁאוֹמֵר מְרִיקָה הַגְעָלָה בְּחַמִּין וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן. וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה שְׁתֵּיהֶן בְּצוֹנֵן לְבָתַר הַגְעָלָה, כְּדִתְנַן לְקַמָּן בְּסָמוּךְ, אֶלָּא שֶׁמְּרִיקָה כְּמְרִיקַת הַכּוֹס וּשְׁטִיפָה כִּשְׁטִיפַת הַכּוֹס, שֶׁזֶּה מִבַּחוּץ וְזֶה מִבִּפְנִים, כְּלוֹמַר שְׁטִיפָה מִבַּחוּץ וּמְרִיקָה מִבִּפְנִים. וַהֲלָכָה כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר מְרִיקָה בְּחַמִּין וּשְׁטִיפָה בְּצוֹנֵן:

יְבַשֵּׁל בּוֹ אֶת כָּל הָרֶגֶל. בְּלֹא מְרִיקָה וּשְׁטִיפָה, וּלְבַסּוֹף יִמְרֹק וְיִשְׁטֹף. לְפִי שֶׁכָּל יוֹם נַעֲשָׂה גָּעוּל לַחֲבֵרוֹ, דְּמִתּוֹךְ שֶׁשְּׁלָמִים מְרֻבִּים בָּרֶגֶל אֵין בָּלוּעַ שֶׁלָּהֶן נַעֲשָׂה נוֹתָר, שֶׁהֲרֵי זְמַן שְׁלָמִים לִשְׁנֵי יָמִים, וְכִי מְבַשֵּׁל בֵּיהּ שְׁלָמִים הָאִידָנָא וַהֲדַר מְבַשֵּׁל בֵּיהּ שְׁלָמִים לְמָחָר מִשְּׁלָמִים

שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בְּיוֹם הַמָּחֳרָת, פּוֹלֵט מַה שֶּׁבָּלַע אֶתְמוֹל וּבוֹלֵעַ מִן הָאַחֲרוֹנוֹת, נִמְצָא שֶׁאֵינוֹ בָּא לִידֵי נוֹתָר:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עַד זְמַן אֲכִילָה. שֶׁלֹּא יְהֵא בֵּין סוֹף הַבִּשּׁוּל לִתְחִלַּת מְרִיקָה וּשְׁטִיפָּה אֶלָּא זְמַן אֲכִילָה בִּלְבַד וְלֹא יוֹתֵר מִזֶּה. דִּכְתִיב וּמֹרַק וְשֻׁטַּף, וּכְתִיב כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אוֹתָהּ, וְלָמָּה סְמָכָן הַכָּתוּב, לוֹמַר לְךָ שֶׁמַּמְתִּין זְמַן אֲכִילָה בִּלְבַד וַהֲדַר עָבִיד לֵיהּ מְרִיקָה וּשְׁטִיפָּה בּוֹ בַּיּוֹם מִיָּד. וְהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

הָאַסְכְּלָא. גראדיל"א בְּלַעַ"ז. וְהִיא עֲשׂוּיָה כְּעֵין שְׂבָכָה וְצוֹלִין עָלֶיהָ צְלִי:

מַגְעִילָן. בְּחַמִּין:

משנה ח

הֲרֵי הַקְּלָיִם נֶאֱכָלִין כַּחֲמוּרִים וְאֵינָן טְעוּנִין מְרִיקָה. מַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחְסְרָא וְהָכִי קָתָנֵי, אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתָן טַעַם הֲרֵי קְלִיּוֹת נֶאֱכָלִים כַּחֲמוּרִים לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְיוֹם וְלַיְלָה וּטְעוּנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָּה וּפוֹסְלִים בְּמַגָּע. אֵי בָּהֶן בְּנוֹתָן טַעַם אֵין הַקְּלָיוֹת נֶאֱכָלִים כַּחֲמוּרִים וְאֵין בָּהֶן מְרִיקָה וּשְׁטִיפָּה וְאֵין פּוֹסְלִים בְּמַגָּע. וּמַתְנִיתִין רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא דְּאָמַר קָדְשִׁים קַלִּים אֵין טְעוּנִין מְרִיקָה וּשְׁטִיפָּה, הִלְכָךְ כְּשֶׁלֹּא נָתְנוּ טַעַם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים בְּקָדָשִׁים קַלִּים אֵין טְעוּנִים מְרִיקָה וּשְׁטִיפָּה:

רָקִיק. פְּסוּל, שֶׁנָּגַע בְּרָקִיק כָּשֵׁר, וּבָלַע הַכָּשֵׁר מִן הַפָּסוּל:

פרק יב

משנה א

טְבוּל יוֹם. שֶׁטָּבַל וְעָלָה וְלֹא הֶעֱרִיב שִׁמְשׁוֹ:

וּמְחֻסַּר כִּפּוּרִים. כְּגוֹן זָב וּמְצֹרָע וְיוֹלֶדֶת שֶׁטָּבְלוּ וְהֶעֱרִיב שִׁמְשָׁן וְלֹא הֵבִיאוּ כַּפָּרָתָן:

אֵינָן חוֹלְקִים בַּקָּדָשִׁים. הוֹאִיל וְאֵין רְאוּיִין לַאֲכִילָה אֵין חוֹלְקִים לֶאֱכֹל לֶעֱרֶב כְּשֶׁיִּטָּהֲרוּ, דִּכְתִיב (ויקרא ו) הַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה, כֹּהֵן הָרָאוּי לְחִטּוּי חוֹלֵק, שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְחִטּוּי אֵינוֹ חוֹלֵק. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְחִטּוּי בִּשְׁעַת הַקְרָבָה אֵינוֹ אוֹכֵל, דְּהָא אִיכָּא קָטָן דְּאֵינוֹ רָאוּי לְחִטּוּי וְאוֹכֵל, אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ יֹאכֲלֶנָּה דְּאָמַר קְרָא יַחְלֹק בָּהּ כְּדֵי לֶאֱכֹל מִמֶּנָּהּ קָאָמַר, וּמִדְּאַפְקָהּ קְרָא לַחֲלוּקָה בִּלְשׁוֹן אֲכִילָה, שְׁמַע מִנַּהּ דִּכֹּהֵן הָרָאוּי לַאֲכִילָה חוֹלֵק, שֶׁאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה אֵינוֹ חוֹלֵק. הִלְכָךְ בַּעֲלֵי מוּמִין חוֹלְקִין, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאוּיִין לְחִטּוּי, רְאוּיִין הֵן לַאֲכִילָה, כְּדִכְתִיב (שם כא) וּמִן הַקֳּדָשִׁים יֹאכַל:

אוֹנֵן נוֹגֵעַ. וְהוּא שֶׁטָּבַל וְלֹא הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַטְּבִילָה כָּל זְמַן שֶׁהוּא אוֹנֵן. שֶׁאִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ וְנָגַע, אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁטָּבַל פָּסַל:

וְכֹל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַעֲבוֹדָה אֵינוֹ חוֹלֵק בַּבָּשָׂר. חוּץ מִבַּעֲלֵי מוּמִין שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַעֲבוֹדָה חוֹלְקִים בַּבָּשָׂר, דְּרַבִּינְהוּ קְרָא בְּהֶדְיָא, דִּכְתִיב (שם) לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וְגוֹ', וּכְתִיב (שם ו) כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה, לְרַבּוֹת בַּעֲלֵי מוּמִין לְמַחֲלֹקֶת, אִי לַאֲכִילָה הֲרֵי כְּבָר אָמוּר וּמִן הַקֳּדָשִׁים יֹאכַל:

וְטָהוֹר בִּשְׁעַת הֶקְטֵר חֲלָבִים. שֶׁהוּא כָּל הַלַּיְלָה. כְּגוֹן שֶׁטָּבַל וְטָהַר בְּהַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ:

אֵינוֹ חוֹלֵק. שֶׁאֵין הַכֹּהֵן חוֹלֵק בַּקֳּדָשִׁים עַד שֶׁיְּהֵא טָהוֹר מִשְּׁעַת זְרִיקַת דָּמִים עַד שְׁעַת הֶקְטֵר חֲלָבִים, וְאִם נִטְמָא בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֵינוֹ חוֹלֵק:

משנה ב

כֹּל שֶׁלֹּא זָכָה הַמְּזַבֵּחַ בִּבְשָׂרָהּ. כְּגוֹן שֶׁאֵרַע בָּהּ פְּסוּל קֹדֶם זְרִיקָה, דְּלֹא הָיְתָה לָהּ שְׁעַת הֶתֵּר לַמְּזַבֵּחַ:

עוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. הוֹאִיל וְזָכָה הַמְּזַבֵּחַ בִּבְשָׂרָהּ שֶׁהֲרֵי כְּשֵׁרָה הִיא:

וְאֶחָד עוֹלַת הָאִשָּׁה. דִּכְתִיב וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת עוֹלַת אִישׁ, אֵין לִי אֶלָּא עוֹלַת אִישׁ, עוֹלַת נָשִׁים וַעֲבָדִים מְנַיִן, תַּלְמוּד לוֹמַר עוֹר הָעוֹלָה, רִבָּה. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר עוֹלַת אִישׁ, פָּרַט לְמַתְפִּיס עוֹלָתוֹ לְבֶדֶק הַבַּיִת, שֶׁהָעוֹר קָדוֹשׁ:

משנה ג

עוֹרוֹת קָדָשִׁים קַלִּים לַבַּעֲלִים. דִּכְתִיב עוֹר הָעוֹלָה וְגוֹ', מָה עוֹלָה קָדְשֵׁי קָדָשִׁים אַף כָּל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים:

עוֹרוֹת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת: **לַכֹּהֲנִים**. כְּדִמְפָרֵשׁ טַעֲמָא וְאָזֵיל:

אֵין הַמְּזַבֵּחַ מוֹכִיחַ. כְּלוֹמַר, אֵין לְךָ לוֹמַר מִזְּבֵּחַ יוֹכִיחַ שֶׁזָּכָה בִּבְשַׂר הָעוֹלָה וְלֹא זָכָה בָּעוֹר, וְאַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁזָּכוּ כֹּהֲנִים בִּבְשָׂרָן לֹא יִזְכּוּ בְעוֹרָן. אֵין זוֹ הוֹכָחָה, שֶׁאֵין לַמִּזְבֵּחַ עוֹר בְּכָל מָקוֹם. אֲבָל בַּכֹּהֲנִים מָצִינוּ שֶׁזָּכוּ בְּעוֹר הָעוֹלָה, וְקַל וָחֹמֶר שֶׁיִּזְכּוּ בְּעוֹרוֹת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים:

משנה ד

אֵין עוֹרוֹתֵיהֶן לַכֹּהֲנִים. אֶלָּא נִשְׂרָפִים עִם עוֹרָן:

לֹא רָאִיתִי עוֹר יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. לְאַחַר שֶׁהֻפְשַׁט אִם נִמְצֵאת טְרֵפָה, אַף עַל פִּי שֶׁפְּסוּל זֶה הָיָה בּוֹ קֹדֶם הֶפְשֵׁט, הוֹאִיל וְלֹא נִכַּר עַד לְאַחַר הֶפְשֵׁט:

שֶׁהַמַּפְשִׁיט אֶת הַבְּכוֹר וְנִמְצָא טְרֵפָה. הָא קָמַשְׁמַע לָן רַבִּי עֲקִיבָא דַּאֲפִלּוּ בְּכוֹר בַּעַל מוּם הַנִּשְׁחָט בְּמִדִּינָה עַל מוּמוֹ, וְלֹא הִתִּירוּ הַכָּתוּב אֶלָּא בַּאֲכִילָה כְּדִכְתִיב בִּשְׁעָרֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ, אֲבָל אִם מֵת עוֹרוֹ אָסוּר וְטָעוּן קְבוּרָה, וְאַשְׁמְעִינַן רַבִּי עֲקִיבָא דְּהֵיכָא דְּלָא הַכַּר טְרֵפָתוֹ עַד לְאַחַר הֶפְשֵׁטוֹ, שָׁרְיָה שְׁחִיטָתוֹ וְהֶפְשֵׁטוֹ לְעוֹרוֹ, כְּאִלּוּ נִזְרַק דָּמוֹ בַּמִּקְדָּשׁ:

יֵאוֹתוּ הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרוֹ. וְאֵינוֹ נִשְׂרָף:

אֵין לֹא רָאִינוּ רְאָיָה. שֶׁמָּא לֹא אֵרַע בְּיָמָיו שֶׁיִּמְצֵא טְרֵפָה לְאַחַר הֶפְשֵׁט, וְאִם אֵרַע וּשְׂרָפוּהוּ הוּא לֹא רָאָה:

אֶלָּא יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הוֹאִיל וְקֹדֶם הֶפְשֵׁט בָּא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא בִּבְכוֹר בַּעַל מוּם כְּשֶׁהִתִּירוֹ מֻמְחֶה. אֲבָל לֹא הִתִּירוֹ מֻמְחֶה, לֹא. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים בִּבְכוֹר תָּמִים, דְּבָשָׂר בִּקְבוּרָה וְהָעוֹר בִּשְׂרֵפָה:

משנה ה

פָּרִים הַנִּשְׂרָפִין. פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּפַר הֶעְלֵם דָּבָר שֶׁל צִבּוּר, וּפַר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים:

וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים. שְׂעִיר יוֹם הַכִּפּוּרִים וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה:

נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן. חוּץ לְשָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת. וּבְבֵית עוֹלָמִים, חוּץ לִירוּשָׁלַיִם. דִּכְתִיב בֵּהוּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, כְּלוֹמַר חוּץ לְשָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת:

מְטַמְּאִין בְּבָגְדִים. לָעֲסוּקִים בָּהֶם. כְּדִכְתִיב (ויקרא יו) וְהַשּׂוֹרֵף אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו. וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר יְכַבֵּס בְּגָדָיו, לֹא בִּלְבַד הַבְּגָדִים שֶׁהוּא לָבוּשׁ טָעוּנִין כִּבּוּס, אֶלָּא כָּל בֶּגֶד שֶׁהוּא נוֹגֵעַ בּוֹ בְּעוֹדוֹ מְחֻבָּר לַטָּמֵא, נִטְמָא וְטָעוּן כִּבּוּס:

שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתָן. כְּגוֹן שֶׁנִּפְסְלוּ וּטְעוּנִין שְׂרֵפָה כִּשְׁאָר פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁים:

בְּבֵית הַבִּירָה. פְּעָמִים בָּעֲזָרָה וּפְעָמִים בְּהַר הַבַּיִת. כֵּיצַד, אֵרַע בָּהֶן פְּסוּל קֹדֶם יְצִיאָתָן מִן הָעֲזָרָה, בֵּין קֹדֶם זְרִיקָה בֵּין לְאַחַר זְרִיקָה, נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן הַגָּדוֹל שֶׁבָּעֲזָרָה. אֵרַע בָּהֶן פְּסוּל אַחַר יְצִיאָתָן מִן הָעֲזָרָה, נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן שֶׁבְּהַר הַבַּיִת, וְהוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ:

משנה ו

הָיוּ סוֹבְלִין אוֹתָן. אֶת הַנִּשְׂרָפִים כְּמִצְוָתָן הָיוּ נוֹשְׂאִין אוֹתָן בְּמוֹטוֹת לְהוֹצִיאָן לְבֵית שְׂרֵפָתָן:

הָרִאשׁוֹנִים. בְּנֵי אָדָם הַנּוֹשְׂאִים בַּמּוֹט. אוֹתָן שֶׁבָּרֹאשׁ הָאֶחָד יוֹצְאִים רִאשׁוֹנִים, וְהָאַחֲרוֹנִים שֶׁבָּרֹאשׁ הַשֵּׁנִי לֹא יָצְאוּ:

נִתַּךְ הַבָּשָׂר. נִגְמְרָה שְׂרֵפָתָן, אֵין הַמְסַיֵּעַ שׁוּב בָּהֶן מְטַמֵּא בְּגָדִים. אֲבָל מִקַּמֵּי הָכִי כָּל הַמְסַיְּעִין בִּשְׁעַת שְׂרֵפָה מְטַמְּאִים בְּגָדִים, דִּכְתִיב וְהַשּׂוֹרֵף אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו, בִּשְׁעַת שְׂרֵפָה. יָכוֹל הַמְסַיֵּעַ לְאַחַר שֶׁנַּעֲשׂוּ אֵפֶר מְטַמֵּא בְּגָדִים, תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָם, אוֹתָם מְטַמֵּא בְּגָדִים, נַעֲשׂוּ אֵפֶר אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּגָדִים. וּפָרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים עַצְמָן אֵין מְטַמְּאִין אָדָם וּבְגָדִים שֶׁנּוֹגְעִים בָּהֶם, אֶלָּא הַמִּתְעַסֵּק בִּשְׂרֵפָתָן טָמֵא מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב. לְדִבְרֵי רַבָּנָן מְשַׁיְּצְאוּ הַסּוֹבְלִים בַּמּוֹטוֹת, וּלְדִבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן מְשַׁיֵּצֵאת הָאוּר בְּרֶבֶן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק יג

משנה א

הַשּׁוֹחֵט. קָדְשִׁים בַּחוּץ וְהֶעֱלָן בַּחוּץ בְּהֶעְלֵם אֶחָד, חַיָּב עַל הַשְּׁחִיטָה וְחַיָּב עַל הַהַעֲלָאָה, שֶׁהֵן שְׁנֵי גּוּפֵי עֲבֵרָה, דְּתַרְוַיְהוּ כְּתִיבֵי אֲשֶׁר יִשְׁחַט וַאֲשֶׁר יַעֲלֶה:

כֵּיוָן שֶׁהוֹצִיאוֹ פְּסָלוֹ. וַאֲפִלּוּ הָכִי חַיָּב, וְהוּא הַדִּין לְשׁוֹחֵט בַּחוּץ וּמַעֲלֶה בַּחוּץ. וְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אָמַר לְךָ, מַה לְּשׁוֹחֵט בְּפָנִים וּמַעֲלֶה בַּחוּץ שֶׁכֵּן הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּשֶׁר, תֹּאמַר לְשׁוֹחֵט בַּחוּץ וּמַעֲלֶה בַּחוּץ שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ שְׁעַת הַכּשֶׁר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי:

משנה ב

הַטָּמֵא שֶׁאָכַל כּוּ'. מִשּׁוּם דִּפְלִיגֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְרַבָּנָן בְּתַרְוַיְהוּ וְדָמוּ הָנָךְ תַּרְתֵּי פְּלָגְתָּא אַהֲדָדֵי, תַּנְיֵהוּ גַּבֵּי הֲדָדֵי:

רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר וְכוּ'. כְּשֶׁנִּטְמָא הַגּוּף וְאַחַר כָּךְ נִטְמָא הַבָּשָׂר כֻּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגֵי דְּחַיָּב כָּרֵת. כִּי פְּלִיגֵי, שֶׁנִּטְמָא הַבָּשָׂר וְאַחַר כָּךְ נִטְמָא הַגּוּף, רַבָּנָן אִית לְהוּ אִסּוּר כּוֹלֵל, דְּמִתּוֹךְ שֶׁחָל עָלָיו אִסּוּר טֻמְאַת הַגּוּף לְאָסְרוֹ בְּבָשָׂר טָהוֹר שֶׁהָיָה מֻתָּר בּוֹ מִתְּחִלָּה, חָל נַמִּי אַף עַל הַבָּשָׂר טָמֵא וְאַף עַל גַּב שֶׁהָיָה אָסוּר וְעוֹמֵד, כְּדֵי שֶׁיִּתְחַיֵּב עָלָיו אַף מִשּׁוּם טֻמְאַת הַגּוּף. וְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי לֵית לֵיהּ אִסּוּר חָל עַל אִסּוּר בְּאִסּוּר כּוֹלֵל, וְאֵין אִסּוּר שֶׁל טֻמְאַת הַגּוּף חָל עַל אִסּוּר שֶׁל טֻמְאַת בָּשָׂר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי:

וְטָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא פָּטוּר. מִן הַכָּתוּב. וְסוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים מִשּׁוּם (ויקרא ז) וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל:

שֶׁאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא עַל טֻמְאַת הַגּוּף. כִּדְכְתִיב (שם) וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה, בְּטֻמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר:

משנה ג

שֶׁהַשּׁוֹחֵט לְהֶדְיוֹט כּוּ'. הַשּׁוֹחֵט קָדְשִׁים בַּחוּץ לְאֲכִילַת הֶדְיוֹט חַיָּב:

הַמַּעֲלֶה בַּחוּץ. לְצֹרֶךְ הֶדְיוֹט, פָּטוּר מִשּׁוּם הַעֲלָאַת חוּץ. דְּגַבֵּי שְׁחִיטָה כְּתִיב דָּם יֵחָשֵׁב לְאִישׁ, אֲפִלּוּ הַשּׁוֹחֵט לְאִישׁ. וְגַבֵּי הַעֲלָאָה כְּתִיב לְעָשׂוֹת אוֹתוֹ לַה', אֵינוֹ חַיָּב כְּשֶׁמַּעֲלֶהוּ בַּחוּץ עַד שֶׁיְּכַוֵּן בּוֹ לַה':

וְשָׁחֲטוּ פְּטוּרִים. דִּכְתִיב (שם יז) דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא, אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם:

וְהָעֲלוּהוּ חַיָּבִין. דִּכְתִיב (שם) אִישׁ אִישׁ וְגוֹ' אֲשֶׁר יַעֲלֶה כוּ', שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ אִישׁ, אֶלָּא לְרַבּוֹת שְׁנַיִם שֶׁאָחֲזוּ בְּאֵבֶר וְהֶעֱלוּהוּ, שֶׁהֵן חַיָּבִין:

הֶעֱלָה. וְנוֹדַע לוֹ:

וְחָזַר וְהֶעֱלָה. מֵאוֹתָהּ בְּהֵמָה עַצְמָהּ, חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

עַד שֶׁיַּעֲלֶה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ. דִּכְתִיב (בראשית ח) וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַה'. אַלְמָא אֲפִלּוּ בָּמַת יָחִיד שֶׁהִיא בַּחוּץ אֵינָהּ הַעֲלָאָה בְּלֹא מִזְבֵּחַ:

אֲפִלּוּ הָעֶלָה עַל הַסֻּלָּע. דִּכְתִיב (ויקרא יז) וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח ה' פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְלֹא מִזְבֵּחַ בְּבָמַת יָחִיד. וּבְפָרָשַׁת הַמַּעֲלֶה בַּחוּץ כְּתִיב. וְהָלְכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ד

שֶׁהָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ. כְּגוֹן הַלָּן וְהַיּוֹצֵא וְהַנִּשְׁחָט חוּץ לִזְמַנּוֹ וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ, הוֹאִיל וּבִפְנִים אִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ, מִתְקַבֵּל בִּפְנִים קְרִינַן בֵּיהּ וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶן בַּחוּץ, דִּכְתִיב (שם) לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ לַה', כָּל הַנַּעֲשֶׂה לַה' חַיָּבִין עָלָיו בַּחוּץ, וְכָל שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה לַה' אֵין חַיָּבִין עָלָיו בַּחוּץ:

הַמַּעֲלֶה כַּזַּיִת מִן הָעוֹלָה וּמֵאֲמוּרִין. חֲצִי זַיִת מִזֶּה וַחֲצִי זַיִת מִזֶּה:

חַיָּב. דִּכְלִילָה כְּלִיל:

הַלְּבוֹנָה. שֶׁל מִנְחַת נְדָבָה:

וְהַקְּטֹרֶת. שֶׁל כָּל יוֹם פְּרָס שַׁחֲרִית וּפְרָס בֵּין הָעַרְבַּיִם:

וּמִנְחַת כֹּהֲנִים. שֶׁהִיא כְּלִיל וּרְאוּיָה לְהַעֲלָאָה כַּקֹּמֶץ שֶׁל מִנְחַת יִשְׂרָאֵל. אֲבָל שְׁיָרֵי מִנְחַת יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ חַיָּב עַל הַעֲלָאָתָן בַּחוּץ:

מִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ. עֲשִׂירִית הָאֵיפָה שֶׁהוּא מֵבִיא בְּכָל יוֹם:

כַּזַּיִת. דְּהַיְינוּ שִׁעוּר הַקְטָרָה:

עַד שֶׁיַּקְרִיב אֶת כֻּלָּן. דְּקִסָּבַר כָּל הַמַּתִּירִין מִפְסְלֵי בְּחִסָּרוֹן, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא קָרְבוּ כֻּלָּן לֹא הַוְיָא הַקְטָרָה לְצֵאת בְּעָלִים יְדֵי חוֹבָתָן. וּלְרַבָּנָן הָנֵי נַמֵּי הָוֵי הַקְטָרָתָן בְּכַזַּיִת, הֵיכָא דְּכֻלּוֹ קַיָּם וְלֹא חָסְרוּ קֹדֶם הַקְטָרָה:

וְשִׁיֵּר מֵהֶן וְכוּ' חַיָּב. שֶׁהֲרֵי בָּזֶה נִגְמְרָה הַקְטָרָה:

וְכֻלָּן שֶׁחָסְרוּ כָּל שֶׁהֵן. קֹדֶם הַקְטָרָה עַל יְדֵי אִבּוּד אוֹ שְׂרֵפָה, נִפְסְלוּ בְּחֶסְרוֹנָן, דִּכְתִיב (ויקרא ב) וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה, פְּרָט לְשֶׁחָסְרָה הִיא אוֹ שֶׁחָסֵר קֶמְצָהּ קֹדֶם הַקְטָרָה:

משנה ה

הַמַּקְרִיב קָדָשִׁים וְאֵמוּרֵיהֶן. שֶׁהִקְרִיב הַבָּשָׂר וְהָאֵמוּרִים מְחֻבָּרִים בּוֹ, חַיָּב מִשּׁוּם אֵמוּרִים. וְלֹא אָמְרִינַן הֲרֵי בָּשָׂר חוֹצֵץ בֵּין הָאֵמוּרִין לָאֵשׁ וְדִכְוָתַהּ בִּפְנִים לָאו הַעֲלָאָה הִיא דְּרַחֲמָנָא אָמַר (שם א) עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ, וְהַמַּעֲלֶן בַּחוּץ נַמִּי לֹא יְהֵא חַיָּב. לֹא אָמְרִינַן הָכִי, לְפִי שֶׁמִּין בְּמִינוֹ אֵינוֹ חוֹצֵץ:

מִנְחָה שֶׁלֹּא נִקְמְצָה. אֵינָהּ רְאוּיָה לִפְנִים. הִלְכָךְ הַמַּקְרִיבָהּ בַּחוּץ פָּטוּר:

קֻמְצָהּ וְחָסַר קֶמְצָהּ לְתוֹכָהּ וְהִקְרִיבָהּ בַּחוּץ חַיָּב. שֶׁכֵּיוָן שֶׁיָּצָא בָּהּ בִּפְנִים כְּשֵׁרָה, כְּדִתְנַן בְּהַקּוֹמֵץ (מנחות פ"ג מ"א) נִתְעָרֵב קֶמְצָהּ בִּשְׁיָרֶיהָ לֹא יַקְטִיר וְאִם הִקְטִיר כְּשֵׁרָה:

משנה ו

הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה. שֶׁל מִנְחַת נְדָבָה. שְׁנֵיהֶם מַתִּירִים אֶת שְׁיָרֶיהָ לַאֲכִילָה, הִלְכָךְ רַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר דְּבָעֵי הַקְטָרַת כָּל הַמַּתִּיר:

אֶחָד בְּפָנִים. תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הַשֵּׁנִי בַּחוּץ חַיָּב. שֶׁזֶּה גָּמַר וּבוֹ הַכֹּל תָּלוּי:

שְׁנֵי בְזִיכֵי לְבוֹנָה. מַתִּירִים לֶחֶם הַפָּנִים:

מֵי הֶחָג. שֶׁנִּתְמַלְּאוּ לְשֵׁם נִסּוּךְ הַמַּיִם בְּחַג הַסֻּכּוֹת, אִם נִסַּךְ אוֹתָן בַּחוּץ חַיָּב, דְּסָבַר נִסּוּךְ הַמַּיִם בֶּחָג דְּאוֹרַיְתָא הִיא, הִלְכָךְ מְחַיֵּב עָלָה בַּחוּץ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּכֻלָּהּ מַתְנִיתִין, וְנִסּוּךְ הַמַּיִם בֶּחָג לָאו דְּאוֹרַיְתָא הִיא אֶלָּא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי:

שְׁיָרֵי הַדָּם שֶׁהִקְרִיבָן בַּחוּץ חַיָּב. בִּשְׁיָרֵי דָמִים הַפְּנִימִים מַיְרֵי, וְסָבַר דִּשְׁיָרֵי הַדָּם מְעַכְּבִים בָּהֶם הִלְכָךְ עֲבוֹדָה הִיא לְהִתְחַיֵּב עָלֶיהָ בַּחוּץ, אֲבָל בִּשְׁיָרֵי הַדָּם שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן מוֹדֶה רַבִּי נְחֶמְיָה שֶׁאֵינָם אֶלָּא לְמִצְוָה וְלֹא לְעַכֵּב, הִלְכָךְ הַזּוֹרְקָן בַּחוּץ וַדַּאי פָּטוּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי נְחֶמְיָה:

משנה ז

מָלַק בַּחוּץ. נִבְלָה הִיא, שֶׁאֵין מְלִיקָה אֶלָּא בִּפְנִים, לְכָךְ פָּטוּר עַל הַעֲלָאָתוֹ בַּחוּץ. וְאִם תֹּאמַר וַהֲלֹא כָּל הַנַּעֲלִים בַּחוּץ נִפְסְלוּ בִּיצִיאָתָן, וְכֵן הַשּׁוֹחֵט בַּחוּץ פָּסוּל הוּא וְחַיָּבִין עַל הַעֲלָאָתוֹ, הָתָם רַחֲמָנָא רַבְּיֵהּ, אֲבָל לְעִנְיַן שְׁאָר פְּסוּלִים מִתְקַבְּלִים בִּפְנִים בְּעֵינַן:

שָׁחַט בַּחוּץ וְהֶעֱלָה בַּחוּץ חַיָּב. אַף עַל הַעֲלָאָה. דְּכָל שֶׁמִּתְחַיֵּב עַל שְׁחִיטָתוֹ בַּחוּץ אִם חָזַר וְהֶעֱלָן הוּא אוֹ אַחֵר, חַיָּב:

נִמְצָא דָּרֶךְ הֶכְשֵּׁרוֹ בִּפְנִים. בַּגְּמָרָא קָאָמַר, תָּנֵי דָּרֶךְ חִיּוּבוֹ בִּפְנִים פְּטוּרוֹ בַּחוּץ, וְדָרֶךְ חִיּוּבוֹ בַּחוּץ פְּטוּרוֹ בִּפְנִים. כְּגוֹן שָׁחַט הָעוֹף בִּפְנִים וְהֶעֱלָה בַּחוּץ פָּטוּר. שָׁחַט בַּחוּץ וְהֶעֱלָה בַּחוּץ חַיָּב. מָלַק בִּפְנִים וְהֶעֱלָה בַּחוּץ חַיָּב. מָלַק בַּחוּץ וְהֶעֱלָה בַּחוּץ פָּטוּר. נִמְצָא, בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְחַיֵּב עַל הַעֲלָאָתוֹ אִם נַעֲשֵׂית הָעֲבוֹדָה הָרִאשׁוֹנָה בִּפְנִים כְּגוֹן בִּמְלִיקַת פְּנִים, פָּטוּר עַל הַעֲלָאָתוֹ אִם נַעֲשֵׂית הַמְּלִיקָה בַּחוּץ. וְדָרֶךְ שֶׁמִּתְחַיֵּב עַל הַעֲלָאָה אִם נַעֲשֵׂית עֲבוֹדָה הָרִאשׁוֹנָה בַּחוּץ כְּגוֹן בִּשְׁחִיטָה, פְּטוּרוֹ בִּפְנִים, אִם נִשְׁחַט בִּפְנִים וְהֶעֱלָה בַּחוּץ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כו'. בְּמִלְתֵיהּ דְּתַנָּא קַמָּא חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, וְכֵן הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה בַּלַּיְלָה בִּפְנִים וְהֶעֱלָה בַּחוּץ פָּטוּר, דְּאֵינָהּ מִתְקַבֶּלֶת בִּפְנִים, דִּכְתִיב (ויקרא יט) בַּיּוֹם זִבְחֲכֶם, וְלֹא בַלַּיְלָה, וְנִמְצָא הַזֶּבַח פָּסוּל וּלְפִיכָךְ אֵינוֹ חַיָּב עַל הַעֲלָאָתוֹ. אֲבָל אִם שָׁחַט בַּלַּיְלָה בַּחוּץ וְהֶעֱלָה בַּחוּץ חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁחִיטָה בַּחוּץ בַּלַּיְלָה כְּשֵׁרָה הִיא לְפִיכָךְ חַיָּב שְׁתַּיִם, עַל הַשְּׁחִיטָה וְעַל הַהַעֲלָאָה. וּפְלִיג רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּהָא וַאֲמַר, כֹּל שֶׁחַיָּבִין עָלָיו בַּחוּץ חַיָּבִין עַל כַּיּוֹצֵא בּוֹ בִּפְנִים שֶׁהֶעֱלָהוּ בַּחוּץ. כְּלוֹמַר, כְּשֵׁם שֶׁהַשּׁוֹחֵט בַּחוּץ בַּלַּיְלָה וְהֶעֱלָה

בַּחוּץ חַיָּב, כָּךְ אִם שָׁחַט בִּפְנִים בַּלַּיְלָה וְהֶעֱלָה בַּחוּץ חַיָּב עַל הַהַעֲלָאָה, חוּץ מֵהַשּׁוֹחֵט עוֹף בִּפְנִים וְהֶעֱלָהוּ בַּחוּץ שֶׁהוּא פָּטוּר אַף עַל פִּי שֶׁאִם שָׁחַט וְהֶעֱלָה בַּחוּץ חַיָּב. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ח

נָתַן בַּחוּץ וְחָזַר וְנָתַן בִּפְנִים חַיָּב. מִלְּתָא דִּפְשִׁיטָא הִיא, וּמְשׁוּם סֵיפָא נָקַט לַהּ, נָתַן בִּפְנִים וְחָזַר וְנָתַן בַּחוּץ, שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן בַּחוּץ אֶלָּא שְׁיָרֵי הַדָּם, חַיָּב. וּמַתְנִיתִין כְּרַבִּי נְחֶמְיָה דְּסָבַר שִׁירַיִם מְעַכְּבִים. וְאֵינָהּ הֲלָכָה:

שְׁנֵיהֶן בַּחוּץ חַיָּב. אַחַת. וְאִם הָיְתָה לוֹ יְדִיעָה בֵּינְתַיִם, חַיָּב שְׁתַּיִם:

אֶחָד בִּפְנִים. וְאַחַר כָּךְ הַשֵּׁנִי בַּחוּץ, פָּטוּר. וַאֲפִלּוּ לְרַבִּי נְחֶמְיָה דְּסָבַר כּוֹס אֶחָד עוֹשֶׂה אֶת חֲבֵרוֹ דְּחוּי לְהִיוֹת נִשְׁפָּךְ לָאַמָּה, הִלְכָךְ אֲפִלּוּ שִׁירַיִם לֹא הָוֵי:

וְהַפְּנִימִי מְכַפֵּר. לְהַכְשִׁיר הַזֶּבַח. שֶׁהַדָּם הַנִּזְרָק תְּחִלָּה בַּחוּץ לֹא עָשָׂה הַמְשֵׁיר כַּיּוֹצֵא בּוֹ:

שְׁתֵּיהֶן בַּחוּץ חַיָּב. עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. דִּבְשָׁעַת שְׁחִיטָה כָּל אַחַת הָיְתָה רְאוּיָה בִּפְנִים:

אַחַת בִּפְנִים. וְהַשְּׁנִיָּה אַחַר כֵּן בַּחוּץ, פָּטוּר. דְּהַוְיָא לַהּ חַטָּאת שֶׁנִּתְכַּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ, וּלְמִיתָה אָזְלָה וְאֵינָהּ מִתְקַבֶּלֶת בִּפְנִים:

חַיָּב עַל הַחִיצוֹנָה. דְּהָא חַזְיָא לִפְנִים, דְּאֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה יַקְרִיבָהּ:

כְּשֵׁם שֶׁדָּמָהּ פּוֹטֵר אֶת בְּשָׂרָהּ. מִן הַמְּעִילָה, [דְּזִרִיקַת דָּם מוֹצִיאָה בְּשַׂר קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מִן הַמְּעִילָה, דְּיָהֲבָה בָּהּ] שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים:

כָּךְ הוּא פּוֹטֵר אֶת בְּשַׂר חֲבֶרְתָּהּ. וְאַף עַל פִּי שֶׁפְּסוּלָה [וְאַשָּׁחַט שְׁנֵיהֶם בִּפְנִים קָאֵי]. וְאַשְׁמְעִינַן הָכָא דְּהֵיכָא דְּמֻנָּחוֹת שְׁתֵּיהֶן וְקָדַם וְזָרַק אֶת דַּם הָאַחַת, פָּטַר אֶת חֲבֶרְתָּהּ מִן הַמְּעִילָה מִשּׁוּם חַטָּאת שֶׁנִּתְכַּפְּרוּ בְּעָלֶיהָ, דְּקַיְמָא לַן הַחַטָּאוֹת הַמֻּתּוֹת לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין:

פרק יד

משנה א

פָּרַת חַטָּאת. פָּרָה אֲדֻמָּה. שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ חַטָּאת הִיא:

חוּץ מִגִּנָּתָהּ. מַעֲרָכָה שֶׁל עֵצִים מְסֻדָּרִין כְּמִין גַּת הָיוּ עוֹשִׂים לָהּ בְּמָקוֹם שֶׁשּׁוֹחֲטִים אוֹתָהּ בְּהַר הַמִּשְׁחָה כְּנֶגֶד פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְאִם שְׁחָטָהּ חוּץ לַמָּקוֹם הַהוּא פְּסוּלָה. אֲבָל אֵינוֹ חַיָּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם שׁוֹחֵט קָדָשִׁים בַּחוּץ, דְּרַחֲמָנָא פַּטְרֵיהּ מִדִּכְתִיב וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ, וּמִדְּקָפִיד קְרָא לְעָנְשׁוֹ שֶׁלֹּא הֱבִיאוֹ, שְׁמַע מִנַּהּ בְּעוֹמֵד לְהָבִיאוֹ שָׁם מִשְׁתָּעֵי קְרָא:

כֹּל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבֹא כּוּ'. שֶׁאֵינוֹ עָתִיד לְהַקְרִיב:

משנה ב

בְּלֹא תַעֲשֶׂה. הוֹאִיל וּרְאוּיִין לְבֹא לְאַחַר זְמָן אֵין בָּהֶם כָּרֵת אֶלָּא לָאו גְּרִידָא דִּלֹּא תַעֲשׂוּן כְּכָל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם (דברים יב):

תּוֹרִים שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּן. [כְּדִתְנַן בְּחֻלִּין (כב:) מְשַׁיְּזִהִיבוּ כְּשֵׁרִין, וּמְקַמְּי הָכִי פְּסוּלִין] דְּתוֹרִים גְּדוֹלִים וְלֹא קְטַנִּים בָּעֵינַן:

וּבְנֵי יוֹנָה שֶׁעָבַר זְמַנָּן. דִּבְנֵי יוֹנָה קְטַנִּים וְלֹא גְּדוֹלִים, וּפְסוּלִים מִתְּחִלַּת הַצְּהוּב וְאֵילָךְ:

בְּלֹא תַעֲשֶׂה. הוֹאִיל וּרְאוּיִין לְאַחַר זְמַן יֵשׁ בָּהֶן לֹא תַעֲשֶׂה לְשׁוֹחֲטָן בַּחוּץ:

אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. שֶׁשְּׁחָט אֶחָד מֵהֶן וּבָא לְהַקְרִיב הַשֵּׁנִי בּוֹ בַּיּוֹם, וְאָסוּר מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד (ויקרא כב):

וּמְחֻסַּר זְמַן. בֵּין שֶׁהוּא מְחֻסַּר זְמַן בְּגוּפוֹ שֶׁלֹּא הָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ, בֵּין שֶׁהַבְּעָלִים מְחֻסָּרִים זְמַן כְּדִמְפָרֵשׁ לְקַמָּן. וּצְרִיכָא לְאַשְׁמְעִינַן פְּלֻגְתָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן בְּכֻלְּהוּ, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן בְּבַעֲלֵי מוּמִין, בְּהָא קָאָמְרִי רַבָּנָן מִשּׁוּם דִּמְאִיסֵי, אֲבָל תּוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה דְּלֹא מְאִיסֵי אֵימָא מוֹדוּ לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְאִי אַשְׁמְעִינַן תּוֹרִים וּבְנֵי יוֹנָה, מִשּׁוּם דְּלֹא חֲזוּ וְאִדְּחוּ, אֲבָל בַּעֲלֵי מוּמִין דַּחֲזוּ וְאִדְּחוּ אֵימָא מוֹדָה לְהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבָּנָן. וְאִי תָּנָא הָנֵי תַּרְתֵּי, מִשּׁוּם דִּפְסוּלָא דְּגוּפָא, אֲבָל אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ דִּפְסוּלָא מֵעַלְמָא קָאָתֵי לְהוּ אֵימָא מוֹדוּ לֵיהּ רַבָּנָן לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, צְרִיכָא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ג

הַזָּב וְהַזָּבָה. שֶׁהִקְרִיבוּ בַּחוּץ, בְּתוֹךְ יְמֵי סָפְרָן:

וְהַיּוֹלֶדֶת. שֶׁהִקְרִיבָה בְּתוֹךְ מִלֹּאת:

פְּטוּרִין. שֶׁאֵין מִתְקַבְּלִין לֹא לְחוֹבָה וְלֹא לִנְדָבָה:

וַאֲשָׁמָם. בַּגְּמָרָא פָּרִיךְ, זָב וְזָבָה וְיוֹלֶדֶת בְּנֵי אָשָׁם נִינְהוּ, וּמְשָׁנֵי תָּנֵי מְצֹרָע בַּהֲדַיְיהוּ, שֶׁהַמְּצֹרָע מֵבִיא אָשָׁם:

עוֹלוֹתֵיהֶן וְשַׁלְמֵיהֶן. בַּגְּמָרָא פָּרִיךְ, הָנֵי בְּנֵי שְׁלָמִים נִינְהוּ, וּמְשָׁנֵי, תָּנֵי נָזִיר בַּהֲדַיְיהוּ, שֶׁנָּזִיר מֵבִיא שְׁלָמִים:

בַּחוּץ חַיָּבִין. שֶׁהֵן מִתְקַבְּלוֹת בִּפְנִים נְדָבָה לִשְׁמָן לְאַחַר שֶׁהִקְרִיבוּ חַטָּאתָם וְהַמְּצֹרָע אֶת אֲשָׁמוֹ:

מִבְּשַׂר חַטָּאת מִבְּשַׂר אָשָׁם כּוּ'. דְּכָל הָנֵי נָאֱכָלִים לַכֹּהֲנִים וְאֵינָן קְרֵבִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, וְרַחֲמָנָא אָמַר (ויקרא יז) אֲשֶׁר יַעֲלֶה עוֹלָה אוֹ זָבַח, מָה עוֹלָה שֶׁהִיא קְרֵבָה עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ, אַף כָּל שֶׁהוּא קָרֵב עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ:

מִבְּשַׂר קָדָשֵׁי קָדָשִׁים. כִּבְשֵׂי עֲצֶרֶת שֶׁהֵם שַׁלְמֵי צִבּוּר וְיֵשׁ לָהֶם תּוֹרַת קָדְשֵׁי קָדָשִׁים:

הַיּוֹצֵק. הַשֶּׁמֶן עַל הַמִּנְחָה:

הַבּוֹלֵל. הַפּוֹתֶת. הַבּוֹלֵל הַמִּנְחָה בַּשֶּׁמֶן. וּפוֹתְתָהּ פִּתִּים:

הַמַּנִּיף. הַמַּגִּישׁ. שֶׁמַּנִּיף אֶת הַמִּנְחָה שֶׁטְּעוּנָה תְּנוּפָה. וּמַגִּישָׁהּ בַּחוּץ. הַמִּנְחָה שֶׁהִיא טְעוּנָה הַגָּשָׁה בִּפְנִים בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית כְּדִכְתִיב (שם ב) וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:

הַמְסַדֵּר. לֶחֶם הַפָּנִים עַל הַשֻּׁלְחָן:

פָּטוּר. דְּאָמַר קְרָא אֲשֶׁר יַעֲלֶה עוֹלָה אוֹ זֶבַח, מָה הָעֲלָאָה שֶׁהוּא גְּמַר עֲבוֹדָה, אַף כָּל שֶׁהוּא גְּמַר עֲבוֹדָה, יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁאֵין אֶחָד מֵהֶן גְּמַר עֲבוֹדָה:

אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם זָרוּת. אִם עָשָׂה זָר אַחַת מִכָּל הָעֲבוֹדוֹת הַלָּלוּ, כְּגוֹן שֶׁבָּלַל אוֹ פָּתַת וְכוּ'. וְכֵן טָמֵא, אוֹ מְחֻסַּר בְּגָדִים, אוֹ מִי שֶׁאֵינוֹ רָחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, אֵינוֹ חַיָּב מִיתָה אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְסַל אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁעָבַד בּוֹ:

משנה ד

וְהָעֲבוֹדָה בַּבְּכוֹרוֹת. דִּכְתִיב (שמות כד) וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ הַבְּכוֹרוֹת שֶׁהָעֲבוֹדָה בָּהֶם:

מִשֶּׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן נֶאֶסְרוּ הַבָּמוֹת. דִּכְתִיב (ויקרא יז) וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ, מִכְּלַל דְּבְאֹהֶל מוֹעֵד תְּלֵי אִסּוּרָא. וְדַוְקָא לְיִשְׂרָאֵל נֶאֶסְרוּ הַבָּמוֹת, אֲבָל נָכְרִים מֻתָּרִים לְהַקְרִיב לַשָּׁמַיִם בְּכָל מָקוֹם, וַאֲפִלּוּ בַּזְּמַן הַזֶּה. וְאָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת שְׁלוּחָם לְהַקְרִיב וְלֹא לְסַיְּעָם. אֲבָל לְהוֹרוֹת לָהֶם סֵדֶר הַקְרָבָה שָׁרֵי:

משנה ה

בָּאוּ לַגִּלְגָּל. וְלֹא הָיָה שָׁם בֵּית אֶלָּא יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן שֶׁל מִדְבָּר:

הֻתְּרוּ הַבָּמוֹת. דְּרַחֲמָנָא אָמַר אֲשֶׁר יִשְׁחַט בַּמַּחֲנֶה וְכוּ' וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ, פָּרַט לַגִּלְגָּל שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם מַחֲנֶה, שֶׁכְּבָר בָּטְלוּ הַמַּחֲנוֹת וְהִתְחִילוּ לִהְיוֹת נְפוּצִים בְּכָל הָאָרֶץ. וּמֵהַאי טַעֲמָא נַמִּי קָדְשִׁים קַלִּים נֶאֱכָלִין בְּכָל מָקוֹם, שֶׁהֲרֵי לֹא הָיָה שָׁם מַחֲנֶה כְּמוֹ שֶׁהָיָה בַּמִּדְבָּר:

משנה ו

בָּאוּ לְשִׁילֹה נֶאֶסְרוּ הַבָּמוֹת. דִּכְתִיב (דברים י"ב) כִּי לֹא בָאתֶם עַד עָתָּה אֶל הַמְּנוּחָה, מִכְּלַל דְּכְשֶׁיָּבֹאוּ אֶל הַמְּנוּחָה, הַבָּמוֹת אֲסוּרוֹת. וּמְנוּחָה זוֹ שִׁילֹה שֶׁהָיְתָה שָׁם מְנוּחָה שֶׁלֹּא הָיוּ נוֹסְעִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כְּמוֹ בַּמִּדְבָּר:

בַּיִת שֶׁל אֲבָנִים מִלְמַטָּן וִירִיעוֹת מִלְמַעְלָן. דִּכְתִיב (שמואל א א) וַתְּבִיאֵהוּ בֵּית ה' שִׁילֹה, אַלְמָא בַּיִת הָיָה, וּכְתִיב (תהלים עח) וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלוֹ, אַלְמָא שֶׁל יְרִיעוֹת הָיָה, מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם תִּקְרָה אֶלָּא בַּיִת שֶׁל אֲבָנִים מִלְמַטָּה וִירִיעוֹת מִלְמַעְלָה:

וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּכָל הָרוֹאֶה. וּלְעֵיל לֹא תָנֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, לְפִי שֶׁכָּל אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁהָיוּ בַּגִּלְגָּל לֹא נִתְחַיְּבוּ בְּמַעֲשְׂרוֹת עַד שֶׁכָּבְשׁוּ וְחִלְּקוּ. וּבְכָל הָרוֹאֶה הַיְנוּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁרוֹאִין מִשָּׁם שִׁילֹה, דְּאָמַר קְרָא (דברים יב) הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עוֹלוֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה, בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה אִי אַתָּה מַעֲלֶה, אֲבָל אַתָּה אוֹכֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה רוֹאֶה:

משנה ז

בָּאוּ לְנוֹב וּלְגִבְעוֹן. כְּשֶׁחָרְבָה שִׁילֹה לְסוֹף שֹׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים חָסֵר אַחַת שֶׁהָיְתָה הַמִּשְׁכָּן שָׁם, וְנִלְקַח הָאָרוֹן בִּימֵי עֵלִי, בָּאוּ לְנוֹב, וְחָרְבָה נוֹב בִּימֵי שָׁאוּל וּבָאוּ לְגִבְעוֹן. וְכָל יְמֵי נוֹב וְגִבְעוֹן הָיוּ חֲמִשִּׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה, וְכָל זְמַן זֶה הָיוּ הַבָּמוֹת מֻתָּרוֹת, דְּרַחֲמָנָא אָמַר בְּאִסּוּר הַבָּמוֹת כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה, מְנוּחָה זוֹ שִׁילֹה, נַחֲלָה זוֹ יְרוּשָׁלַיִם, וְלָמָּה חִלְּקָן הַכָּתוּב אֶלָּא כְּדֵי לִתֵּן הֶתֵּר לַבָּמוֹת בֵּין זוֹ לְזוֹ:

קָדָשִׁים קַלִּים בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל. וְהוּא הַדִּין לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, שֶׁהֲרֵי הִקִּישָׁן הַכָּתוּב, דִּכְתִיב (שם) לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעֲשַׂר דְּגָנְךָ וְגוֹ', וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר, בִּזְמַן שֶׁקָּדָשִׁים קַלִּים טְעוּנִים הֲבָאַת מָקוֹם אַף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי טָעוּן הֲבָאַת מָקוֹם, בִּזְמַן שֶׁקָּדָשִׁים קַלִּים בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל אַף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל:

משנה ח

וְהֵיא הָיְתָה נַחֲלָה. הָאֱמוּרָה בַּתּוֹרָה כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה, דְּמַשְׁמַע מִשֶּׁתִּבָּאוּ אֶל הַנַּחֲלָה יֵאָסְרוּ הַבָּמוֹת:

משנה ט

הֲרֵי אֵלּוּ בַּעֲשֵׂה. דְּשָׁמְּה תְּבִיאוּ אֶת עוֹלוֹתֵיכֶם, דְּמַשְׁמַע אֲבָל לֹא בַּבָּמָה, וְלָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה, עֲשֵׂה. אִי נַמִּי, עֲשֵׂה וֶהֱבִיאוּם לַה', וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּהִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עוֹלוֹתֶיךָ, וְכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר הִשָּׁמֶר פֶּן וְאַל, אֵינוֹ אֶלָּא לֹא תַעֲשֶׂה:

וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם כָּרֵת. כֵּיוָן שֶׁהִקְדִּישָׁם בִּשְׁעַת הֶתֵּר הַבָּמוֹת, שֶׁאֵין הַמַּקְרִיב בַּחוּץ חַיָּב כָּרֵת אֶלָּא עַל קָרְבָּן שֶׁאִם הִקְרִיבוֹ בַּחוּץ בִּשְׁעַת הֶקְדֵּשׁוֹ הָיָה חַיָּב, דּוּמְיָא דְּמִדְבָּר, דִּבְכָרֵת דִּשְׁחוּטֵי חוּץ כְּתִיב (ויקרא יז) חֵקֶת עוֹלָם תִּהְיֶה זֹאת לָהֶם, זֹאת לָהֶם וְאֵין אַחֶרֶת לָהֶם:

הִקְדִּישָׁן בִּשְׁעַת אִסּוּר הַבָּמוֹת. מֵהֵיכָא שַׁעְתָּא קָרִינַן בְּהוּ וֶהֱבִיאוּם לַה', וְכֵיוָן שֶׁהִמְתִּין עַד שֶׁלֹּא יָכוֹל לְקַיְּמוֹ נִתְבַּטֵּל הָעֲשֵׂה עַל יָדוֹ. אֲבָל לָאו וְכָרֵת לֵיכָּא, דְּאַזְהָרָה וְעֹנֶשׁ בִּשְׁעַת הַקְרָבָה כְּתִיבִי, וַהֲרֵי הֶתִּירוּ הַבָּמוֹת:

משנה י

וְאֵלּוּ קָדָשִׁים קְרֵבִים בַּמִּשְׁכָּן. כְּגוֹן בִּזְמַן הַגִּלְגָּל וְנוֹב וְגִבְעוֹן שֶׁהָיָה שָׁם מִשְׁכָּן וְהָיוּ הַבָּמוֹת מֻתָּרוֹת. אֵלּוּ קָדָשִׁים צְרִיכִין לְהַקְרִיבָן בַּמִּשְׁכָּן וְלֹא בַּבָּמָה:

קָדָשִׁים. שֶׁסְּתָמָן הֻקְדְּשׁוּ בַּמִּשְׁכָּן, וּמַאי נִיהוּ, קָרְבְּנוֹת צִבּוּר:
קָרְבְּנוֹת יָחִיד. סְתָמָן לַבָּמָה:
קָרְבְּנוֹת יָחִיד שֶׁהֻקְדְּשׁוּ לַמִּשְׁכָּן. שֶׁפֵּרֵשׁ בִּשְׁעַת הֶקְדֵּשָׁן עַל מְנָת לְהַקְרִיבָן לַמִּשְׁכָּן:
וְאִם הִקְרִיבָן בְּבָמָה פָּטוּר. מֵאַזְהָרָה וּמֵעֹנֶשׁ, שֶׁהֲרֵי הֻתְּרוּ הַבָּמוֹת. וּמֵיהוּ אָסוּר לְשַׁנּוֹת, דִּכְתִיב (דברים כג) מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂית:
בָּמוֹת צִבּוּר. גִּלְגָּל וְנוֹב וְגִבְעוֹן:
סְמִיכָה. דִּכְתִיב לִפְנֵי ה' וְסָמַךְ, שֶׁאֵין סְמִיכָה בְּבָמָה:
שְׁחִיטַת צָפוֹן. דִּכְתִיב (ויקרא א) צָפוֹנָה לִפְנֵי ה', וְאֵין צָפוֹן בְּבָמָה:
וּמַתַּן סָבִיב. שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. דִּכְתִיב בְּהוּ (שמות כט) אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב, וְלֹא בְּבָמָה:
תְּנוּפָה. דִּכְתִיב תְּנוּפָה לִפְנֵי ה', וְאֵין תְּנוּפָה בְּבָמָה:
וְהַגָּשָׁה. דִּכְתִיב (ויקרא ב) וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ, וְאֵין הַגָּשָׁה בְּבָמָה:
אֵין מִנְחָה בְּבָמָה. דִּזְבָחִים אָמַר קְרָא בְּבָמָה וְלֹא מִנְחוֹת:
כְּהוּנָּה. דִּכְתִיב (שם יד) וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ, מִזְבֵּחַ צָרִיךְ כֹּהֵן וְאֵין בָּמָה צְרִיכָה כֹּהֵן:
וּבִגְדֵי שָׂרַת. דְּכֵיוָן דְּאֵין צָרִיךְ כֹּהֵן אֵין כָּאן מָקוֹם לְבִגְדֵי שָׂרַת, דִּבְבִגְדֵי שָׂרַת כְּתִיב (שם ו) יִלְבַּשׁ הַכֹּהֵן:
וּכְלֵי שָׂרַת. דִּבְכְלֵי שָׂרַת כְּתִיב (שמות כח) לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ, וְלֹא בְּבָמָה:
וְרִיחַ נִיחוֹחַ. אֲבָרִים שֶׁצָּלָאן וְהֶעֱלָן, אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם רֵיחַ נִיחוֹחַ. וְדַוְקָא בַּמִּזְבֵּחַ דִּכְתִיב רֵיחַ נִיחוֹחַ לַה', אֲבָל בְּבָמָה אֲפִלּוּ צָלָאן וְהֶעֱלָן אֵין בְּכָךְ כְּלוּם:
וּמְחִצַּת דָּמִים. חוּט הַסִּקְרָא לְהַבְדִּיל בֵּין דָּמִים הַתַּחְתּוֹנִים לְדָמִים הָעֶלְיוֹנִים. וְאֵין חוּט הַסִּקְרָא בְּבָמָה, דִּכְתִיב (שם כו) וְהָיְתָה הָרֶשֶׁת עַד חֲצִי הַמִּזְבֵּחַ, וְלֹא בְּבָמָה:
רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. דִּכְתִיב (שם ל) בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם, וְלֹא בְּבָמָה:
הַזְמָן. אִם חָשַׁב עַל הַקָּרְבָּן לְאָכְלוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ:
וְהַטָּמֵא. אַף עַל פִּי שֶׁזָּר כָּשֵׁר לְהַקְרִיב בְּבָמָה, אֵין טָמֵא מַקְרִיב בְּבָמָה: